

BROJ 18 • OŽUJAK 2006.
ISSN 1331-9523

MAGAZIN HRVATSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA

olimp

JANICA i IVICA OSVOJILI MEDALJE

OLIMPIJSKI KONGRESI

Zaboravljena intelektualna priroda olimpijskog pokreta

RELIGIJA I ŠPORT

Dobri papa koji je volio šport

SVEČANOST ZA NAJBOLJE

Veliki dan s najuspješnijima

www.ina.hr

život u pokretu

INA

PUSTOLOVINA.

ZA NAKLADNIKA

Hrvatski olimpijski odbor
Josip Čop

UREDNIK

Ante Drpić

UREDNIŠTVO

Željko Kavran,
Dražen Harasin,
Gordana Gačeša,
Nada Senčar,
Damir Senčar,
Zdenko Jajčević,
Radica Jurkin,
Jura Ozmeć

UREDNIK FOTOGRAFIJE

Damir Senčar

LEKTURA

MARE

OBLIKOVANJE I PRIJELOM

Zlatko Vrabec

GRAFIČKA PRIPREMA

VEA d.o.o., Zagreb

TISAK

Stega tisak, Zavrtnica 17
Zagreb

Naklada: 2.000 primjeraka

www.hoo.hr

E-mail: hoo@hoo.t-com.hr

Dragi čitatelji,

zadovoljstvo mi je predstaviti vam 18., ali i prvi ovogodišnji broj časopisa "Olimp". Kao što sam i najavio u uvodniku za prošli broj, u njemu smo posebnu pozornost posvetili najvećem multišportskom natjecanju ove godine, XX. zimskim olimpijskim igrama u Torinu, gdje su nas ponovo svojim nastupima i rezultatima razveselili Janica i Ivica Kostelić. Nezaobilazan je športski događaj bio proslava tradicionalnog Velikog dana hrvatskog športa u zagrebačkoj Koncertnoj dvorani Lisinski, na kojem su dodijeljene Nagrada HOO-a "Matija Ljubek" i posebna priznanja te proglašeni najuspješniji športaši i ekipe u 2005. godini.

Od ostalih rubrika istaknuo bih "Sportsku infrastrukturu", u kojoj predsjednik Komisije za arhitekturu i športske građevine Krešimir Ivaniš piše o načinima moguće rekonstrukcije stadiona u Maksimiru, te rubriku "Društvo i sport" u kojoj naš suradnik Goran Vojković piše o potpuno novom pravnom institutu u Republici Hrvatskoj - športskim dioničkim društvima u koja će se, prema odredbama novog zakona o športu, trebati pretvoriti hrvatski profesionalni nogometni i košarkaški klubovi.

Uvjeren sam da ćete i u ostalim, sada već definiranim rubrikama, od "Kalendara natjecanja" preko "Povijesti sporta" do "Od Olimpa do Olimpa", naći zanimljivih tema koje će privući vašu pozornost.

Josip Čop, dipl. oec.
glavni tajnik Hrvatskog olimpijskog odbora

lvi

5 Kalendar natjecanja 2006.

TRAVANJ-SVIBANJ-LIPANJ

6 Morana Paliković-Gruden, članica Vijeća HOO-a i predsjednica Hrvatskog klizačkog saveza

Sport nije samo "lopta"

11 Što su donijele 20. ZOI u Torinu

Zimske igre u znaku talijanske nonšalantnosti

12 Sportske nade: Djevojka koja obećava

14 Olimpijske legende: Ivo Ratej

16 Olimpizam: Olimpijski kongresi

18 Religija i sport

20 Etika i sport

22 Sport i društvo

24 Sport i novinarstvo

26 Zagrebačke pahuljice: **Beskrajno zaljubljene u sport**

29 Prilog

POVIJEST HRVATSKOG SPORTA

42 Sportska fotografija

44 Sportska arhitektura

46 Terminologija sporta

48 Umjetnost i sport

50 Veliki dan s najuspješnijima

54 Publicistika

Od Olimpa do Olimpa

56 Glavni događaji u Hrvatskom olimpijskom odboru

TURBO SPORT!

WWW.TURBO-SPORT.COM

NORTH SPIRIT

SLUŽBENA SPORTSKA OPREMA
HRVATSKIH OLIMPIJACA

NOVI KATALOG SKIJANJE 2005./2006., S NAJVEĆOM PONUDOM ODJEĆE I OPREME NARUČITE NA TEL. 062 062 062 ILI NAM POŠALJITE MAIL NA: TURBOSPORT@MAGMA.HR

KALENDAR NATJECANJA 2006.

Priredila

Milena Dragišić

TRAVANJ - SVIBANJ - LIPANJ

TRAVANJ

Atletika

Svjetsko prvenstvo u krosu

Fukuoka, Japan

1. - 2. travnja

Automobilizam

Formula 1

VN Australije, Melbourne

Australija

2. travnja

VN San Marina, Imola

23. travnja

Plivanje

Svjetsko prvenstvo (25 m)

Šangaj, Kina

5. - 9. travnja

Košarka

Final Four FIBA Eurolige (m)

Prag, Češka
28. - 30. travnja

Tenis

Davis Cup - četvrtfinale

Hrvatska - Argentina

Zagreb, Hrvatska

7. - 9. travnja

Fed Cup - četvrtfinale

Hrvatska - Argentina

Zagreb, Hrvatska

22. - 23. travnja

Stolni tenis

Svjetsko ekipno prvenstvo

Bremen, Njemačka

24. travnja

- 1. svibnja

Konjički sport

Finale FEI Svjetskog kupa

Kuala Lumpur, Malezija

26. - 30. travnja

SVIBANJ

Automobilizam

Formula 1

VN Europe, Nurnberg, Njemačka

7. svibnja

VN Španjolske

Barcelona, Španjolska

14. svibnja

VN Monaka

Monte Carlo, Monako

28. svibnja

Biciklizam

Giro d'Italija

Italija

6. - 28. svibnja

Boks

EABA turnir

Pula, Hrvatska

10. - 14. svibnja

Tenis

Roland Garros

Pariz, Francuska

29. svibnja

- 11. lipnja

Taekwondo

Europsko prvenstvo

Dusseldorf, Njemačka

26. - 28. svibnja

Nogomet

Finale Lige prvaka

Pariz, Francuska

17. svibnja

Europsko prvenstvo U-21

Portugal

23. svibnja - 4. lipnja

Rukomet

Finala Euro kupova (ž)

Blanka Vlašić

13. - 14. i
20. - 21. svibnja

Streličarstvo

FITA Svjetski kup

Poreč, Hrvatska

10. - 13. svibnja

Veslanje

11. Sveučilišna utrka osmeraca (FISA)

Zagreb

26. svibnja

LIPANJ

Atletika

IAAF Zlatna liga

Oslo, Norveška

2. lipnja

Dinamo 2006. -

Međunarodni atletski

miting (GPH)

Zagreb, Hrvatska

13. lipnja

Automobilizam

Formula 1

VN. Velike Britanije

Silverstone, V. Britanija

11. lipnja

VN Kande
Monteral, Kanada
25. lipnja

Boks

Europsko prvenstvo, kadeti

Tirana, Albanija

11. - 19. lipnja

Vaterpolo

FINA kup

Budimpešta, Madarska

14. - 18. lipnja

Nogomet

Svjetsko prvenstvo

Njemačka

9. lipnja - 9. srpnja

Tenis

Wimbledon

London, V. Britanija

26. lipnja - 9. srpnja

Hrvanje

XII. međunarodni pozivni turnir

Bistra, Hrvatska

3. - 4. lipnja

Ivan Ljubičić i Mario Ančić

I u Hrvatskoj je vrlo malo žena u vrhu sportskih saveza, negdje se izgube nakon što završe karijeru i zato treba malo pozitivne diskriminacije da ih se privuče

INTERVIEW

Morana Paliković-Gruden, članica Vijeća HOO-a i predsjednica Hrvatskog klizačkog saveza

Sport nije samo "lopta"

Piše

Vedran Božićević

Najviše se bojim da će, mogućnošću privatizacije, sport biti izguran s nekih terena na atraktivnim lokacijama

sinkronizirano klizanje. Osim toga, želimo povećati i broj gledatelja na natjecanjima. Publika uvijek dolazi uz zvijezde, a mi od Sande Dubravčić do Idore nismo imali zvijezdu. No, ona još nije dovoljna da se napuni dvorana. Za

usporedbu, torinska je Palavela bila dupkom puna, a ulaznice su koštale od 170 do 350 eura. To je u Zagrebu nezamislivo, iako je sličan Torinu po broju stanovnika. Nadam da će nam EP pomoći da vratimo publiku u dvoranu, a imat ćemo priliku i potvrditi da smo dobri organizatori.

■ **Komisiji za skrb o ženama u sportu, kojoj predsjedate, vrlo se malo zna u javnosti. Možete li nam predstaviti njezin program i ciljeve?**

- Problemom položaja žena se bavim već 15 godina kroz nevladine organizacije i u politici, a u sportu to pitanje nije bilo otvoreno sve donedavno. Postoji velika volja Međunarodnog olimpijskog odbora i predsjednika Jacquesa Roggea da se

tom problemu posveti više pažnje, odnosno da se privuče veći broj žena u sportske organizacije jer, što se tiče samih natjecanja, broj žena je zadovoljavajući. I u Hrvatskoj je vrlo malo žena u vrhu sportskih saveza, negdje se izgube nakon što završe karijeru i zato treba malo pozitivne diskriminacije da ih se privuče. Osim tog cilja, Komisija se brine o zdravlju sportašica, kao i o njihovom položaju u odnosu sa suradnicima koji ih okružuju.

Morana Paliković-Gruden s mnoštvom se pozitivnih dojmova vratila iz Torina, sa XX. zimskih olimpijskih igara. Hrvatska je osvojila tri skijaške medalje, a Paliković-Gruden je kao predsjednica HKS-a s jednakim zanimanjem promatrala i klizačka natjecanja, posebno nastup Idore Hegel i njezin put do 19. mjesta.

- Čini mi se da Idora može više. Svi stručnjaci koji su je gledali u Torinu procijenili su da to nije njezin ukupni potencijal i da ima sve fizičke predispozicije za bolji plasman. Očekivali smo bolji rezultat s obzirom na prošlogodišnju sezonu u kojoj je rezultatima osigurala pravo nastupa još jednoj našoj klizačici na Europskom prvenstvu. Međutim, Idora je u najboljim godinama i na OI u Vancouveru treba očekivati njezin najbolji doseg.

■ **Zagreb će 2008. biti domaćin Europskog prvenstva u umjetničkom klizanju. Koliko ta priredba može pomoći razvoju ovog sporta u Hrvatskoj?**

- To je vrlo važan događaj za Zagreb, ali ne želimo da se razvija samo umjetničko klizanje, nego i brzo klizanje, short track i

Damir Šegota, Morana Paliković-Gruden i Nada Senčar

← ■ **Ima li u sportu diskriminacije na spolnoj osnovi?**

- Ima, ali ju je vrlo teško identificirati, jer treneri ili izbornici uvijek mogu pravdati svoje odluke. Zato bi trebalo uvesti objektivne kriterije, na temelju njih steći iskustvo i onda mijenjati ono što ne valja.

■ **Prijedlog novog zakona o sportu je napokon došao do Sabora. Imate li kakvih primjedbi na njegov sadržaj, smatrate li da se previše bavi problemima nogometa?**

- Važno je uopće imati zakon i nedopustivo je da se tako dugo razvlači. Osobno, najviše se bojim da će mogućnošću privatizacije sport biti izguran s određenih terena na atraktivnim lokacijama. Bila sam oduševljena kad je Mateša u kampanji za predsjednika HOO-a rekao kako neće dopustiti da se ijedan sportski teren pretvori u nešto drugo, a da se pritom ne osigura isti takav na sličnom mjestu. Može se dogoditi da sutra neka marina namijenjena sportu postane marina isključivo za jahte. Druga stvar koje se bojim je naše shvaćanje prema kojem je sport samo "lopta", s nogometom na prvom mjestu. To nije dobar put, bez obzira na to što ljudi pokazuju najviše interesa za nogomet. Ali, zato u svakom društvu postoje korektivi, metode kojima se omogućuje da se lepeza bavljenja sportom širi.

■ **Treba li pooštriti kriterije odlaska na OI, jer je i u Torinu ponovo bilo dosta "turista"?**

- Taj "turizam" se ne očituje samo na olimpijskim igrama, čak bih rekla da je tu najmanji. Više se očituje na određenim svjetskim i europskim prvenstvima i kupovima. U HOO-u imamo A i B olimpijske kandidate i financiramo ih ovisno o kategoriji.

Nadam se da će nam EP pomoći da vratimo publiku u dvoranu

Problem je, međutim, što svaki sport ima svoje kriterije za plasman na OI i tu se olimpijski odbori ne mogu miješati. Ali možda možemo uvesti pravedniji pristup, povećati broj kategorija, uvesti A1 i B1 kandidate, možda i C i C1. Nužno je produljiti i olimpijski ciklus. Ako on traje četiri godine, onda ga je nezgodno priznavati kao dvije. No, mogli bismo stupnjavati našu angažiranost i participaciju u financiranju unutar te četiri godine. Možda to traži malo više posla, ali vjerujem da bi bilo kvalitetnije.

Ante Kostelić i Morana Paliković-Gruden

ŽIVOTOPIS

Morana Paliković-Gruden rođena je 24. veljače 1943. u Zagrebu. Osnovnu školu i gimnaziju završila je u Zagrebu, gdje je i diplomirala na Fakultetu političkih znanosti. Za vrijeme studija boravila je u Francuskoj u studentskoj razmjeni. U mladim se danima, dok još u Hrvatskoj nije bilo umjetnog leda, bavila umjetničkim klizanjem. Radila je kao profesorica u XV. gimnaziji u Zagrebu, a od 1970. je obavljala novinarske, uredničke i marketinške poslove u izdavačkoj kući "Vjesnik". Od 1994. je vlasnica i glavna urednica časopisa "Zaposlena". Godine 2001. je postala zamjenica zagrebačkog gradonačelnika, a godinu kasnije predsjednica Gradske skupštine grada Zagreba. Od 2003. je predsjednica Hrvatskog klizačkog saveza, a od 2004. i članica Vijeća Hrvatskog olimpijskog odbora. Danas je i dopredsjednica Hrvatske narodne stranke te zastupnica u zagrebačkoj gradskoj skupštini.

MEĐUNARODNE SPORTSKE PRIREDBE

Što su donijele 20. ZOI u Torinu

Zimske igre u duhu talijanske nonšalantnosti

Foto: Srdan Vrančić

Piše
**Stipe
Karadole**

U svim danima koliko sam ovdje nisam osjetio olimpijski duh. Toliko je sve raštrkano da se olimpijski smisao gubi, rekao je Zlatko Mateša, predsjednik HOO-a

Mnogi su, i ne primirivši Torinu i olimpijskom "dvorištu", etiketirali Talijane znatno prije početka 20. zimskih olimpijskih igara. Nije trebalo zakoračiti u ovaj dio Piemontea da se zaključi kako će Igre biti organizirane u talijanskom duhu nonšalancije i (loše) improvizacije. Igre su završile, vjerojatno na opće zadovoljstvo i domaćina i gostiju, a komentari se nisu promijenili: Talijani će rijetko kada organizirati primamljive igre, iz njih tamo bez problema ispari olimpijski duh.

Šlampava organizacija mjesecima ranije zaokružena je tako što su Sestriereom stršile dizalice i malo Agnellijevo selo bilo je veliko Agnellijevo gradilište. Put prema San Sicariju izgledao je kao da je cesta sekundu ranije raketirana s neba, a cjelokupna povezanost bila je sve samo ne na olimpijskoj razini. Kako drukčije shvatiti uske brdske cestice (pune serpentnina) gdje se po zakonima fizike jedva mimoidu dva autobusa. I da ne govorimo kako se mijenjaju zakoni fizike kada mečava posjeti taj dio Piemontea. A

bila je svakodnevica u drugom dijelu Igara.

Loša vijest za Torino i popratna mjestašca, gdje su bila stacionirana olimpijska borilišta, je bila ta što su došli na red baš nakon Ljetnih olimpijskih igara u Ateni. Igara koje su, prema dojmovima izravnih promatrača, bile uvjerljivo najbolje organizirane u povijesti. Igre gdje ni jedan prijevoz nije kasnio jedne sekunde, gdje je cijela povezanost djelovala savršeno, gdje su Grci cijele →

Staza za alpsko skijanje

Foto: Srdan Vrančić

upitnikom hoćete li stići i na završnicu natjecanja. Postojalo je nekoliko olimpijskih sela, pa se raspršila i povezanost među natjecateljima, a mnogi od njih su okrenuli leđa tradiciji kao što je obitavanje u olimpijskom selu, pa su veljaču 2006. godine proveli u apartmanima, kampkućicama...

- Živim ovdje od rođenja i još nisam naučio autobusni

vozni red. Zapravo, prestao sam pokušati naučiti negdje u dvadesetoj godini, rekao je jedan od stanovnika Torina koji je radio kao volonter na Igrama.

Prijevoz za navijače ili novinare, dakle, nije funkcionirao. Razmaci na putovanjima, dugim trideset kilometara, bili su jedan sat. No, vrlo često se autobusi uopće nisu pojavljivali ili su vozači svojevoljno krenuli nekim svojim putem prema odredištu. Taj je dio Igara bio totalno raštiman kad je riječ o organizaciji.

Ono što su Igre pokazale je definitivni razlaz među sportovima u vidu organizacije, gledatelja ili atraktivnosti. Apsolutno posmrnuće doživjelo je alpsko skijanje, dosad temeljni kamen svakih

igara. Za alpsko skijanje je prodano najmanje ulaznica, gledatelji bi radije stajali u redu za snowboard, nego vidjeli majstorije Janice Kostelić ili Hermanna Maiera. Putovi do ciljnih ravnina utrka alpskog skijanja bili su blatnjavi, dok bi vas na hokeju ili brzom klizanju dočekivali crvenim tepihom i čašom vode ili vina. Samo su se s natjecateljima u alpskom skijanju organizatori poigravali kako su htjeli, pa su bjesomučno i često neosnovano odgadali start utrke. Mogao se dobiti dojam da je alpsko skijanje nužno zlo, sport koji je zaspao sedamdesetih ili osamdesetih godina i više nikomu nije zanimljiv.

Živjeli u svom filmu

Talijani su takav odnos imali poglavito prema alpskom skijanju, ali i skijaškom trčanju, dakle dva sporta koja su, iz zimske perspektive, bili pojam na svim dosadašnjim igrama. No, Torino je zaokrenuo interes za 180 stupnjeva. Talijani, ali i gosti Piemontea tijekom veljače, zaželjeli su se brzine, napetosti i atraktivnosti, a to su dobili u - hokeju, brzom klizanju, umjetničkom klizanju, slobodnom skijanju ili snowboardu. Treninzi umjetničkog klizanja ili natjecanja brzog klizanja bili su potpuno rasprodani, čak je i curling zaintrigirao Talijane stotinu puta više od mogućnosti da njihov Giorgio Rocca osvoji slalomsko zlato ili Massimiliano Bardonese veleslalomsku medalju.

← Igre držali u malom prstu. U Italiji se dogodila - suprotnost.

- U svim danima koliko sam ovdje nisam osjetio olimpijski duh. Toliko je sve rastrkano da se gubi taj olimpijski smisao, bile su riječi Zlatka Mateše, predsjednika Hrvatskog olimpijskog odbora.

Alpsko skijanje kao nužno zlo

Čak i da izuzmemo Torino, kao jedno od olimpijskih središta, svuda su se mogli osjetiti jedino kaos i gužva. Borilišta su međusobno bila udaljena tridesetak kilometara, svaki put s jednog na drugi kraj bio je višesatna avantura, s velikim

Olimpijsko selo

Foto: Srdan Vrančić

- Ničim nisu izašli u susret gostima Igara, nego su nastavili živjeti u svom filmu, bili su komentari nekih gostiju Igara.

Naime, sva popratna torinska mjesta gdje se održavale Igre nisu se uopće pripremila za dolazak inozemnih gostiju. I dalje su imala svoje talijansko dvokratno radno vrijeme. Jedini koji se prilagodio situaciji, događaju kao što su olimpijske igre i svakom gostu bio je - Torino. Uostalom, u središtu Piemonta se jedino moglo zaključiti da se ovdje događa nešto veliko.

U Italiji su Torinezi poznati kao introvertirani, zatvoreni ljudi, no u vrijeme Igara pokušali su se svakom gestom pokazati kao širokogrudni. Torino je tih

dana živio olimpijski, sportski i životno, među ostalim je ukinuto i dvokratno poslovanje. Uvedene su "bijeće noći", kada su svi restorani, dućani, muzeji ili sve drugo radili 24 sata. Sasvim logično, jer je u vrijeme prve "bijeće noći" Torino poslovao sa 10 milijuna eura plusa.

Globalno, Igre su bile podosta drukčije od prethodnih, ponajprije po zanimanju za određene sportove, ali i organizaciji. Talijani su aljkavo i nonšalantno odradili cijelu misiju i na kraju je priredba završena na obostrano zadovoljstvo. Vancouver za četiri godine bi, ipak, trebao donijeti pomak naprijed. I mnogi talijanski minusi će se oblikovati u kanadske plusove. Plusove sporta općenito...

REZULTATI HRVATSKIH OLIMPIJACA

Alpsko skijanje

JANICA KOSTELIĆ - super veleslalom 2., slalom 4., kombinacija 1.

NIKA FLEISS - super veleslalom 40., veleslalom 19., slalom 23.

ANA JELUŠIĆ - slalom 15.

IVICA KOSTELIĆ - super veleslalom, 31., slalom 6., kombinacija 2.

NATKO ZRNČIĆ-DIM - super veleslalom 35., veleslalom 25., slalom 33., kombinacija 33.

IVAN RATKIĆ - super veleslalom 36.

IVAN OLIVARI - super veleslalom 49.

TIN ŠIROKI kombinacija 26.

Bob četverosjed

HRVATSKA - 23 Šola, Krajačić, Grabušić, Osmanović + Vojnović

Skeleton

NIKOLA NIMAC - 26.

Umjetničko klizanje

IDORA HEGEL - 19.

Biatlon

PETRA STARČEVIĆ sprint 7,5 km 79., 15 km 79.

Skijaško trčanje

MAJA KEZELE sprint 58., 15 km - 7,5 slobodno i 7,5 klasično, 64., 10 km klasično 66.

ALEN ABRAMOVIĆ sprint 75., 15 km klasično 82.

DAMIR JURČEVIĆ sprint 60., 15 km klasično 71.

DENIS KLOBUČAR sprint 73., 30 km - 15 slobodno i 15 klasično, 65., 15 km klasično 67.

MOMČADSKI SPRINT Klobučar i Jurčević 22.

SPORTSKE NADE:

Ana Jelušić,
skijašica

Djevojka koja obećava

Za sve je kriva baka Nevija. Kao trogodišnju djevojčicu odvela je Anu na skijanje. Pa je tako djevojčica istodobno i prohodala i proskijala. Dvije godine kasnije pod svoje je Anu Jelušić uzeo Zoran Sobol, koji joj je i danas trener. Skijaški je Ana odrasla na Platku,

gdje je trenirala od zore do mraka. Nikad joj nije bilo dovoljno skijanja. Trud se počeo naplaćivati čim je krenula na prva natjecanja. Osim što živi za skijanje, više od 200 dana godišnje provodi na snijegu, Ana nije zanemarila školu. Maturirala je 2005. na

Prvoj riječkoj gimnaziji u statusu redovne učenice. Željela bi uskoro upisati i fakultet.

Ipak, iako većinu vremena provodi na bijelim strminama, ne želi se sasvim odreći života kakav imaju njeni vršnjaci. "Kad je u Rijeci voli biti obična Ana, a ne Ana skijašica", kaže majka Adrijana Jelušić i dodaje: "Koliko je god to moguće, uvijek je odvajala školu od skijanja".

Ana sama voli reći: "Uvijek sam ista, nisam se promijenila, ali mijenja se odnos ljudi prema meni. Zaista sam poput svojih vršnjaka. Školske su me obveze uvijek ispunjavale, iako mi nije bilo lako učiti između utrka i treninga".

Članica prve slalomske jakosne skupine postala je sa samo 18 godina. Na ZOI 2002. u Salt Lake Cityju bila je, sa 16 godina, najmlađa od svih sudionika. Od djevojčice koja je prve skijaške korake nakon zaljubljanja u snježne padine napravila sa četiri godine bio

Piše
**Liljana
Jazbinšek**

**Kad je u
slalomsku
elitu ušla tako
rano, za Anu
su svi
horizonti u
skijanju
otvoreni**

je put posut medaljama u svim mladim uzrasnim kategorijama. I još je. No, to je dug put razvoja talenta koji nosi. Istodobno, to je tek - početak.

Iako je vrlo mlada, Ana razmišlja zrelo: "Najviše se divim onima koji su ostvarili svoje želje. Želim biti sretna i uspješna u svemu čime se budem bavila. Propuštam izlaske, tulumbe, rođendane, neke školske probleme, a moji vršnjaci propuštaju ono čime se ja bavim. To sam uzela

kao takvo i gotovo. Jer je u životu tako, uvijek ima plusova i minusa".

Mlada je Riječanka ambiciozna, za što joj talent daje temelj, dok s druge strane ozbiljno razmišlja o svome skijanju: "Uvijek sam imala visoke ciljeve, a prema mome mišljenju svaki sportaš treba ih imati. Ciljevi ili želje? U veleslalomu bih napokon htjela ući među 30 najboljih, a u slalomu se popeti na nekakvo postolje. Često mi se zna dogoditi da jednu vožnju skijam dobro, drugu slabije".

Igre u Torinu nisu Ani Jelušić ostvarile neku od tih velikih želja. U slalomu je bila na 15. mjestu a veleslalomsku utрку nije završila. Problemi sa zdravljem (kronična astma) i ozljedama učinili su svoje, no ona kaže da je trebala bolje skijati.

No, kada je tako mlada počela u olimpijskom društvu pa ušla u slalomsku elitu, za nju su svi horizonti u skijanju otvoreni.

Počela sa dviije i pol godine

Rođena je 28. prosinca 1986. u Rijeci. Visoka je 165 cm, a teška 60 kg. Počela je skijati sa dvije i pol godine na Platku, a trener joj je Zoran Sobol. Članica je SK Platak.

Oprema koju koristi: skije Dynamic, cipele Salomon i vezovi Atomic. Nadimak joj je Anči. Adresa elektroničke pošte je anajelusic@hotmail.com. Govori engleski, talijanski i njemački.

Na juniorskom SP 2003. u Brianconnaisu u slalomu je bila druga, a dvije godine kasnije u Bardonecchiji treća. Na seniorskom SP

2005. u Bormiju zauzela je deveto mjesto u slalomu.

U ukupnom poretku Svjetskog kupa bila je 2002./2003. 98; 2003./2004. 78; 2004./2005. 51. Najmlađa sudionica ZOI 2002. u Salt Lake Cityju, osvojila je u slalomu 23. mjesto. Četiri godine kasnije bila je bolja - 15.

OLIMPIJSKE LEGENDE:

Ivo Ratej, hokejaš na ledu

Grenoble je bio vrhunac

Ivo Ratej sportaš je od glave do pete, oličenje profesionalca bio je i u danima kada se sportom bavio amaterski. Bio je svestran: bavio se gimnastikom, igrao nogomet i tenis, ali najveća sportska ljubav bila mu je i ostala - hokej na ledu. I danas, kada je uz hokej samo kao gledatelj. Kaže, dosta je bilo četrdeset godina, lijepa je to brojka nakon koje je došlo vrijeme za mlade.

Prije četiri godine, na Kellerovom memorijalu, ponovo je navukao oklop i 20 minuta družio se s pakom. I premda je to bilo onako jako, jako rekreacijski i veteranski, reći će, opet je osjetio adrenalin koji hokej na ledu nudi. I kada bi opet birao karijeru, opet bi izabrao hokej na ledu. Kod Ive Rateja je tako, hokej pa opet hokej: život uz bandu. S obje njene strane.

Dugo su se pisale priče o hokejašu Ivi Rataju. Kada je jednom zgodom morao potražiti rodni list, otkrilo se da je zapravo - Ratej. Hokeja glede, to jedno slovo ništa ne mijenja. Rataj ili Ratej, svi znaju o kome je riječ.

Tripud na igrama

Ivo Ratej rođen je 11. rujna 1941. u Celju. Kao dječak bavio se gimnastikom i klizanjem, a sa 16 godina zaigrao je za najbolju momčad hokejaša na ledu Celja. Za Medveščak je igrao od 1961. sve do 1984. godine. Tada se službeno oprostio, no kada je ustrebalo, navlačio bi oklop i nakon toga. Jednu sezonu (1971.) proveo je u bundesligašu Mannheimu za koji je odigrao 52 utakmice, sve te sezone. Poziv da se okuša u NHL-u (1968.) nije prihvatio.

Za reprezentaciju bivše Jugoslavije odigrao je više od 200 utakmica nastupivši i na šest svjetskih prvenstava i tripud na olimpijskim igrama: 1964. u Innsbrucku, 1986. u Grenobleu te 1972. u Sapporu.

Pitanje o Ratejevim dometima ostat će zauvijek bez odgovora, jer odbio je poziv da se okuša u NHL-u

Piše

Zvonimir Vukelić

Završio je Fakultet za fizičku kulturu u Zagrebu i Trenersku školu hokeja na ledu u Pragu. Trenerskim pozivom u Medveščaku se bavio 30 godina vježbajući u tom razdoblju momčadi svih dobnih kategorija. U stručnom stožeru hrvatske reprezentacije bio je od 1990. do 2002. obnašajući dužnosti izbornika, sportskog direktora i trenera. Kao teniski trener radio je u Reutlingenu.

Dobitnik je nagrade Hrvatskog olimpijskog odbora za životno djelo.

U mirovinu je otišao iz zagrebačke Osnovne škole Bartola Kašića, gdje je predavao tjelovježbu. Sin Ivo nastavio je očevim stopama, igrao je u Medveščaku i za hrvatsku reprezentaciju i bavi se trenerskim pozivom.

Zlatno doba Šalate

Sa 16 je bio najmlađi u momčadi Celja. Tijekom služenja vojnog roka u Zagrebu trenirao je s "medvjedima" i odradio više treninga u toj jednoj sezoni negoli sveukupno prije toga u Celju. Zagreb je na Šalati dobio plohu s umjetnim ledom i to je bio razlog što je ostao. Kao mladao igrao je sa starim zagrebačkim hokejskim vukovima Lazićem i Krajačićem, zatim je šezdesetih dočekao jaki Medveščak s Borisom Renaudom, Pantom Ančevićem, Miranom Krmeljkom... Bilo je to zlatno doba Šalate, na tribinama se znalo okupiti i 6000 gledatelja. Igralo se uvijek utorkom i petkom, uvijek popodne u pet. Pet minuta od Jelačić-placa, sa špice na Šalatu, a nakon tekme i kuhanog vina, opet na špicu.

- Bila je sjajna atmosfera - opisat će to doba Ratej.

Medveščakovi hokejaši po popularnosti su tada bili odmah uz Dinamove nogometaše. "Plavi", a i Zagrebovi nogometaši, dolazili su na Šalatu navijati za "medvjede", dolazili su i rukometaši, odbojkaši. A hokejaši bi odlazili "drukati" na njihove utakmice. Živjelo se drukčije nego danas, bila je to velika zagrebačka sportska obitelj. Bili su to i dani u kojima su navijači sa svojim zvijezdama zajednički komentirali utakmicu, sportsko razdoblje prepuno posebnog šarma.

- Jesenice su tada sa 20 reprezentativaca bile nedodirljive. Ipak dobili smo ih i pamtim tu 3-2 pobjedu, pamtim i naše drugo mjesto u ligi. Jaka

Felc bez premca

Uzori su mu bili češoslovački branič Suchy, sovjetski braniči Davidov i Ragulin. A od napadača Sovjeti Fetisov, Maljcev, Krutov, Larioniov. Od onih s kojima je igrao u prvi plan stavit će bez premca Albina Binu Felca, izdvojiti Rudića i Gorazda Hitija, Ivu Jana, Tišlera, Ravnika i Juga s kojim je najčešće bio u braničkom paru reprezentacije. Od suigrača u Medveščaku komplimenti će otići na adresu Renauda, Gojanovića, Ančevića, Krmelja, Sinovca. Od svojih trenera spomenut će tri Češoslovaka: Jaromira Fričera i Vlastimira Franca koji su višegodišnjim radom ostavili pečat u Medveščaku, te Vaclava Bubnika koji ga je vodio u reprezentaciji. A u reprezentaciju ga je pozvao Đan Tomić, debitirao je s Austrijom.

Tripud je bio na olimpijskim igrama: u Innsbrucku je osvojeno 14. mjesto, u Grenobleu i Sapporu deveto. Izdvojit će ono iz Grenoblea, Jugoslavija je bila najbolja u B skupini, trebala prijeći u najbolju, A skupinu, ali je baš tada promijenjen sustav natjecanja. Izdvojit će i ugođaj koji je tada vladao na Igrama, taj duh olimpizma i zajedničkog druženja u selu. Ugođaj kojeg danas više nema: alinci su na svojoj strani, nordijci na svojoj, vozači boba na svojoj, sportova je mnogo više... Sve je raspršeno. Nekad je u Sapporu Ivo večerao za istim stolom s Yukiom Kasayom nakon što je ovaj osvojio zlato na 90-metarskoj skakaonici. Danas nema šanse da netko sjedne s Gretzkyim.

Ratej danas nudi sjećanja. Bez žala što se sve promijenilo, zadovoljan što je od sporta uzeo i onu lijepu stranu iz svog razdoblja: druženja i prijateljstva. I premda je, kaže, bilo i gorkih pilula i razočaranja, u sjećanju su ostali samo oni lijepi dani.

je bila i Olimpija, pa Partizan i Zvezda. Bili su to pravi derbiji - prisjetio se Ratej tih dana koji su iščezli selidbom hokejaša u Sportski dom. Istina, i "tamo dolje" Medveščak je imao svojih zvjezdanih trenutaka, Zdenko Gradečki je doveo društvo koje je osvojilo i naslov prvaka u bivšoj Jugoslaviji, ali ipak je Šalata ostala nešto posebno, neponovljivo. Jer, svako vrijeme nosi nešto svoje.

Ivo je počeo kao centar, a ostao je upamćen kao branič. Do promjene uloge došlo je slučajno. Medveščak je igrao s Vojvodinom, a Ratej je tog dana imao naporne ispite na fakultetu, pojavio se na Šalati sa željom da - ne igra. Iscrpili su ga silni testovi. Ipak, trener Vlastimir Fričer nagovorio ga je da ode na led. Krenuo je kao napadač, povukao ga je pak i - gol. Ali, kako je vrijeme odmicalo a snage nije bilo, nije se stizao vraćati iz napada pa je Fričer odlučio da Ratej zaigra kao branič. "Ne moraš juriti, samo dijeli pakove", rekao mu je. A nakon utakmice trener je upro prstom i ustvrdio: "Ti si pravi bek". I

tako je Ratej postao i ostao branič. Sjajan, reprezentativni branič. Imao je udarac, imao je tehniku, imao je pregled igre. I veliko, veliko srce. Čvrst, borben prije svega. Borac bez straha koji ne uzmiče. Hokejaš koji je uvijek težio nadigravanju. Takav je bio Ivo Ratej.

Okušao se kao profesionalac u Mannheimu, i u Bundesligi je bio među najboljima. Htjeli su da ostane, ali rodio mu se sin i vratio se. Želio je biti uz obitelj. Prije toga nije prihvatio poziv da se okuša u NHL-u, ostavivši zauvijek otvoreno pitanje o svojim dometima. Danas će reći da je, s obzirom na tip igrača kakav je bio, možda mogao proći. Tada mu se činilo da bi njegov odlazak u Ameriku bio poput pokušaja da se Eskimima prodaju frižideri. Zapravo, izabrao je fakultet. Želio je diplomirati i učinio je to. Baš kao što je i odlukom da dođe u Zagreb postao i ostao Zagrepčanin. Takav je Ivo Ratej. Nakon što izabere, ne skreće s tog puta.

Zaboravljena intelektualna

Zašto se o olimpijskim kongresima relativno malo zna i govori? Čak i Olimpijska povelja o kongresima šturo kaže samo sljedeće: “Olimpijski kongres okuplja predstavnike sastavnih dijelova olimpijskog pokreta koje povremeno utvrđuje MOO. Olimpijski kongres saziva predsjednik MOO-a. Njegova je uloga savjetodavna”.

Piše **Zrinko Čustonja**

Neposredno nakon završetka I. olimpijskih igara u Ateni 15. travnja 1896. godine, začetnik modernog olimpizma barun Pierre de Coubertin znao je što mu je dalje činiti: “U to vrijeme nisam imao bolju ideju nego organizirati Olimpijski kongres. Nije postojao drugi učinkovitiji ili bolji put kako utjecati na Međunarodni olimpijski odbor da uvidi svoje značenje i dokaže se svijetu...”.

Što je to Olimpijski kongres

Čini se da ljudi koji prate olimpijski pokret i bave se olimpizmom danas prilično malo znaju o olimpijskim kongresima. Teško da ćete pronaći mnogo ljudi u olimpijskoj obitelji koji će znati reći što su to olimpijski kongresi, koja je njihova svrha, što se na njima događa, koliko ih je do danas održano i što je na njima raspravljeno, kada je održan posljednji, a kada je slijedeći. A odgovor na najvažnije pitanje o značenju i utjecaju olimpijskih kongresa na razvoj olimpijskog pokreta najteže ćete dobiti. U ovom članku pokušat ćemo ponuditi odgovore na neka od navedenih pitanja.

Zašto se o olimpijskim kongresima relativno malo zna i govori? Čak i Olimpijska povelja o olimpijskim kongresima šturo kaže samo sljedeće: “Olimpijski kongres okuplja predstavnike sastavnih dijelova olimpijskog pokreta koje povremeno utvrđuje MOO. Olimpijski kongres saziva predsjednik MOO-a. Njegova je uloga savjetodavna”. Do 1930. godine održano je devet od ukupno 12 do sada održanih olimpijskih kongresa. Poslije

Plaketa
Olimpijskog
kongresa u
Pragu 1925.

II. svjetskog rata održana su tri olimpijska kongresa 1973., 1981. i 1994. godine (vidi tablicu). Olimpijski kongresi, čini se, danas su postali suvišni, ili u najmanju ruku nedovoljno atraktivni da se o njima govori i piše.

Coubertin i olimpijski kongresi

Međutim, Pierre de Coubertin imao je drukčiju zamisao s olimpijskim kongresima. Prilikom otvaranja II. olimpijskog kongresa u Le Havreu (Francuska) 26. srpnja 1897.

Gradovi domaćini olimpijskih kongresa i godina održavanja

GRAD	GODINA ODRŽAVANJA
1. Pariz	1894.
2. Le Havre	1897.
3. Bruxelles	1905.
4. Pariz	1906.
5. Lausanne	1913.
6. Pariz	1914.
7. Lausanne	1921.
8. Prag	1925.
9. Berlin	1930.
10. Varna	1973.
11. Baden-Baden	1981.
12. Pariz	1994.

godine Coubertin je, govoreći o razlozima održavanja olimpijskih kongresa, istaknuo: “Ali, gospodo, periodična organizacija velikog međunarodnog natjecanja, ma koliko ona teška i komplicirana bila, ne predstavlja, u našim očima, dovoljno. Držimo da u razdobljima između olimpijskih igara ima dovoljno prostora za događanja znanstvene i intelektualne prirode. Nakon što okupimo mlade ljude ne bi li se međusobno natjecali u snazi i spretnosti i uživali u blagodatima zajedništva i druženja, držimo prikladnim također okupiti i ljude s idejama, one koji su kroz učenje i iskustvo stekli stručna znanja o problemima tjelesnog vježbanja. Jer tjelesno vježbanje mladih uistinu je problem”.

Coubertin je bio mišljenja da se Međunarodni olimpijski odbor na I. olimpijskim igrama bavio, s povijesnog stajališta, samo tehničkim stvarima, a bez moralnog ili pedagoškog doprinosa. Stoga je smatrao nužnim ne zaostati u naglašavanju intelektualne i filozofske prirode olimpijskog pokreta, želeći odmah na početku odrediti ulogu Međunarodnog olimpijskog odbora mnogo iznad pukog sportskog organizatora koji okuplja mladež svijeta svake četiri godine na sportskim natjecanjima. Coubertin je bio pedagog i humanist, njegovi motivi za

Olimpijski kongres u Lausannei 1913.

priroda olimpijskog pokreta

obnovu olimpijskih igara izvirali su iz pedagoških i humanističkih pobuda i te vrijednosti je želio ugraditi i u olimpijski pokret. Olimpijski kongresi prema Coubertinu trebali su biti instrumenti pomoću kojih bi se njegovale i određivale duhovne vrijednosti i intelektualni dosezi olimpijske ideje.

Razvoj olimpijskih kongresa

Iako je sam Pierre de Coubertin kongres u Le Havreu 1897. godine najavio i organizirao kao I. olimpijski kongres, od 1921. godine osnivački kongres Međunarodnog olimpijskog odbora u Parizu 1894. godine smatra se I. olimpijskim kongresom, te se kao takav i do danas broji. Odmah nakon zatvaranja I. olimpijskih igara u Ateni 1896. godine Coubertin je prionuo organizaciji olimpijskog kongresa. Znao je da tema kongresa mora nadilaziti raspravu o organizacijskim i tehničkim pitanjima vezanim uz olimpijske igre i Međunarodni olimpijski odbor i stoga kao glavnu temu diskusije Olimpijskog kongresa u Le Havreu određuje "moralni utjecaj sporta na mladež", kongres naziva "Olimpijski kongres za proučavanje odnosa higijene, pedagogije, povijesti, itd... i tjelesnog vježbanja", a kao glavni cilj kongresa proklamira ideju o potrebi "obnove jedinstva tijela, volje i uma".

Iako su mnogi ugledni članovi Međunarodnog olimpijskog odbora izražavali neslaganje s nedostatkom povezanosti rasprave na kongresu i svakodnevnog

djelovanja Međunarodnog olimpijskog odbora, Coubertin je bio uvjeren da upravo takvim raspravama Međunarodni olimpijski odbor jača i da mu one daju snagu. Otvorene teme i zaključci kongresa u Le Havreu odredili su i temu sljedećeg olimpijskog kongresa koji se održao 1905 godine u Bruxellesu. "Olimpijski kongres o pitanjima sporta i tjelesnog odgoja" trebao je utvrditi učinke organizirane tjelovježbe u osnovnim i srednjim školama, sveučilištima, u ruralnim i urbanim centrima, u vojsci, u međunarodnim odnosima, kao i učinak na žene.

Čak 210 sudionika, od sveučilišnih nastavnika i znanstvenika, preko sportskih dužnosnika i novinara do nastavnika tjelesnog odgoja iz 21 zemlje svijeta, jamčili su uspjeh kongresa prije svega kad je riječ o međusobnom razumijevanju i usklađivanju stavova i iskustava na globalnoj razini.

Coubertin je bio zadovoljan, jer je uspio osigurati širenje ideje o potrebi redovitog tjelesnog vježbanja u svim društvenim slojevima.

Već sljedeće godine Coubertin otvara novo područje olimpizma organizirajući kongres u Parizu na temu "Umjetnost, književnost i sport", želeći sport približiti ne samo znanosti

nego i umjetnosti i književnosti. Oko 60 umjetnika predlaže Međunarodnom olimpijskom odboru uvođenje natjecanja u arhitekturi, kiparstvu, glazbi, slikarstvu i književnosti na olimpijskim igrama, inspiriranih sportom. Prijedlog je usvojen i već na V. olimpijskim igrama 1912. godine u Stockholmu organizira se olimpijsko natjecanje u umjetnosti.

Neispunjena želja

Olimpijski kongres u Lausannei 1913. godine na temu "Psihologija i fiziologija sporta" bio je posljednji olimpijski kongres organiziran u skladu s Coubertinovom idejom. Kao što smo već istaknuli, za Coubertina su olimpijski kongresi trebali biti instrumenti pomoću kojih bi se njegovale i određivale duhovne vrijednosti i intelektualni

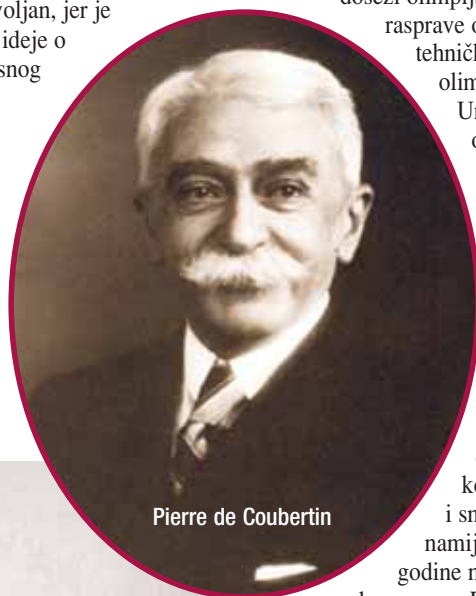
dosezi olimpijske ideje, izbjegavajući rasprave o organizacijskim i tehničkim problemima olimpijskog pokreta.

Unutar Međunarodnog olimpijskog odbora naprosto su prevladale neke druge struje i od Olimpijskog kongresa u Parizu 1914. godine počinju prevladavati organizacijska i tehnička pitanja. Coubertin još jednom pokušava olimpijskim

kongresima vratiti ulogu i smisao koju im je namijenio, kada 1925.

godine na Olimpijskom kongresu u Pragu inzistira na odvajanju "tehničkog" i "obrazovnog" dijela kongresa. Međutim, bili su to posljednji pokušaji. Na istom kongresu Coubertin se povlači iz olimpijskog pokreta i vođenje Međunarodnog olimpijskog odbora prepušta drugima.

Možemo li tvrditi da je Međunarodni olimpijski odbor, zaboravivši ulogu i smisao olimpijskih kongresa onako kako ih je zacrtao Pierre de Coubertin, izgubio svoju duhovnu i intelektualnu dimenziju? Možda bi to bila preteška konstatacija, ali sigurno je da su danas sport i lov na sportski rezultat koji jedini donosi profit debelo zasjenili odgojnu, moralnu, pedagošku, umjetničku, čak i intelektualnu stranu modernog olimpizma.

Pierre de Coubertin

Dobri papa koji

Ivan Pavao II., ili kako su ga posmrtno nazvali "Dobri papa", u svom je pontifikatu mnogo govorio, pisao i čitao o sportu. Volio je pogledati utakmicu ili kakvo natjecanje, jer taj je papa zbilja bio papa športa. Gotovo da nema športskog fenomena o kojem nije progovorio suvremenim rječnikom

Piše **don Vitomir Zečević**

Odlaskom Ivana Pavla II. šport je izgubio iskrenog i pažljivog prijatelja, iako nepomirljivog, koji put i "neugodnog" u sudovima. I njegovi su prethodnici, istina, pokazivali veliko poštovanje prema športskom fenomenu kao početnom znaku modernizma, ali nema sumnje da se pape Wojtyła moramo sjećati i kao "športskog pape" u pravom smislu riječi.

Kad je kardinal Karol Wojtyła izabran za Petrova nasljednika, prve su biografije otkrivala njegove športske navike. U sljedećim godinama svijet su obišle Papi "ukradene" snimke koje su ga pokazivale kako skija, pliva u bazenu ili se uspinje planinskom stazom. Nebrojne su fotografije iz ranijih dana s kojih je, ne znam gdje, skinuta prašina, a koje pokazuju mladog poljskog svećenika u kajaku ili s loptom. No, športska je orijentacija Ivana Pavla II. daleko dublja nego što pokazuju fotografije. Taj je prvosvećenik, koji je izrekao i važne i oštre riječi glede morala, međunarodne politike, ljudskih odnosa, kazao mnogo toga važnog, pa i neugodnog o športu. Evo nekih njegovih misli o tomu.

Vrednovanje tijela

Dostojanstvo tijela, obrana odgojnih vrijednosti, važnost športa za osobe s posebnim potrebama... nema športskog fenomena o kojem Ivan Pavao II. nije progovorio suvremenim rječnikom.

Nije tako davna zabrinutost zbog rizika nečovječnih zastranjenja u suvremenom športu, to je poziv na obvezu moralnosti u samom temelju športa. Neke od tih rečenica trebale bi se zauvijek zadržati u mislima svih športaša: "Šport je, iznad svega, vrednovanje tijela, napor da bi se dostigli idealni tjelesni uvjeti... Šport je agonizam, natjecanje da bi se domogli krune, medalje, pehari, titule, prva mjesta... Šport je radost življenja, igra, slavlje, i

tka športu ne samo obnovljenog i stalnog dostojanstva, nego prije svega sposobnosti izazivanja i potpore nekih najdubljih ljudskih potreba, kao što su međusobno poštovanje, ciljana, a ne prazna sloboda, odricanje u funkciji smisla... Šport treba razmatrati kroz dinamiku služenja, a ne kroz zaradu..."

(*Simpozij Talijanske biskupske konferencije "Šport, etika i vjera za razvoj talijanskog društva"*, 25. studenoga 1989.)

"Treba razaznati i nadići opasnosti koje prijete modernom športu: od opsjednutosti pronalazjenja zarade do komercijalizacije svakog njegovog vida; od pretjeranog spektakularizma do natjecateljske i tehnicističke ogorčenosti, pribjegavanja dopinga i ostalim oblicima obmane i nasilja. Samo učinkovitim povratkom njegovoj zadaći i njegovim odgojnim i društvenim mogućnostima, šport može imati ulogu od velike važnosti i, sa svoje strane, podržavati nade koje pokreću srca ljudi, posebice mladih..."

(*Otvaranje Olimpijskog stadiona, 31. svibnja 1990.*)

"Smisao bratstva, velikodušnosti, poštenja i obzira prema tijelu - vrline koje su nesumnjivo nužne svakom dobrom natjecatelju - pridonose

kao takav treba biti vrednovan i, možda danas iskupljen od pretjeranog tehnicizma i profesionalizma kroz povrat njegove besplatnosti, njegove sposobnosti prijateljskih veza, promicanja dijaloga i otvorenosti jednih prema drugima, kao izraza bogatstva postojanja, daleko vrijednijeg od posjedovanja i stoga, daleko iznad tvrdih zakona proizvodnje i potrošnje i bilo kojeg drugog korisničkog i hedonističkog razmatranja života..."

(*Prvi Međunarodni jubilej športaša, Olimpijski stadion, 12. travnja 1984.*)

"Današnji šport je označen pitanjem karkoće i smisla. Primjećuje se potreba povra-

je volio šport

izgradnji civilnog društva gdje natjecanje zamjenjuje neprijateljstvo, gdje se susretu daje prednost ispred sukoba, kao i lojalnom sučeljanju pred prkosnim suprotstavljanjem. Tako razmatran, šport nije cilj nego sredstvo; može postati nositeljem uljudenosti i izvorne zabave, potičući osobu da pokaže najbolje od sebe te izbjegne sve ono što može predstavljati opasnost ili veliku štetu za sebe i druge.”

(Simpozij “Lice i duša športa”, koji je promovirao CSI, 28. listopada 2000.)

Civilizacija ljubavi

“Nažalost, nije mala stvar i možda se sve više očituju mučni znakovi koji ponekad stavljaju u diskusiju iste moralne vrijednosti koje su u temelju športske prakse. Pored športa koji pomaže osobi, postoji drugi koji joj šteti; pored športa koji veliča tijelo, postoji drugi koji ga uništava i izdaje; pored športa koji slijedi plemenite ideale, postoji drugi koji slijedi samo zaradu; pored

športa koji ujedinjuje, postoji drugi koji razdvaja.”

(Simpozij “Lice i duša športa”, koji je promovirao CSI, 28. listopada 2000.)

“... velika je odgovornost športaša u svijetu. Oni su pozvani da od športa naprave priliku za susret i dijalog, iznad svih jezičnih, rasnih i kulturnih granica. Šport može, naime, dati velik prilog miroljubivom sporazumijevanju među narodima i može pridonijeti da se u svijetu istakne nova civilizacija ljubavi.”

(Jubilej športaša, Olimpijski stadion, 29. listopada 2000.)

“Neka ova provjera (Jubileja) ponudi svima - direktorima, tehničarima i natjecateljima - prigodu da pronadu novi stvaralački i pokretački polet, tako da šport može odgovarati, bez otprirodnjavanja, potrebama našeg vremena: šport koji štiti slabe i ne isključuje nikoga, koji oslobađa mlade od zamki apatije i ravnodušnosti, budi u njima zdravi natjecateljski duh; šport koji je čimbenik emancipacije najsiromašnijih zemalja i pomoć da se izbrise netolerancija i da se izgradi bratskiji i solidarniji svijet; šport koji će pridonijeti ljubljenu životu, koji će odgajati u žrtvi, poštenju i odgovornosti, dovodeći do potpunog vrednovanja svake ljudske osobe.”

(Jubilej športaša, Olimpijski stadion, 29. listopada 2000.)

ETIKA I SPORT

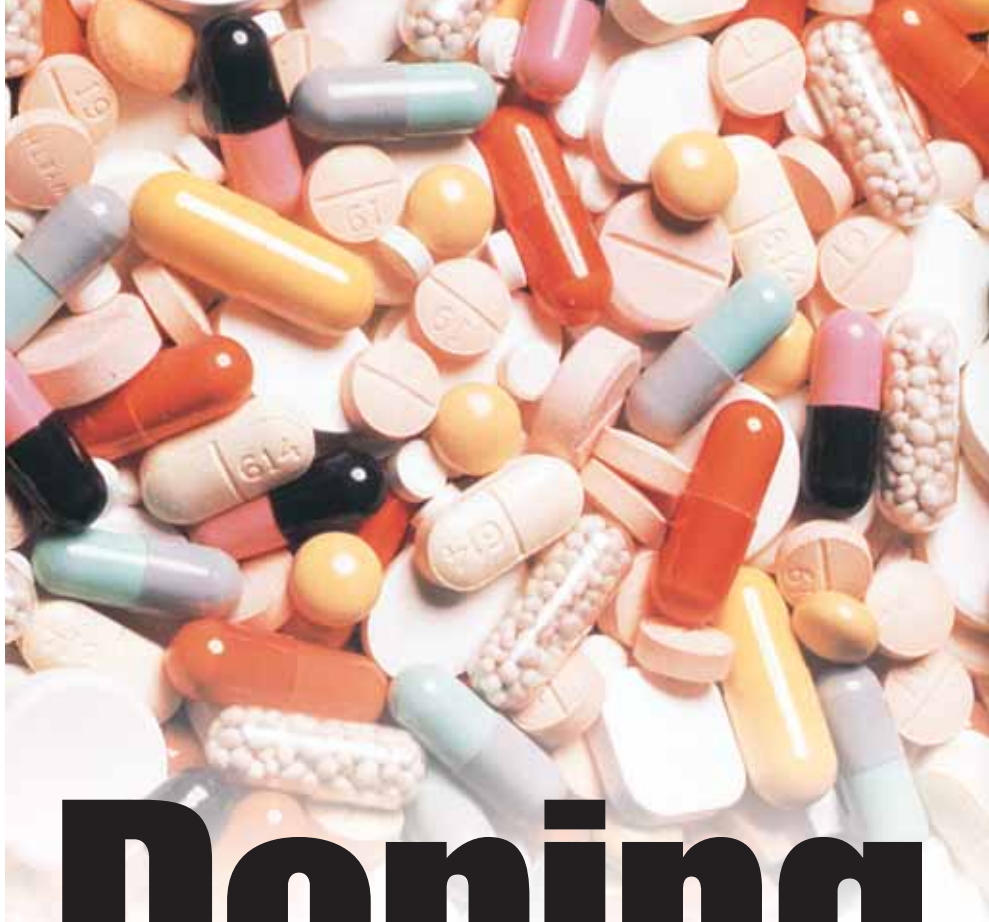
Spoznaja da je šport odmjera vanje vještina, sposobnosti, karaktera, fizičke i psihičke spremnosti te teškog rada, a ne natjecanje farmakoloških pripravaka, treba biti utisnuta u svijest svih istinskih športaša

Piše **Saša Ceraj**

Doping

najveći problem suvremenog športa

Jedan od najvećih problema s kojim se šport danas susreće jest doping. Gledajući na doping iz perspektive športa kao pokreta koji pristicama diljem svijeta prenosi pozitivne poruke, doping je u potpunoj suprotnosti s tim. Za športaše koji humanu poruku športa istinski žive i prenose, doping je u potpunosti neprihvatljiv. Gledajući iz perspektive etike, doping je oprečan istinskoj prirodi športa, a osnovno mu je obilježje izigravanje njegovih pravila. Tako športski rezultati kao osnovne relacije vrednovanja nastupa pojedinaca i ekipa postaju lažni, a cijeli šport apsurdan i bespredmetan. Upotreba dopinga je u neprekidnom porastu, a natjecatelji ga koriste po svaku cijenu bez obzira na posljedice. Pomicanje granica športskih rezultata na umjetan način šteti cjelokupnom športu, a pogotovo djeci koja u športašima vide uzore.

Porijeklo riječi doping

Pojam doping obično se odnosi na praksu uzimanja i davanja zabranjenih supstanci i primjena metoda u športu da bi se, na neprirodan način, ostvario bolji rezultat. Jedna od teorija govori da je riječ "dope" preuzeta od njemačke riječi "dop" koja je označavala alkoholno piće, načinjeno među ostalim i od grožđa, koje su koristili Zulu ratnici da bi poboljšali svoje sposobnosti u bitci. U moderno vrijeme došlo je do vrlo jakog širenja dopinga, posebno unazad petnaestak godina, kada se konstantno razvijaju nove supstance. Detektiranje dopinga nikad nije bilo lako pa znanstvenici moraju pribjegavati novim tehnologijama i sve složenijim postupcima da bi ga otkrili. Međutim, kako su testiranja postajala sve sofisticiranija, razvijala se i tehnologija za proizvodnju novih dopinških sredstava.

Klasifikacija dopinga

Međunarodni olimpijski odbor ovako klasificira doping: "Uzimajući u obzir da je upotreba zabranjenih supstanci i metoda (doping) nezdrava i u suprotnosti sa športskom etikom, iz tog razloga potrebno je zaštititi fizičko i duhovno zdravlje športša, vrijednosti fair playa i natjecanja te integritet športa i pravo onih koji participiraju u športu na bilo kojoj razini". Vjerojatno najpoznatiji slučaj dopinga je onaj iz 1988. godine s kanadskim atletičarom Benom Johnsonom, koji je optužen za zloupotrebu anaboličkih steroida. Anabolički steroidi su sintetički derivati muškog hormona testosterona koji je prvi put izoliran i sintetiziran 1935. godine, a u funkciji je građenja novog tkiva - vlakana u mišićnim stanicama, povećanja snage, smanjenja potkožnog masnog tkiva i vremena potrebnog za oporavak između treninga. Anabolički steroidi imaju svoje mjesto i u medicini, a koriste se za liječenje smetnji poput pothranjenosti, anemije, tumora, smetnji u rastu te insuficijencije samog testosterona. Anabolici se tradicionalno apliciraju oralno ili putem injekcije. Prednjači unašanje anabolika putem injekcije, na bazi vode ili ulja, jer pri oralnom uzimanju dolazi do teških oštećenja jetre, a i lakše se detektira dopinškom kontrolom.

Primjena eritropoetina

Supstanca pod imenom eritropoetin (EPO) posebno je zanimljiva natjecateljima u športovima izdržljivosti i najviše korištena za Zimskih olimpijskih igara 2002. godine u Salt Lake Cityju. Nekolicina skijaških trkača (npr. Larisa Lazutina iz Rusije) bila je pozitivna na

darbopoetin - EPO pa su im oduzete medalje. Eritropoetin je hormon koji luči isključivo jetra, a regulira broj eritrocita u krvi. Eritrociti sadrže hemoglobin, funkcija te molekule je prijenos kisika iz pluća do svih tkiva u tijelu, uključujući mišićne stanice. Za optimalnu izdržljivost, kapacitet za prijenos kisika do mišića je krucijalan za športove izdržljivosti, kao na primjer biciklizam i maraton. Prije su natjecatelji, u želji da osiguraju što višu razinu hemoglobina u krvi, pribjegavali metodi transfuzije krvi. Danas športša vlastitu krv daju zamrznuti, što rezultira povećanom proizvodnjom eritropoetina. Neposredno prije nastupa zamrznuta krv se transfuzijom vraća natjecatelju, čime se osigurava visoka koncentracija eritrocita u krvi.

Osnivanje Svjetske antidopinške agencije

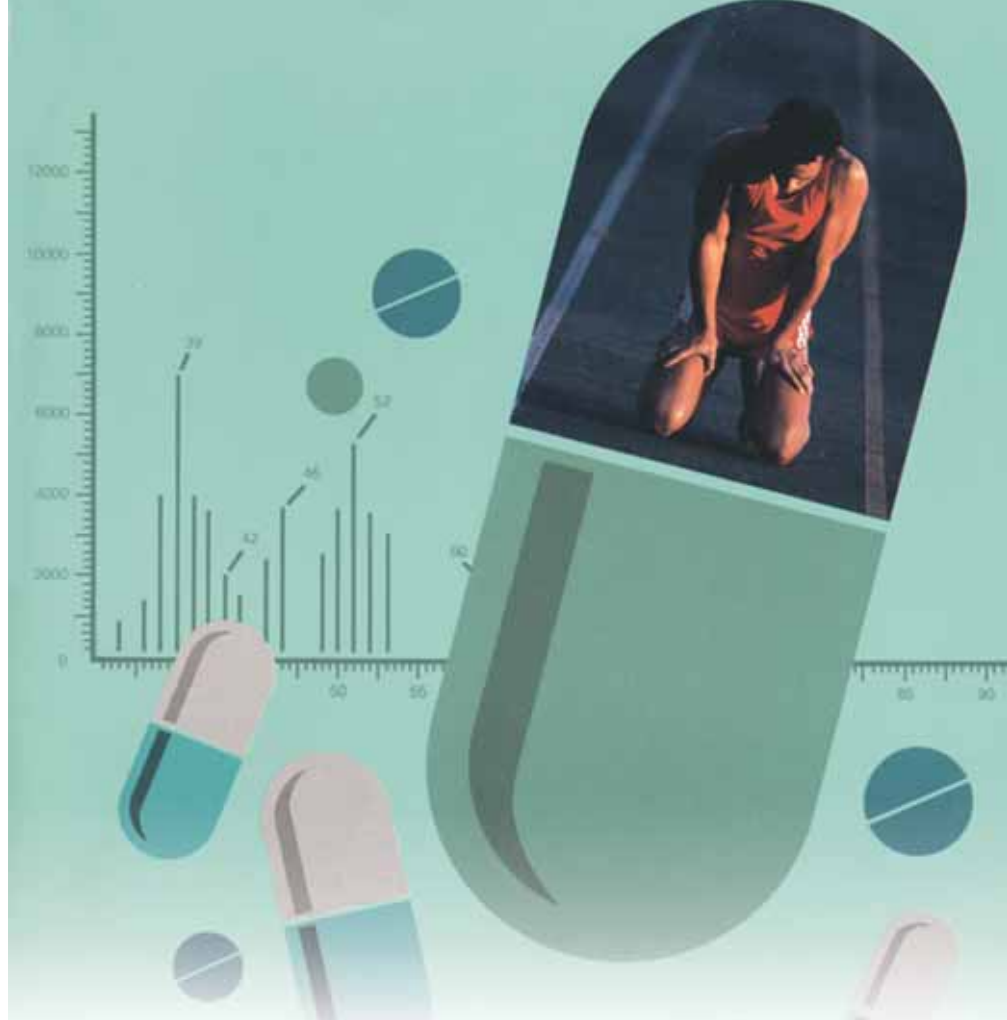
Intenzivnijim prisustvom sponzora i televizije postavljaju se novi standardi za športša, a sve radi što veće gledanosti i profita. U takvim trenucima športša često dolaze u dvojbu da li uzeti nedopuštena sredstva i primijeniti metode treninga koje bi mu omogućile vrhunski rezultat i rekord u kratkom vremenu, da bi osigurali egzistenciju. I ostali su športša na mukama: gledajući kolege koji uzimaju nedopuštena sredstva, počinju razmišljati o izboru koji im se sam nameće. Međutim, športša zaista imaju pravo izbora u ovoj

situaciji, mogu izabrati između dopinga i natjecanja sa svojim istomišljenicima, pravim športšama. Natječući se bez dopinga športša može započeti športsku avanturu u slobodi vlastitih odluka i istražiti granice vlastitih mogućnosti koje je izabrao razviti prirodnim putem, dugotrajnim treninzima i velikim odricanjima.

Sve veća primjena dopinga uvjetovalo je osnivanje Svjetske antidopinške agencije (World Anti Doping Agency - WADA) 1999. godine. Ta agencija nastoji, koordinacijom između vlada i nacionalnih športska tijela, promicati borbu protiv dopinga kroz edukaciju, rješavajući zamršena pravna pitanja i provodeći istraživanja i testiranja. Športša se nastoje testirati kontinuirano cijelu godinu, na natjecanjima, ali i izvan njih.

Svi koji se žele pobliže upoznati s temom borbe protiv dopinga i politikom WADA-e doznat će više na web stranici Svjetske antidopinške agencije www.wada-ama.org.

Spoznaja da je šport odmjeravanje vještina, sposobnosti, karaktera, fizičke i psihičke spremnosti te teškog rada, a ne natjecanje farmakoloških pripravaka, treba biti utisnuta u svijest svih istinskih športša. Upotrebu nedopuštenih supstanci i metoda u športu treba zabraniti u ime istinskih vrijednosti i respekta prema osobi s njenim punim integritetom koji ona predstavlja na fizičkoj, duhovnoj i duševnoj razini.

Uvođenje pravnog reda u športsku djelatnost

Država želi da nova športska dionička društva započnu djelovanje u pravno jasnoj situaciji i s definiranom imovinom, dugovima i potraživanjima

Piše
mr. sc. Goran Vojković

Početak ožujka ove godine Vlada je Hrvatskome saboru prosljedila Prijedlog novog zakona o športu. Zakon je prošao prvo čitanje i može se očekivati da će uskoro biti prihvaćen.

Novi zakon ima veoma širok opseg, njime se definira: sustav športa, obavljanje športske djelatnosti, obavljanje stručnih poslova u športu, statusna pitanja športaša, pitanja športskih klubova, šport osoba s invaliditetom, šport djece i mladeži, zdravstvena zaštita športaša, inspeksijski nadzor, javne potrebe u športu te državne nagrade u športu. Cjelovit prikaz tog prijedloga opsegom bi zauzeo nekoliko brojeva Olimpa, stoga ćemo se u ovom članku ograničiti na jedan potpuno novi pravni institut u Republici Hrvatskoj - športska dionička društva.

Prijedlogom zakona određuje se da se pod sportskim klubom smatraju i sportska udruga za natjecanje koja ima status udruge i sportsko dioničko društvo koje ima status trgovačkog društva, a koji se primarno osnivaju radi obavljanja sportske djelatnosti sudjelovanja u sportskim natjecanjima. Time je - slično kao i u nekim državama Europske unije - uvedena dvojnost: u natjecanju će moći sudjelovati sportski klub koji ima status udruge kao i sportski klub koji ima status trgovačkog društva (sportsko dioničko društvo, skraćeno š. d. d.). Prijedlog zakona također propisuje kada i kako sportska udruga i š. d. d. stječu status profesionalnog sportskog kluba.

U obrazloženju Prijedloga zakona sam predlagatelj navodi da je način preoblikovanja sportskih klubova - udruga za natjecanje u š. d. d. u nekim osnovnim crtama izradio prema uzoru na "španjolski model", odnosno španjolski zakon o športu i španjolsku uredbu o sportskim dioničkim društvima. Model sportskih dioničkih društava je u Španjolskoj je uspješno zaživio, tako da danas u tamošnjem nogometu kao sportsko dioničko društvo djeluje 68 klubova, a u košarci 32 kluba. Prema istom modelu pretvorbu klubova su napravile i neke države Južne Amerike.

Obveza preoblikovanja udruge u dioničko društvo

Prema Prijedlogu zakona, š. d. d. može nastati na dva načina: osnivanjem novog društva te preoblikovanjem sportskog društva - udruge za natjecanje. Takvo

preoblikovanje može biti dobrovoljno, odnosno obvezno. Za hrvatske prilike je posebno zanimljiva obveza preoblikovanja udruge u dioničko društvo. Naime, Prijedlog zakona određuje da se one udruge za natjecanje u nogometu i košarci koje uz uvjet statusa profesionalnog sportskog kluba ispunjavaju uvjete za pokretanje stečajnog postupka sukladno posebnom propisu, a on nije pokrenut, moraju preoblikovati u š. d. d.

Drugim riječima - svi nogometni i košarkaški klubovi koji ispunjavaju formalne uvjete za stečaj (a velik broj ih ispunjava), moraju se preoblikovati u sportsko dioničko društvo, ili će izgubiti natjecateljska prava u idućoj godini te će nad njima biti pokrenut stečajni postupak.

Prijedlog zakona detaljno regulira postupak preoblikovanja udruge u dioničko društvo, pri čemu je prvi korak izrada elaborata koji treba osobito sadržavati izvještaj ovlaštenog revizora o stanju imovine, prava i obveze sportskog kluba - udruge, popis i procjenu imovine udruge, popis svih tražbina, pregled poslovanja sportskog kluba - udruge u prošlih pet godina, popis članova udruge, popis članova tijela, sportske rezultate, potencijalne dioničare kluba i sl. Posebno se propisuje da u elaboratu treba prikazati vjerovnike kluba koji su se pisano očitali kako žele da se njihovo potraživanje prema klubu pretvori u ulog u novom dioničkom društvu. Napominjemo da vjerovnik koji ne želi pretvoriti svoju tražbinu u ulog u sportskom dioničkom društvu ostaje vjerovnik tog društva, a

visina njihove tražbine odgovara stvarnoj vrijednosti koja je utvrđena u postupku revizije.

Zakon je samo okvir

Ukratko, država želi da nova sportska dionička društva započnu djelovanje u pravno jasnoj situaciji i s definiranom imovinom, dugovima i potraživanjima.

Iznimno je bitno napomenuti da se na sportski klub - sportsko dioničko društvo, uz specifičnosti definirane ovim prijedlogom zakona, primjenjuju odredbe o osnivanju, djelovanju i prestanku djelovanja dioničkih društava, sukladno Zakonu o trgovačkim društvima. To u biti znači da je zakonodavac vrlo odlučan dovesti u pravni red ovu djelatnost - dionička društva su pravno najsloženiji način organiziranja trgovačkih društava, s krajnje precizno određenom ulogom skupštine, nadzornog odbora i uprave. Gotovo svaki korak njihovog djelovanja je pomno uređen, od načina sazivanja i održavanja skupštine društva (unaprijed definiran dnevni red, obvezno prisustvovanje javnog bilježnika), do odgovornosti članova uprave i nadzornog odbora - koja je u nekim slučajevima solidarna, a odgovara se cijelom svojom imovinom.

I na kraju ne treba zaboraviti - ni jedan zakon neće sam po sebi promijeniti stanje u djelatnosti koju regulira. Zakon je okvir, ali je potrebno ukloniti razloge zašto se hrvatski profesionalni šport našao pred stečajem. A razlozi za to sigurno nisu primarno u formi organiziranja sportskog kluba.

A prošlo je samo

110

Piše **Žarko Susić**

godina

U 60 godina kako je televizija ušla na olimpijske igre, sve se stubokom promijenilo. Tehnički napredak stvorio je neviđene mogućnosti pa sada više ne izvještavaju slučajno prisutni događaju, nego više od 10 tisuća profesionalaca koji se grčevito bore da bi dobili pravo izvještavanja s lica mjesta

Na I. zimskim olimpijskim igrama u francuskom Chamonixu bilo je 88 akreditiranih novinara iz 14 zemalja, od 16 koliko ih je tamo poslalo svoje sportaše. Je li Zagrepčanin Mirko Pandaković, koji je nastupao u skijaškom trčanju, bio akreditirani novinar, danas se više ne može ustanoviti. Činjenica je da se nekoliko puta tadašnjim zagrebačkim "Novostima" javio s borilišta. Igre su tada bile gotovo privatna zabava sportskih entuzijasta zimskih sportova. U novinama, koje su tada izlazile u Zagrebu, jedva da je uopće bilo traga tim igrama.

Četiri dana kasnije

Pandaković, koji je nastupio u skijaškom trčanju na 18 i 50 kilometara (oba puta je odustao zbog iznimno lošeg vremena), drugi je dan, nakon što se odmorio, sjeo u hotelu i napisao pismo "Novostima" o pobjedi Norvežanina Thorleifa Hauga na 18 kilometara, 32. mjestu Slovenca Švigelja i 34. Kajželja, o 35. mjestu svog kolege, Zagrepčanina Dušana Zinaje i o svom odustajanju. Pismo je za dva dana stiglo u Zagreb i

objavljeno je dan kasnije kao kratka (20 redaka) vijest na zadnjem stupcu neke sporedne stranice.

Važan nastup hrvatske skijašice Janice Kostelić u kombinacijskom slalomu na ZOI 2006. u Torinu nije ni

1896. godine malobrojni fotoamateri mogli su snimati samo nepokretne slike jer aparati nisu dozvoljavali snimke u pokretu

Više od 60.000 gledatelja bilo je nazočno na otvaranju I. Olimpijade u Ateni, a među njima samo tridesetak novinara

trebalo objaviti u novinama, jer ga je televizija izravno prenosila, a stotine milijuna gledatelja je, sa “zakašnjenjem” od nekoliko tisućinki sekunde, vidjelo i doznalo da je Janica pobijedila.

Između pisma koje je objavljeno četiri dana nakon događaja i doista trenutačnog, istodobnog saznanja da je Janica Kostelić postigla četvrtu olimpijsku pobjedu nalazi se sva povijest ne samo sportskog novinarstva.

S I. olimpijskih igara 1896., dakle prije samo 110 godina (!), izvještavalo je, pretpostavlja se, između 30 i 40 novinara, od kojih su osmorica bili fotoreporteri, od toga šest Grka. Od stranaca, jedan je bio profesionalni fotograf Nijemac Albert Meyer, a drugi Amerikanac Thomas Curtis, koji je usput bio amater fotograf, a na Igrama je pobijedio u utrci na 110 metara prepone!

Nezamislive mogućnosti

Od novinara koji su pisali 10 je bilo inozemaca, a od njih tri aktivna natjecatelja. Oni malobrojni profesionalci slali su svojim agencijama - brzojave, a ostali su svoje zabilješke slali (kao i Pandaković 28 godina poslije) poštom, ili objavljivali dulja sjećanja nakon povratka kućama. Fotografije su bile, naravno, samo crno-bijele i isključivo o nepomičnim događajima.

U samo 60 godina kako je televizija ušla na olimpijske igre (1956., Cortina d'Ampezzo), sve se stubokom promijenilo. Tehnički napredak stvorio je nevidene mogućnosti izvještavanja, i o sportu, pa sada više ne izvještavaju slučajno prisutni događaju, nego više od 10 tisuća (!) novinskih profesionalaca koji se moraju grčevito boriti da bi dobili

pravo izvještavanja s lica mjesta. Danas imaju, u usporedbi s 1896. godinom nezamislive tehničke mogućnosti izvještavanja na različite načine, na neograničene udaljenosti, i baš o svemu što se događalo na terenu i oko njega, čak i u samom trenu zbivanja.

Sve je to bitno utjecalo na oblik i način izvještavanja ili opisivanja. Od onih 20 redaka Mirka Pandakovića. 1924 godine nastale su, 80-ak godina kasnije, cijele stranice svih vrsta novinskog izražavanja, slika u boji i trenutaka koji traju tisućinke sekunde, ili čak neki tehnički uradak koji omogućava da vidimo reprizu onoga što se zbivalo danas, ili godinama ili desetljećima prije.

Posljedica svega je neviden razvoj (dobar ili loš!) novinarstva, u ovom slučaju sportskog.

Beskrajno zaljubljene u sport

Nakon 5. trofeja Zagrebačkih pahuljica, šarmantne zagrebačke klizačice će u Prag, na svoje peto Svjetsko prvenstvo, a životna im je želja da sinkronizirano klizanje postane olimpijski sport

Piše **Zoran Kovačević**

Za Zagrebačke pahuljice zna čitav klizački svijet. Zahvaljujući njima Zagreb je, u zemlji sa samo dvije klizačke dvorane i samo jednim klubom sinkroniziranog klizanja, za samo nekoliko godina izrastao u jedno od svjetskih središta ovog prekrasnog sporta koji simboliziraju zajedništvo i timski duh, odricanje, međusobno poticanje i uvažavanje, sporta u kojem nema protivnika, koji stvara brojna prijateljstva i na najljepši način povezuje mlade ljude, kulture, države i kontinente.

Zahvaljujući ozbiljnom i sustavnom radu Pahuljica te klizačkim zanesenjaci- ma iz njihove brojne, složne klupske obitelji, Zagreb je (p)ostao jedini grad u kojem su održani i Svjetski kup za juniorke (2002.) i Svjetsko seniorsko prvenstvo (2004.). Nakon SAD-a, Finske, Francuske i Kanade, a prije Švedske i Češke, sve samih klizačkih velesila, Hrvatska je bila peta zemlja kojoj je Međunarodna klizačka organizacija (ISU) povjerala organizaciju "sinkro-mundiala", koji je po mnogo čemu nadmašio sportske okvire te fascinirao promatrače i najviših sportskih i estetskih kriterija. Upravo je u Zagrebu sinkronizirano klizanje obilježilo svojih prvih pola stoljeća od prapočetka u američkom Michiganu 1954.

Više gledatelja nego na nogometu

Vrhunsko sinkronizirano klizanje zahtijeva perfektno znanje klizanja, gracioznost i besprijekornu uvježbanost ekipe od 16 do 20 klizačica, što, uz odličnu glazbu, zanimljive koreografije i prekrasne haljine, stvara revijalni ugođaj koji podsjeća na program poznate klizačke revije "Holiday on Ice". Zbog toga privlači mlade i stare pobornike spektakla na ledu, te od 2001. i prvog Trofeja Zagrebačkih pahuljica, iz godine u godinu, kao rijetko koji sport, puni tribine naše najveće dvorane. Zbog Pahuljica, te posebnosti i ljepote timskog klizanja, Dom sportova je drugog dana Svjetskog prvenstva, usprkos televizijskom prijenosu derbija Hajduk † Dinamo, bio ispunjen do posljednjeg mjesta, dok je lani, na posljednjem Trofeju, u gledalištu bilo više ljudi nego na prvoligaškoj nogometnoj utakmici koja se na maksimirskom stadionu igrala u isto vrijeme.

Priča o Zagrebačkim pahuljicama započela je prije samo osam godina, 10. prosinca 1997. Tad je osnovan danas najpopularniji i, sa 100 članica od pet do 25 godina u četiri ekipe svih uzrasta, najmasovniji i najbolje organizirani klizački klub u Hrvatskoj. Interes mladih za ovaj sport je golem i samo je ograničenost ter-

minima za trening razlog što Pahuljica nema i dvaput, pa i tripot više.

Pahuljice se redovito okupljaju već sredinom kolovoza, dok drugi uživaju na moru, i, trenirajući po pet sati dnevno, započinju uvježbavati programe za novu sezonu. Tijekom godine iza njih se gasi svjetlo u Domu sportova ili na klizalištu

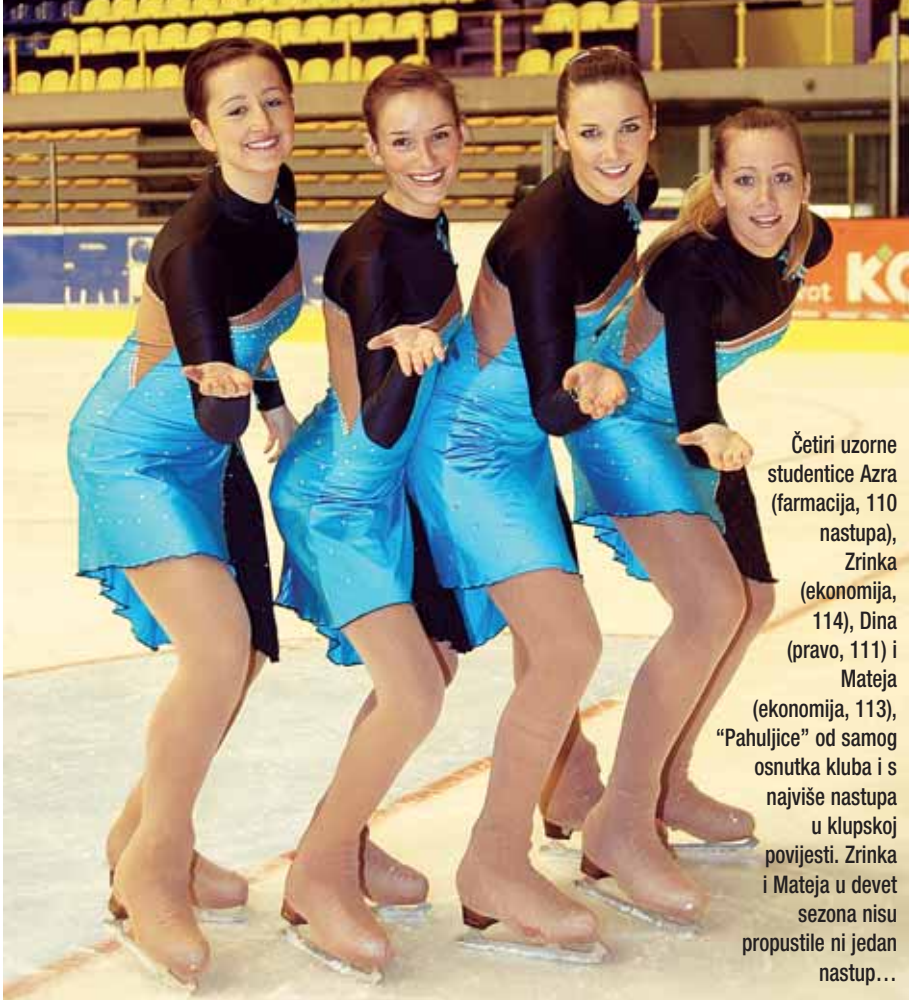
Zajedništvo, rad i zadovoljstvo, šarm klizačica, raskoš haljina i ljepota osmijeha, uspjesi na ledu, u školi i na studiju - kao zaštitni znakovi Zagrebačkih pahuljica, s prosjekom od 17 godina, najmlade seniorske ekipe u ovom sportu

na Velesajmu. Naime, treninzi seniorki započinju oko 22 sata, a završavaju oko ponoći, što, međutim, ne sprječava djevojke da budu odlične učenice i uzorne studentice. Nekoliko Pahuljica je dobivalo ili dobiva gradske stipendije namijenjene isključivo najboljim i najsvestranijim zagrebačkim srednjoškolkama, dok pola najmlađe seniorske ekipe u Europi (prosjeck godina 17) ima indekse gotovo svih fakulteta: ekonomije, prava, medicine, filozofije, farmacije, biologije...

Entuzijazam klizačica i roditelja

Beskrajno zaljubljene u sport s oko 500 ekipa u tridesetak zemalja na svim kontinentima, vježbaju i pet puta tjedno na ledu i na „suhom“ (kondicija, ples, akrobatika...) te, sufinancirajući putovanja, zadivljuju svojim klizačkim vještinama i šarmom, predstavljajući Zagreb i Hrvatsku na najljepši način. Proputovale su desetak zemalja, sudjelovale na svjetskim prvenstvima u Francuskoj, Kanadi, Švedskoj i Zagrebu, bile u Disneylandu, na Nijagarinim slapovima i podno Eiffelova tornja, te stekle brojne sportske prijateljice diljem svijeta. Zahvaljujući Pahuljicama i njihovom Trofeju na koji, svakog ožujka, dolazi više od 20 ekipa s oko 500 klizačica i još toliko inozemnih gostiju, mnogi Finci, Amerikanci, Kanadani... zavoljeli su našu zemlju.

Zbog sjajne atmosfere i potpune ispunjenosti ovim sportom, čak je devet djevojaka u klubu već devetu sezonu, od samog njegovog osnutka i najmlađeg kadetskog uzrasta: Zrinka Kovačević, Mateja i Ivana Mahnić, Dina Vlahov, Azra Delić, Lana Orban, Edita Lukić, Tea Habazin i Matea

Četiri uzorne studentice Azra (farmacija, 110 nastupa), Zrinka (ekonomija, 114), Dina (pravo, 111) i Mateja (ekonomija, 113), "Pahuljice" od samog osnutka kluba i s najviše nastupa u klupskoj povijesti. Zrinka i Mateja u devet sezona nisu propustile ni jedan nastup...

Kramarić. Šest ih je otklizalo više od 100 programa, a Zrinka i Mateja svih ovih godina nisu propustile ni jedan nastup.

Klub počiva na entuzijazmu klizačica i roditelja, na odličnoj organizaciji, na redu i disciplini, dugoročnom, precizno osmišljenom stručnom radu i ulaganju isključivo u naše trenere. Višegodišnja suradnja s ponajboljom svjetskom trenericom, Finkinjom Anu Oksanen, silno je pridonijela brзом razvoju naših stručnjaka (sve bivših umjetničkih, pa

sinkroniziranih klizačica), predvođenih glavnom trenericom Dankom Pivac, ali i svih ekipa. Zato Pahuljice uspijevaju hvatati korak sa svijetom, izvoditi iznimno zahtjevne, iz godine u godinu sve teže elemente i neprestano podizati svoj sportski ugled u situaciji kad i klizački od nas kudikamo jače zemlje nailaze na nepremostive poteškoće.

Nije, naime, lako vlastitom "proizvođenjem" neprestano nadopunjavati ekipe, pratiti stalne promjene pravila i do savršenstva sinkronizirati stotine "najsitnijih", ali sucima jasno vidljivih pokreta u programima, u kojima svaka klizačica ima točno određeno mjesto i stoga nisu moguće relativno bezbolne zamjene kao u ostalim momčadskim sportovima... Zato u svijetu samo desetak zemalja ima bolje ekipe...

Zagrebačke pahuljice su prepoznatljive i kao klub koji redovito izdaje godišnji kalendar i dvojezičnu klupsku publikaciju, koji ima svoju značku i web stranicu (www.zagrebsnowflakes.com), te kao klub koji s oduševljenjem prihvaća pozive da uveliča predbožićne Advente na glavnom zagrebačkom trgu, ali i otvaranja klizališta i klizačke fešte u Rijeci, Šibeniku, Samoboru.

Nakon jubilarnog, 5. trofeja Zagrebačkih pahuljica, šarmantne zagrebačke klizačice će u Prag, na svoje peto Svjetsko prvenstvo (od 29. ožujka do 1. travnja), a životna im je želja da sinkronizirano klizanje postane olimpijski sport i da nastupe na Zimskim igrama...

HRT

H

HRT

Hrvatska radiotelevizija

HRT

HRT

HRT

HRT

Hrvatska radiotelevizija

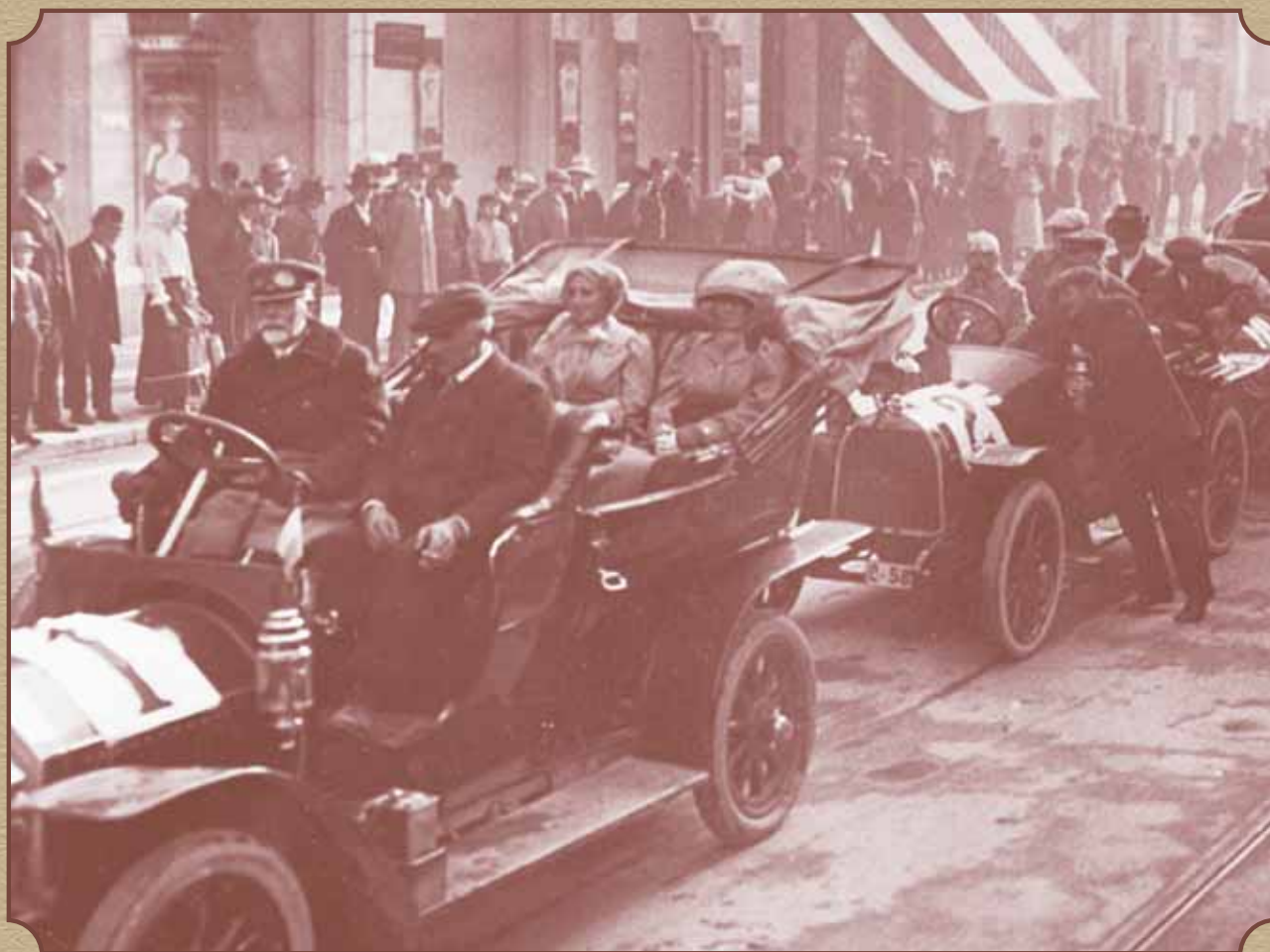
POVIJEST HRVATSKOG SPORTA

UDK 796/799(091) • CODEN: PHSPFG • ISSN 1330-948X

Hrvatski olimpijski
odbor

GODINA 37 • BROJ 136 • OŽUJAK 2006.

Start prve automobilističke utrke za prvenstvo Hrvatske i Slavonije u Jurišićevoj ulici u Zagrebu 8. studenoga 1912. godine

Od prosvjeda do obožavanja

PREMA JEDNOM POPISU, U HRVATSKOJ JE 1912. GODINE BILO 269 PRIVATNIH AUTOMOBILA, 22 AUTOBUSA I 69 MOTOCIKLA

Piše **Zdenko Jajčević**

Godine 1898. grof Marko Bombelles je na svoje imanje u Vinici dovezao prvi automobil u Hrvatsku. Taj je automobil, marke Benz, 16. kolovoza 1899. dovezao u Zagreb, a za taj put dug 90 km trebalo mu je tri sata i 45 minuta. Početkom travnja 1901. godine, zagrebački veletrgovac Ferdinand Budicki kupio je u Beču rabljeni Opel za 4000 kruna. Automobil je straga imao ugrađen jednocilindrični motor sa 3,5 KS, težak 520 kg. Snaga motora se putem lanca prenosila na stražnje kotače. Najveća brzina tog automobila bila je 20 km/h, a potrošnja goriva 10 l na 100 km. Put od Beča do Zagreba Budicki je prevalio za dva dana.

Pojava prvoga automobila na zagrebačkim ulicama izazvala je prosvjede fijakerista, uprave konjskog tramvaja, policajaca i brojnih građana. Članak iz *Obzora* najbolje ilustrira koliko su građani bili neskloni pojavi automobila. ... *grofovi Deudici, Palfy i Schlippenbach napadnuti su u Zagorju, te se o tom vodi process kod kotarskog suda u Zlataru. Tvorničar Wiesner iz Beča napadnut je na cesti između Krapine i Zaboka. Grof Papadopoli napadnut je 24. kolovoza o.g. te je kod tog napadaja njegov chauffeur Merlini Pilade zadobio tri ozljede i to na rukama i na glavi, tako da je samo čudo, kako nije izgubio snagu nad kormilom, jer bi se u tom slučaju automobil izvrnuo, a putnici bi postradali...*

Prvi autoklub u Hrvatskoj

Prvi automobil na Sljeme je dovezao Franjo Aurel pl. Türk, 6. srpnja 1902. godine i to u društvu narodnog zastupnika Gaše Devića. Vožnja je od Jelačićeva trga trajala jedan sat. Krajem 1901. prvi automobil u vlasništvu braće Meštović pojavio se i na ulicama Zadra. U travnju 1902. priređena je prva automobilistička utrka, dijelom na tlu Hrvatske, na relaciji od Nice do Opatije. Na njoj nisu sudjelovali vozači iz Hrvatske. Osnivačka skupština Prvog hrvatskog automobilnog kluba održana je 1. travnja 1906. u zagrebačkom hotelu Royal. Klub je osnovan sa svrhom da bude društveno, strukovno i znanstveno stjecište za širenje i unapređivanje automobilnoga športa u Hrvatskoj. Klub je osnovan samo osam godina nakon pojave prvog automobila u nas i dvije

godine nakon što je osnovan međunarodni automobilistički savez - FIA. U grupi koja je potakla osnivanje kluba bili su Franjo Aurel pl. Türk, grof Rudolf Erdödy, grof Marko Bombelles, barun Dionis Hellenbach, Vjekoslav Heinzl, Matija Herceg, Milan Bošnjak, Julije Radovits i drugi. U novoosnovanom klubu bilo je 14 članova. Prve automobile u Split su dovezli austrijski inženjeri, graditelji uskotračne željezničke pruge od Splita do Sinja. Autoklub je u Splitu osnovan 1907. godine.

Prve vozačke dozvole

Klub se zalagao za uvođenje obaveznog ispita za vozače, pa je 29. travnja 1909. osnovano ispitno povjerenstvo. Budući da nije bilo ispitivača u pomoć je pozvan Budicki. Njemu su na izobrazbu poslana četiri inženjera. Kako su svi vozači morali položiti ispit, među prvima je na njega izašao Budicki. Polagao je pred svojim učenicima 27. srpnja 1910., nekoliko dana kasnije dodijeljena mu je vozačka dozvola, a njegov auto je registriran pod brojem 8. Budicki je, osim toga, otvorio prvu autoškolu, dovezao prvi motorkotač, otvorio prodavaonicu automobila i uveo taksi službu. Prvi zagrebački taksist bio je Tadija Bartolović s automobilom Nesseldorf. Sekcija za automobilizam pri Hrvatskom športskom savezu osnovana je 13. lipnja 1912. godine pa taj datum smatramo početkom djelovanja Hrvatskog auto saveza.

Nakon ručka u Varaždinu vozači na I. automobilističkoj utrci za prvenstvo Hrvatske i Slavonije spremni su za drugi dio utrke prema Zagrebu

Prva automobilistička utrka

Prva automobilistička utrka održana je 8. studenoga 1912. godine na cesti Zagreb - Začretje - Lepoglava - Ivanec - Varaždin - Novi Marof - Sv. Ivan Zelina - Zagreb u ukupnoj dužini od 177 km. Sudjelovalo je osam posada: Ljudevit Schlick (Opel, 18 KS), Vjekoslav Heinzl (Opel, 24 KS), Dionisije Hollenbach (Dürkoph, 31 KS), Willy Haupt (Bock-Holländer, 24 KS), Herman Wrastil (Opel, 24 KS), Milan Kulmer (Mercedes, 28 KS), Julius Rudovits (- Opel, 30 KS) i Ferdinand Budicki (Opel, 20 KS). Pokraj vozača, kao suvozačice su sjedile njihove žene. Svi su se okupili nešto prije 8 sati ispred svratišta "Tri gavrana" u Jurišićevoj ulici. Polako vozeći krenuli su Ilicom na start, na mitnicu u Črnomercu. Uloga startera povjerena je Milanu Erfurtu i Vilimu Lovrenčiću. Oni su najprije izvagali automobile, a zatim su startali u razmaku od tri minute. Brzina u naseljenim mjestima nije smjela biti veća od 25 km/h, a na otvorenom se moglo voziti i brže, pod uvjetom da nitko ne bude doveden u "pogibelj". To "nitko" odnosilo se i na životinje koje su u to vrijeme slobodno šetale cestama. Budući da je kiša dan ranije natopila neasfaltiranu cestu, vožnja do Podsuseda bila je izuzetno spora, a nakon toga, na boljoj cesti vozači su mogli pokazati svoje sposobnosti.

Pobjeda budućeg gradonačelnika Zagreba

Kod Jakovlja je bio zatvoren most pa je Ljudevit Schlick, u pokušaju da prijede potok, oštetio kola i morao je odustati. U prvo vrijeme vodio je Budicki, ali ga je pretekao Rudovits, kojeg su u stopu pratili supružnici Heinzl. U svakom mjestu automobiliste su dočekali razdragani mještani i zasipali ih cvijećem, a vozači su im uzvraćali mahanjem i trubljenjem. Na jednom zavoju umalo je došlo do nesreće. Rudovitsovo vozilo je prepriječilo cestu, a Heinzl je u posljednji trenutak zakočio. Točno u 10 sati i devet minuta, na cilj prve etape, u Varaždin, stigao je Julius Radovits. Zatrubile su vatrogasne trube i zapucali mužari. Dvije minute

kasnije stigao je i Ferdinand Budicki, a treći je bio Milan Kulmer. Nakon pozdravnog govora i muzičkog bloka, posade su se uputile na ručak u gostionicu Janje. Budući da se naoblačilo, natjecatelji su prema Zagrebu krenuli sat ranije. Pobjedio je arhitekt Vjekoslav Heinzl, budući zagrebački gradonačelnik, vozeći prosječnom brzinom od 35,3 km/h. Međutim, pobjedu mu nije donio redosljed na cilju nego proračun na temelju formule: težina automobila pomnožena s brojem osoba i brojem sto. Taj iznos je podijeljen s brojem konjskih snaga automobila, a zatim pomnožen s postignutim vremenom u minutama. Prema tom zamršenom proračunu, Heinzl je imao najmanje kaznenih bodova.

Raste broj vozila

Prema jednom popisu, u Hrvatskoj je 1912. godine bilo 269 privatnih automobila, 22 autobusa i 69 motocikla.

Krajem svibnja 1913. godine Kraljevski ugarski auto-klub iz Budimpešte organizirao je međunarodnu utrku od Karpata do Jadranskog mora. Trasa utrke vodila je kroz Lipik, Sisak, Petrinju, Glinu, Vojnić, Karlovac, Plitvice, Otočac, Senj i Bakar do Rijeke. Od 6. do 8. rujna 1913. organizirana je trodnevna vožnja automobilima na relaciji Zagreb - Plitvička jezera - Senj - Rijeka - Zagreb.

Prvo stručno glasilo, *Hrvatski automobilni list*, izdano je 1. siječnja 1914. u Zagrebu, a urednik je bio Ferdinand Pajas. Tako su u kratkom vremenu trasirani temelji hrvatskog automobilizma.

Izvori i literatura

M.Š. (1977), Auto - Jurnjava i do 40 km na sat, SN Revidija, br. 48., str. 47.

Svijet (1931), 25-godišnjica Hrv. automobilističkog kluba, br. 18., str. 9.

Obzor (1909), Napadaji na automobiliste, br. 342. str. 7.

Na svjetla pozornice iz cirkuskih arena

BOKS SE U HRVATSKOJ RAZVIJAO POSLIJE I. SVJETSKOG RATA ZAHVALJUJUĆI MANJEM BROJU ENTUZIJASTA PA SU I REZULTATI BILI VEOMA SKROMNI. PRVO NATJECANJE PROFESIONALNIH BOKSAČA ODRŽANO JE U ZAGREBU U VRTU RESTAURACIJE KOLA, 31. KOLOVOZA 1919. GODINE. STANKO KLIČEK POBIJEDIO JE TEDA FRANeka, NOKAUTOM U 14. RUNDI

Piše **Zvonko Bušić**

Početkom XX. stoljeća, prednjak Dragutin Šulce (1873. - 1945.) podučavao je članove Hrvatskog sokola u Zagrebu - francuskom boksu. Tu je vještinu naučio od Jindricha Vaničeka na stručnim sokolskim tečajevima u Pragu. U francuskom boksu je bilo dopušteno udaranje nogama, a natjecanje je bilo imaginarna borba, zapravo prikaz tehnike napada i obrane. Francuski boks se vježbao i u dvorani Hrvatskog sokola u Splitu. Propagirao ga je Simo Vučić - Đaković (1879. - 1939.), koji ga je također upoznao u Pragu, gdje je položio ispit za učitelja gimnastike i mačevanja.

Prvi hrvatski boksači

Tijekom 1905. godine održani su u Zagrebu prvi boksački mečevi u sklopu cirkuskih predstava. U tim nadmetanjima sudjelovali su i Zagrepčani. Prije i za I. svjetskog rata, mnogi hrvatski mladići su izbjegli u Englesku, Francusku, Australiju, Kanadu, SAD i Novi Zeland. Neki su ondje upoznali boks, koji su po povratku u domovinu oduševljeno propagirali. To su bili Milan Höffer, Juraj Modrić, Dušan Poluga, Vinko Jakaša i drugi. Milan Höffer, rođen u okolici Đakova, još je kao dječak otišao u SAD. Za I. svjetskog rata borio se u sastavu kanadskih snaga u Europi, a na raznim je vojnim natjecanjima pobjeđivao u boksu. Na sportskim igrama savezničke vojske u Parizu, tzv. Peršingovim igrama 1919. godine, Höffer je pobijedio u velter kategoriji. Vinko Jakaša i Jure Modrić u inozemstvu su boksalici kao profesionalci.

Ekipa ŽGŠD Makabi 1934. godine (slijeva): Pollak, Stenberger, Hirtensbein, Ružić, Gotesmann i Jungwirt

Boksački meč na igralištu u Maksimiru priredjen povodom 20-godišnjice HAŠK-a 1923. godine

Prvi profesionalni meč

Kao šport, boks se u Hrvatskoj razvijao poslije I. svjetskog rata zahvaljujući manjem broju entuzijasta pa su i rezultati bili veoma skromni. Prvo natjecanje profesionalnih boksača održano je u Zagrebu u vrtu restauracije Kola, 31. kolovoza 1919. godine. Stanko Kliček pobijedio je Teda Franeka, nokautom u 14. rundi. Međutim, prvi boksački mečevi održavali su se i na otvorenom. Tako je na igralištu HAŠK-a u Maksimiru 1. ožujka 1920., Stanko Kliček pobijedio Oskara Piščuka, nokautom u šestoj rundi. Boksalo se za novac, uz malobrojne promatrače. Prvi amateri okupili su se u boksačkoj sekciji zagrebačkog Teškoatletskog kluba *Herkules*, utemeljenom 16. svibnja 1920. godine.

Prvi boksači u Splitu, Rijeci i Osijeku

Poslije I. svjetskog rata splitski boksači su se okupljali na kupalištu Bačvice. Znanjem i upornošću isticali su se Ivo Jurić i Petar Silobričić, koji je boks upoznao na studiju u Pragu. U svibnju 1921. godine na palubi američkog ratnog broda *Olympia* održan je prvi javni boksački meč. Splićanin Ante Razmilović pobijedio je američkog mornara Nelsona, nokautom u sedmoj rundi. Prva boksačka organizacija u Splitu, boksačka sekcija u Sportskom klubu *Hajduk*, osnovana je 1923. godine. Prvi javni nastup splitskih boksača bio je 12. kolovoza 1923. na Hajdukovom igralištu, a u rujnu 1923. održano je prvo boksačko prvenstvo Splita. U međuratnom razdoblju, boksački susreti održavali su se na Hajdukovom "placu" i u Kazališnoj kavani. Najbolji splitski boksači bili su Kruno Tomić i Ivo Fabris. U Rijeci je 1921. godine osnovana boksačka akademija koju je vodio Celso Jerina. Riječki boksač Ulderico Sergo, iako nije bio prvak Italije, poslan je u Berlin na XI. olimpijske igre, gdje je na opće iznenađenje osvojio zlatnu medalju u bantam skupini. Počeci boksa u Osijeku vezani su uz osnivanje sekcije u Športskom društvu *Olimpija* 1923. godine. U Teškoatletskom klubu

Članovi
TAK
Herkules
treniraju
kraj obale
Save 1922.
godine

Amater boksači djeluju od 1930. godine. Boksalo se i u *Hrvatskom građanskom športskog klubu*, iz kojeg su potekli reprezentativci Marijan Vehauc i Ivan Virag.

Zagreb - stjecište hrvatskog boksa

U Hrvatskom akademskom športskom klubu (HAŠK), boksačka sekcija je osnovana 1922. godine. Prvi trener u klubu bio je liječnik Vatroslav Dolničar. Prigodom proslave 20-godišnjice društva, 4. rujna 1923. godine, na stadionu u Maksimiru priređeno je propagandno boksačko natjecanje. Iz te sekcije, koja je djelovala do 1928. godine, potekao je Eca Valenteković, kasnije istaknuti boksački djelatnik.

Boksačka sekcija u Atletskom športskom klubu *Croatia* počela je radom 1923. godine. Prema broju osvojenih naslova državnih prvaka, AŠK *Croatia* je najbolji boksački klub u Hrvatskoj u međuratnom razdoblju. Najuspješniji boksači na državnim prvenstvima bili su Zlatko Nemeček u muha skupini, Ernest Matejin u bantamu i perolakoj skupini, Nikola Kovačević u lakoj i Ivica Kovačević u velter supini. Pravila natjecanja tada su dopuštala da jedan boksač na državnom prvenstvu može nastupiti u dvije skupine.

Boksačka sekcija u *Prvom hrvatskom građanskom športskom klubu* osnovana je početkom 1927. godine. Sekciju je uspješno vodio Vatroslav Rupčić. Prvi susret održan je u veljači 1927., s ekipom *Beogradskog sportskog kluba* u zagrebačkom Music Hallu. Najuspješniji član kluba bio je Rudolf Sarvaš u lakoj skupini. Boksačka sekcija u Židovskom gombalačkom športskom društvu *Makabi* utemeljena je 1934. godine. Članovi te sekcije, Branko Jungwirth, Izidor Gottesmann, Ladislav Hirtenstein i Leo Pollack, osvajali su pojedinačna prvenstva Kraljevine Jugoslavije, Savske Banovine, Banovine Hrvatske i grada Zagreba. Prvi trener sekcije bio je crnputi Amerikanac Jimmy Lyggett. Treninzi i natjecanja sekcije održavali su se u Domu Makabija u Palmotićevoj ulici.

Službena boksačka natjecanja

Prvo službeno boksačko natjecanje u nas bilo je pojedinačno prvenstvo grada Zagreba održano u Jeronimskoj dvorani 6. ožujka 1923. godine. Nastupali su boksači *Herkulesa*, *Croatije* i *HAŠK-a*. Boksačka prvenstva Zagreba su kvalitetom bila izjednačena s državnim prvenstvima. Zanimanje javnosti pobuđivali su i nastupi boksačke reprezentacije Zagreba. U svibnju 1923. svladana je reprezentacija Beograda sa 8-6, a mjesec dana kasnije pobijedena je istim rezultatom i najbolja selekcija Beča. Od 1927. do 1940. godine u Zagrebu je održano 13 pojedinačnih prvenstava države. Na njima su najuspješniji

bili zagrebački boksači, koji su osvojili ukupno 63 naslova državnih prvaka. Boksači iz Borova osvojili su šest, Beograda pet, Tuzle tri, a iz Maribora jedan naslov državnog prvaka. I na pojedinačnim prvenstvima Savske Banovine, koja su priređivana od 1931. do 1938. godine, boksači Zagreba su bili apsolutno najbolji. Osvojili su ukupno 30 naslova prvaka, dok je Borovo osvojilo dva naslova. Mečevi su se održavali u dvorani Zagrebačkog zbora, Radničke komore, Hrvatskog sokola i u kinu *Luxor*, današnjem kinu *Europa*.

Mečevi državne reprezentacije

U međuratnom razdoblju, boksačka reprezentacija Jugoslavije je od 1937. do 1939. godine nastupila sedam puta. Samo jedan susret bio je neodlučan, i to protiv Rumunjske, a izgubila je od Mađarske, sjeverne Italije, Moravske, Rumunjske i dvaput od Čehoslovačke. Prve susrete boksačka reprezentacija Jugoslavije imala je u Timisoarau u rujnu 1937. godine, kada je na prvenstvu država Male Antante izgubila od Rumunjske i Čehoslovačke. U svibnju 1938. godine isto takvo prvenstvo održano je u Pragu. Selekcija Jugoslavije ponovo je bila posljednja.

Vrijedan i uspješan trener Jimmy Lyggett

Organizirani boks u nas uveden je po prilici istodobno kada i u Austriju, Čehoslovačku i Mađarsku. Međutim, dok se ondje boks dobro razvijao, u nas je uglavnom bio prepušten entuzijastima. Boksom su se većinom bavili radnici, koji pored svakodnevnog iscrpljujućeg posla nisu mogli ostvariti neke veće domete u sportu. Postojalo je samo stotinjak amatera i dvadesetak profesionalaca. Treninzi i natjecanja održavala su se u iznajmljenim dvoranama pod paskom amaterskih trenera. Bilo je samo dvadesetak sudaca. Unatoč iznimno malim pristojbama, oni su u pravilu sudili bez naknade.

U odgoju mladih boksača naročito je bio uspješan američki trener Jimmy Lyggett. On je nakon uspješne profesionalne boksačke karijere došao u Zagreb u ranim tridesetim godinama. Lyggett je bio trener zagrebačkih klubova, a vodio je i privatnu boksačku školu u zgradi u Ilici broj 30. Od 1939. do 1945. uspješno je vodio hrvatsku boksačku reprezentaciju, a u SAD se vratio 1945. godine.

Izvori i literatura

1. Bušić, Z. (2003). Šampioni hrvatskog i svjetskog boksa. Zagreb: Vlastita naklada.
2. Krizmanić, T. (1962). Ring u vatri. Zagreb: Sportska štampa.
3. Hrbić, Z. (1958). Boks. Zagreb: Sportska stručna biblioteka Savezasportova Hrvatske..

Politika uvijek uz šport

PREMA UZORU NA ČEŠKI *SOKOL*, A U CILJU BORBE PROTIV AUSTROUGARSKHE HEGEMONIJE, U ZAGREBU JE 1874. OSNOVANO DRUŠTVO ZA TJELOVJEŽBU *HRVATSKI SOKOL*. USKORO SU SE DRUŠTVA HRVATSKOGA SOKOLA POČELA OSNIVATI I U DRUGIM GRADOVIMA, PA I IZVAN HRVATSKE

Piše **Toni Petrić**

Pojavu tjelovježbenih organizacija i suvremenog športa u drugoj polovici XIX. stoljeća europska je mladež svesrdno prihvatila. Zbog velikog interesa osnivaju se brojne tjelovježbene i športske organizacije, koje se dobro i omasovljuju. Već tada politika pokazuje interes za tjelovježbu i šport jer, kako je u jednoj studiji ustvrdio sociolog dr. Srđan Vrcan, ta je društvena djelatnost izrasla u sociološki fenomen koji je u stanju istodobno okupiti više ljudi nego bilo koji politički i vjerski skup.

Radi odupiranja germanizaciji putem njemačkog tjelovježbenog sustava u Pragu je 1862. osnovano Gimnastičko društvo praško. Na prijedlog Emanuela Tонера to je društvo 1864. dobilo naziv Sokol, a idejne smjernice koje su iz njega proistekle nazvane su sokolski pokret ili, skraćeno, sokolstvo. Prema uzoru na češki Sokol, a u cilju borbe protiv austrougarske hegemonije, u Zagrebu je 1874. osnovano Društvo za tjelovježbu Hrvatski sokol. Uskoro su se društva Hrvatskoga sokola počela osnivati i u drugim gradovima, pa i izvan Hrvatske. Prigodom utemeljenja Hrvatskoga sokolskog saveza u Rijeci, 6. studenoga 1904. godine, u Hrvatskoj je djelovalo 168 sokolskih organizacija, 20 organizacija u BiH i 25 u Americi (južnoj i sjevernoj), s ukupno 15.000 članova.

Inicijativa Vladka Mačeka

Preteča Hrvatske seljačke stranke, Hrvatska pučka seljačka stranka, odmah je po osnivanju, krajem 1904. i početkom 1905. godine, počela pridavati veliku pažnju tjelovježbi i športu, osobito Hrvatskom sokolu, najmasovnijoj hrvatskoj tjelovježbenoj organizaciji. Zbog domoljublja, Hrvatskom sokolu je tijekom I. svjetskog rata bilo zabranjeno djelovanje. Mnogi djelatnici Hrvatskog sokola su uhićeni i osuđeni na brojnim veleizdajničkim procesima. Ali već pri kraju rata, 8. veljače 1918. godine, na tajnom sastanku u Varoškoj pivovari u Zagrebu pokrenuta je obnova Hr-

vatskog sokola u borbi za oslobođenje i samoopredjeljenje Hrvatske. Do obnove je došlo 11. svibnja 1919. godine. U pripremi za osnivačku skupštinu Jugoslavenskog sokolskog saveza u Novom Sadu, 28. lipnja 1919., sokolski stariješina i ugledni član HSS-a dr. Vladko Maček je predložio da se u novi sokolski savez ne smije uvlačiti politika, a predložio je da mu pristupi bugarska tjelovježbena organizacija Junak. Međutim, neposredno uoči skupštine Maček je, prvi put u životu, uhićen i više od devet mjeseci proveo je u zatvoru. (*Hrvatski sokol*, Zagreb, 1922. str. 64). Prema Mačekovoj zamisli, savez se trebao zvati Jugoslavenski sokolski savez Srba, Hrvata i Slovenaca. Tako je onemogućeno samostalno djelovanje sokolskih saveza u Hrvatskoj, Sloveniji i Srbiji (ibid. str. 65). Taj postupak jasno je dao do znanja da će politički interes i utjecaj Srba biti presudan u novoosnovanom sokolskom savezu.

Treći hrvatski svesokolski slet

Nezadovoljni političkim manipulacijama u Jugoslavenskom sokolskom savezu, sokolski djelatnici su 28. svibnja 1922. obnovili rad Hrvatskog sokolskog saveza. U sjevernoj su se Hrvatskoj osnivala nova društva Hrvatskog sokola. U svim tim aktivnostima HSS je iz sjene vukao odlučujuće poteze. Ali, HSS nije bio prisutan samo u Hrvatskom sokolu, nego je širio svoj utjecaj i na športske organizacije. Tako je vođa HSS-a Stjepan Radić 19. listopada 1924. go-

Stjepan Radić govori na otvaranju igrališta I. hrvatskog građanskog športskog kluba u Koranskoj ulici 19. listopada 1924.

Sletska vježba *Hrvatskog sokola* na igralištu HŠK *Concordia* u Kranjčevićевой ulici 1924. godine

dine govorio na otvaranju novoizgrađenog nogometnog igrališta I. hrvatskoga građanskog športskog kluba u Koranskoj ulici. Iznimno važna domoljubna manifestacija održana je iduće, 1925. godine, u čast 1000. godišnjice hrvatskog kraljevstva. Od 14. do 16. kolovoza održan je III. hrvatski svesokolski slet. Svi sudionici sleta iz Hrvatske i inozemstva donijeli su vrećicu s po pet kilograma zemlje iskopane s mjesta važnih za hrvatsku povijest. Ta je zemlja nasuta na vrh sokolske mogile podignute tom prigodom u Maksimiru.

Šport u Banovini Hrvatskoj

Izgubivši izbore 1935., Hrvatska seljačka stranka krajem tridesetih godina prošlog stoljeća poduzima akcije za još veće povezivanje s kulturnim i športskim organizacijama. Tako u Splitu 1937. osniva iznimno uspješan i popularan *Hrvatski veslački klub* (HVK). Uoči izbora 1939. godine putem izvanrednih klupskih skupština splitskih klubova, HSS uspijeva promijeniti jugoslavenske u hrvatske atribucije. Tako uz Hrvatsko planinarsko društvo *Mosor* i *Hrvatski veslački klub* dobivamo i Hrvatski športski klub *Hajduk* i Hrvatski plivački klub *Jadran*. Hrvatska seljačka stranka je te 1939. godine nastojala reorganizirati cjelokupni hrvatski šport. Klubovi i savezi su istupali iz jugoslavenskih športskih saveza i pristupali novoosnovanom središnjem športskom savezu - Hrvatskoj športskoj slozi. Predsjednik tog saveza bio je HSS-ov uglednik dr. Juraj Krnjević.

Športske organizacije u II. svjetskom ratu

Odmah po izbijanju II. svjetskog rata, HSS je krajem 1939. godine organizirao omladinsku organizaciju Hrvatski junak sa zadaćom duhovnog osvješćivanja i fizičkog pripremanja mladeži za poteškoće koje ih očekuju u ratu. Osnovne organizacije Hrvatskog junaka nisu bila društva ni klubovi, nego stjegovi, kojima su rukovodili istaknuti lokalni HSS-ovi političari. U Splitu su bila osnovana dva stijega koja su uključivala mladež u hrvatske športske klubove. Za talijanske okupacije, od travnja 1941. do rujna 1943.

godine, u Splitu su prestali s radom svi hrvatski športski klubovi. Prvi je, 7. svibnja 1944. na Visu, obnovljen Hrvatski športski klub *Hajduk*, a ne, kako se često, navodilo NOVJ (Narodno oslobodilačke vojske Jugoslavije) *Hajduk*. Atribucija NOVJ *Hajduk* pridodana je klubu tek tri mjeseca i šest dana nakon skupštine, bez ikakvih skupštinskih odluka, nakon jedne utakmice odigrane u Gravini (Italija). Od tada pa do 27. travnja 1945. godine, kada se već nazivao *Hajduk* Jugoslavenske armije, u zaglavlju memoranduma bilo je napisano - HŠK *Hajduk*. Početkom 1945. godine, po uzoru na obnovu HŠK *Hajduk* na Visu, u Splitu djelatnost obnavljaju i drugi splitski klubovi s predratnim atribucijama HVK *Gusar*, HPK *Jadran* i HPD *Mosor*. Splitski klubovi nisu obnovili djelatnost po modelu iz Sovjetskog Saveza, kao fiskulturna društva s više sekcija, kako su preimenovani svi klubovi u to vrijeme. Promjena naziva obavljena je pod političkim pritiskom u jesen 1945. godine.

Dr. Juraj Krnjević

Izvori i literatura

1. Jakupić, J. (1938). Hrvatski nogometni šport u spomenici I. hrvatskog građanskog športskog kluba. Zagreb.
2. Hanuš, J. (1911). Uputa u sokolstvo. Zagreb: Hrvatski sokolski savez.
3. Kramer, F. (1994). Uloga HSS u hrvatskom športu. Povijest športa, 25(103), 32 - 44.

Ludo hrabri

FAUST VRANČIĆ JE KVADRATIČNIM PADOBRANOM SKAKAO S VISOKIH GRADEVINA U ITALIJI PA JE UŠAO U POVIJEST SVJETSKOG PADOBRANSTVA I SMATRA SE PRETEČOM PADOBRANSKE DJELATNOSTI

Piše **Zdenko Jureša**

Prije više od četiri stoljeća, Šibenčanin Faust Vrančić (1551. - 1617.) je u svom djelu "Machinae Novae" među ostalim objavio ilustraciju čovjeka koji se padobranom spušta s tornja. Opisani padobran bio je kvadratičnog oblika. U zapisima se spominje da je Vrančić tim padobranom skakao s visokih građevina u Italiji pa je ušao u povijest svjetskog padobranstva i smatra se pretečom padobranske djelatnosti tzv. base - skakanje padobranom s čvrstih objekata, planina, građevina i mostova. U spomen na djelo Fausta Vrančića, Međunarodni zrakoplovni savez (FAI) je na prijedlog Hrvatskog zrakoplovnog saveza uspostavio svakogodišnju Medalju Faust Vrančić, koja se dodjeljuje za tehničke inovacije u hrvatskom padobranstvu.

Spas za preživljavanje

Upotreba padobrana na tlu Hrvatske počela je dvadesetih godina prošlog stoljeća, kada ih je vojno zrakoplovstvo Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca nabavilo iz inozemstva. Padobrani su bili dio obavezne opreme pilota koju su trebali upotrijebiti kada su, zbog kvara, napuštali zrakoplov. U prvo vrijeme piloti nisu bili skloni toj novotariji, a u praksi se nije pokazala korisnost padobrana. No primjeni padobrana nije tu bio kraj. Na zrakoplovnim se priredbama pokazalo da je padobranstvo izuzetno atraktivno, pa se osim praktične važnosti u vojnom i civilnom zrakoplovstvu počelo profilirati kao disciplina zrakoplovnog športa.

Dragutin Dolanski rodом iz Vinkovaca bio je djelatni časnik, pilot vojnog zrakoplovstva sa službom na aerodromu u Novom Sadu, gdje je prvi put skočio padobranom 2. rujna 1926. iz vojnog aviona sa 1000 metara visine. Dobivši zadaću da ispita padobrane koji su nabavljeni u inozemstvu, Dolanski je skok izveo dobrovoljno. U suradnji s Antunom Šimunovićem rođenim u Bjelovaru, početkom rujna 1926. godine Dolanski je izveo nekoliko uspješnih skokova padobranom. Nakon toga uslijedili su i drugi skokovi na tlu Hrvatske. U Zagrebu je 26. rujna 1926. godine održan prvi avijatičarski miting, u Borongaju, u čijem je programu sudjelovao francuski pilot i padobranac Renee Granveaut. On je sa spuštjenih ljestava ispod avio-

na na nekih 200 m visine iskočio, nakon 30, 40 m slobodnog pada aktivirao padobran i sretno se prizemljio. Bio je to njegov 94. skok padobranom, a prvi skok u Hrvatskoj.

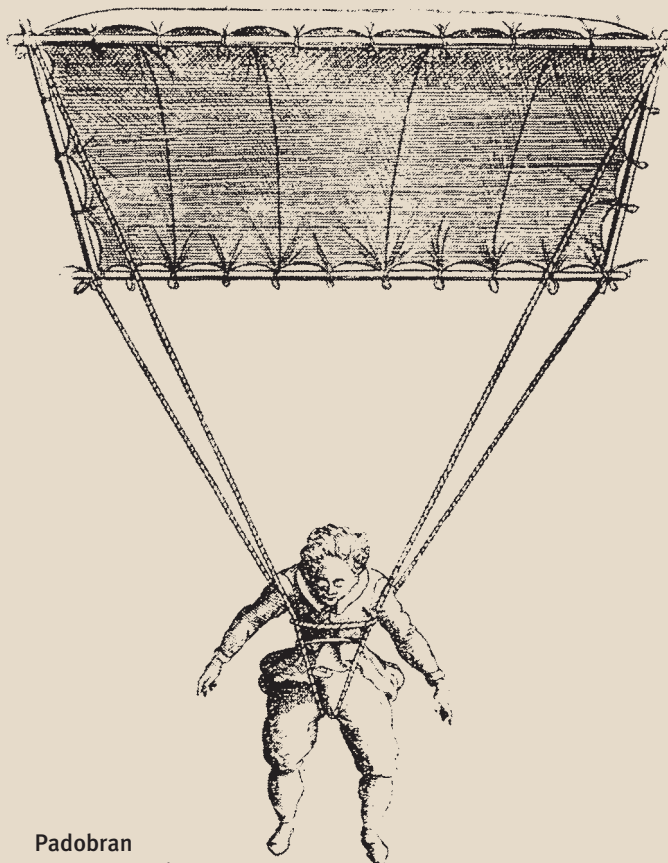
Poslije njega uspješno se s padobranom prizemljio i Antun Šimunović. On je iskočio sa 1200 m nad Kulmerovim livadama. Vjetar je padobran odnio prema Peščenici, a za njim je pohrlila masa svijeta. Padobranac je sretno pao na mali kup pijeska u neposrednoj blizini kukuružišta.

Prvi hrvatski padobranci

Tridesetih godina XX. stoljeća, Teodor Pavlović iz Zagreba studirao je pravo u Parizu. Ondje je često posjećivao zrakoplovne priredbe, koje su se održavale na aerodromu Vincennesu u okolici Pariza. Tako je 3. lipnja 1927. promatrao probne skokove s padobranima tipa Irving. Nakon službenih pokusa, Pavlović se prijavio za skok, iako ranije nije prošao nikakvu obuku. Pokazane su mu samo osnovne radnje pri navlačenju i otvaranju padobrana. Unatoč tomu, uspješno je skočio sa 1000 metara visine.

Na aerodromu u Zemunu održan je 1927. godine zrakoplovni miting na kojem su sudjelovali padobranci iz Poljske, Čehoslovačke i Jugoslavije. Na njemu je nastupio i Zagrepčanin Janko

Dominić, kojemu se prilikom skoka nije otvorio padobran. Od zadobivenih ozljeda, Dominić je preminuo u bolnici. Poslije tog nemilog događaja vojska je zabranila sudjelovanje svojih pripadnika na javnim padobranskim priredbama, pa je padobranstvo kraće vrijeme bilo u stagnaciji. Međutim, za padobranstvo su se zainteresirali civili. Demonstrirajući praktično značenje padobrana, na zrakoplovnim su priredbama, iz aviona spuštane vreće s pijeskom. To je pridonijelo upotrebi padobrana za dostavu pošte i hrane u nepristupačna područja. Novi skokovi padobranom zabilježeni su 1934. godine u Novoj Gradiški i Sinju. Na aerodromu Bežanija u Zemunu 5. lipnja 1938. godine održan je međunarodni aeromiting. Uz druge padobrance nastupila je i Katarina Matanović iz Zagreba. Ona je dan ranije izvela skok s padobranske kule. Bio je to njen prvi susret s padobranstvom. U Zagrebu je 19. listopada 1938.

Padobran
Fausta Vrančića

Skok Katarine Matanović s padobranske kule u Zemunu 1938.

održan aeromiting na kojem je nastupilo nekoliko padobranaca. Prva je skočila Katarina Matanović, a potom Slavoljub Vitano-
vić i Marko Bogdanović.

Padobranski mitinzi

Na zagrebačkom aerodromu u Bornogaju 29. siječnja 1939. održan je aeromiting na kojem su skakali Vitanović i Bogdanović. Na skupštini Zrakoplovnog odbora u Zagrebu, 27. veljače 1939. godine, spominje se postojanje padobranske sekcije Aeroklub Naša krila, na čijem je čelu bio Slavoljub Vitanović, a suradnici su bili Marko Bogdanović i Katarina

Matanović. Početkom kolovoza 1939. godine Vitanović i Bogdanović su skakali na aeromitingu u Ljubljani. Poslije te priredbe ministarstvo u Beogradu je dodijelilo Zrakoplovnom odboru u Zagrebu 100 tisuća dinara za održavanje padobranskih tečajeva. Iste godine u Novom Sadu je otvorena vojna padobranska škola na čijem je čelu bio Dragutin Dolanski.

Padobranstvo kao posebna disciplina

Početkom veljače 1940. godine osim promidžbenih skokova počinje se skakati sa što većih visina, odnosno izvoditi tzv. visinske skokove. Tako je Slavoljub Vitanović u veljači 1940. godine skočio sa 2900 metara, a 8. ožujka iste godine sa 3900 me-

tara. Nedugo nakon toga skočio je sa 4750 m, a padobran je otvorio na 2000 m. To je bio prvi skok padobranom s velike visine, sa zadržavanjem otvaranja. Nedugo potom njegov skok je nadmašio Teodor Pavlović skočivši sa 6000 m. Taj ludo hrabar pothvat Pavlović je izveo bez maske za kisik. U rujnu 1940. godine u Zagrebu su izvedeni posljednji skokovi padobranom prije II. svjetskog rata. U drugoj polovici četrdesetih godina prošlog stoljeća, FAI je pod pritiskom događaja vezanih uz padobranstvo u svijetu počeo raditi na njegovom priznanju kao športske discipline, kakvo je već bilo motorno letenje, balonstvo, jedrilicarstvo i modelarstvo. Ta su nastojanja ostvarena 1950. godine, kada je padobranstvo postalo priznata disciplina zrakoplovnog športa, zahvaljujući i djelovanju hrvatskih padobranaca.

Izvori i literatura

1. Škoberne, S. (1951). Padobranom kroz vjekove. Zagreb: Vlastita naklada.
2. Kirić, L. (1960). Počeci zrakoplovstva u Hrvatskoj. Zagreb: Vlastita naklada.
3. Berić, Z. (1974). Vještina slobodnog pada. Zagreb: Aeroklub Zagreb.

Teodor Pavlović (desno) snimljen prije prvog skoka padobranom u Parizu 1927.

Prvi moderni nogometni vratar

ZBOG REZULTATA KOJE JE POSTIGAO, PRIMJERENOG PONAŠANJA I DOSLJEDNOSTI DRAGUTIN FRIEDRICH JE UŽIVAO VELIKU POPULARNOST. U ŠPORTU JE POŠTIVAO PRINCIP ČISTOG AMATERIZMA

Piše **Mirko Poldrugáč**

Rijetko je koji hrvatski športaš ostavio iza sebe tako raznoliku i vrijednu zbirku kao Dragutin Friedrich. Rođen je u Koprivnici 5. siječnja 1897., a umro je u Zagrebu, 26. ožujka 1980. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Koprivnici. U Zagreb se doselio 1919. godine, a na Filozofskom fakultetu diplomirao je biologiju i zemljopis 1924. godine. Srednjoškolski profesor bio je u Virovitici, Gospiću, Sisku, Varaždinu i od 1939. do 1953. godine u Zagrebu. Ispite za trenere tenisa, nogometa, atletike i skijanja položio je na ondašnjem Zavodu za fizički odgoj u Zagrebu.

Sklonost i ljubav za šport ogledala se u bavljenju brojnim športskim granama. U nogometu, atletici i tenisu postigao je rezultate do razine državnog prvaka. Nogomet je počeo igrati u Koprivnici, a za HAŠK je nastupao od 1919. do 1932. godine. Igrao je na poziciji vratara i napadača. Kao vratar primio je 354, a kao navalni igrač postigao je 77 zgoditaka. Za državnu reprezentaciju nastupio je 15, a za reprezentaciju Zagreba 16 puta kao vratar. Na utakmici Jugoslavija - Čehoslovačka na igralištu u Kranjčevićevoj ulici 28. rujna 1924. godine nastupilo je 10 igrača JŠK *Hajduk*, a na vratima je bio Dragutin Friedrich. Za razliku od tadašnjih vratara, Friedrich je demonstrirao novi način branjenja u kojem je često izlazio s golne crte. Nije težio paradama - branio je maksimalno jednostavno i efektivno.

Državni prvak u tenisu

Prestanak aktivnog igranja nogometa omogućio mu je redovito nastupanje na teniskim turnirima u zemlji i u inozemstvu od 1932. do 1941. godine. S bratom Krešimirom osvojio je državno prvenstvo u igri parova 1928. i 1931. godine. Zajedno s đacima izgradio je 1949. godine tenisko igralište u dvorištu gimnazije u Kušlanovoj ulici. Na tom je igralištu vodio tenisku školu od 1949. do 1953.

godine. Od 1955. do 1971. godine bio je teniski trener u Austriji i Njemačkoj.

Atletikom se bavio u rodnoj Koprivnici od 1908. do 1915. godine. U atletskoj sekciji HAŠK-a (1922. - 1925.) bacao je disk i koplje, skakao u vis i motkom. Na državnom prvenstvu 1922. godine bio je drugi u skoku motkom. Klizao je i skijao od najranije mladosti, a hokej na ledu igrao je od 1924. godine. U Varaždinu je 1936. osnovao hokejsku sekciju u SK *Slavija* i bio najbolji igrač.

Uzor mladima

Zbog rezultata koje je postigao, primjerenog ponašanja i dosljednosti Dragutin Friedrich je uživao veliku popularnost. U športu je poštivao princip čistog amaterizma. Bio je pozivan u druge nogometne klubove, ali je ostao vjeran HAŠK-u. U tom je klubu pronašao toliko potrebnu disciplinu, prijateljstvo i jednakost među igračima. Svojim je postupcima utjecao na športsko opredjeljenje brojnih mladih ljudi, a naročito svojih nećaka, stolnotenisača Žarka i Borisa Dolinara. Sam je i uz pomoć svojih učenika obnovio, uredio, a kasnije održavao nekoliko školskih igrališta. Redovito je vježbao tako da je i u poznoj dobi zadržao vitalnost. Stanovao je pokraj stadiona NK *Dinamo* u Jakićevoj ulici 20. Iz svojeg je dvorišta imao slobodan ulaz na igralište, što je vrlo često i koristio.

Izuzetno vrijedna ostavština

Ostavština Dragutina Friedricha pravi je biser u fundusu Hrvatskog športskog muzeja. Predmeti su proizvedeni u razdoblju kada im se u društvu pridavalo iznimno značenje. Dio predmeta stranog je porijekla, pa ih možemo uspoređivati s onima proizvedenim u nas. Medalje, pehari, plakete, značke i trofejni predmeti upornog značenja odišu neobičnom ljepotom i muzejski su predmeti nulte kategorije. Brojne fotografije precizno su opisane, a sačuvani

Trofejni predmeti iz zbirke Dragutina Friedricha

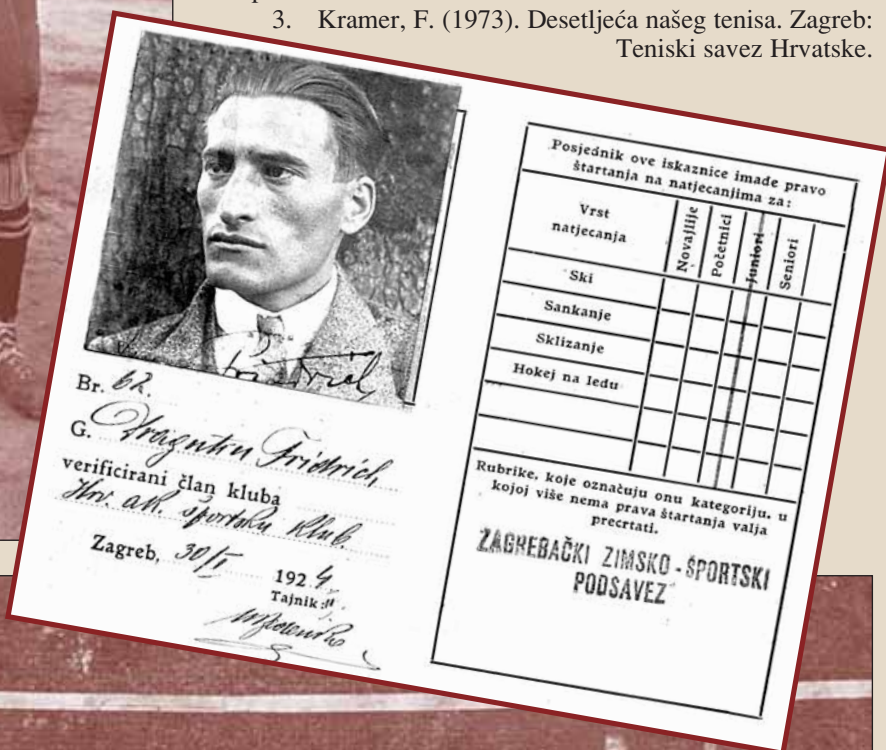

Dragutin Friedrich (lijevo) u Beogradu 1923. godine

su uvezi novina, tiskovine i dokumenti. U dnevnicima u kojima je Friedrich neviđenom preciznošću bilježio svoje športske nastupe, marljivo je zabilježio i druge događaje svoga vremena. Tu vrijednu zbirku za Friedrichova života nije uspio preuzeti Milivoj Radović najvrjedniji sakupljač muzejskih predmeta u nas, inače dobar poznavatelj života i djela Dragutina Friedricha. Nakon smrti Dragutina Friedricha ona je dugo stajala u njegovoj kući u Jakićevoj ulici. Za divno čudo, zbirku je Hrvatskom športskom muzeju 1996. godine ponudio na otkup jedan zagrebački antikvar.

Izvori i literatura

1. Radović, M. (1982). Braća Friedrich. Povijest sporta, 13 (50), 38 - 46.
2. Bančić, S. (1972). Učitelj i svestrani sportaš. Zagrebački sport.
3. Kramer, F. (1973). Desetljeća našeg tenisa. Zagreb: Teniski savez Hrvatske.

Ekipa HAŠK-a i HAŠK Sarajevo u Sarajevu 26. listopada 1913. godine, Dragutin Friedrich u sredini u bijelom dresu

Samo Hajduk živi vječno

DUGA, BOGATA I JEDINSTVENA POVIJEST DAROVALA JE HAJDUKU BEZBROJ SPECIFIČNOSTI. JEDNA OD NJIH JE DA JE TO JEDAN OD RIJETKIH KLUBOVA U SVIJETU KOJEMU JE POSVEĆENA OPERETA, 1926. GODINE TIJARDOVIĆEVA KRALJICA LOPTE

Piše **Jurica Gizdić**

Priča o Nogometnom klubu *Hajduk* počinje 13. veljače 1911. godine kada su četvorica splitskih studenata, Vjekoslav Ivanišević, Fabjan Kaliterna, Lucijan Stella i Ivan Šakić, zajedno s Vladimirom Šorom, osnovali Hrvatski nogometni klub *Hajduk*, koji će nedugo zatim izrasti u veliki nogometni klub i ostati na tom mjestu unatoč tomu što mu je svaki rat prekidao i ometao djelatnost. Valjda i zbog toga, klub oduvijek prati slogan njegovih navijača "Hajduk živi vječno".

Duga, bogata i jedinstvena povijest darovala je *Hajduku* bezbroj specifičnosti. Prva je da je prvi zgoditak 1911. godine Šime Raunig postigao koljenom, druga da je 1924. godine cijela momčad, osim vratara, nastupila kao državna reprezentacija, treća da je jedan od rijetkih klubova u svijetu kojemu je posvećena opereta, 1926. godine Tijardovićeve Kraljice lopte, četvrta da je na njegovoj utakmici u jeku II. svjetskog rata 1944. godine u Bariju bilo čak 50.0000 gledatelja, peta da je *Hajduk* 1945. proglašen "Počasnom momčadi slobodne Francuske", šesta da je 1950. godine osvojio državno prvenstvo bez ijednog poraza, sedma da je 1979. za njega izgrađen tada najljepši stadion u Europi, osma da je jedan od rijetkih klubova u Europi koji je monografijom na faktografski način sačuvao svoju klupsku povijest.

Više od 200 igrača ovoga kluba igralo je u državnim reprezentacijama, a 16 Hajdukovih igrača osvojilo je olimpijsku medalju. *Hajduk* je igrao na gotovo 500 stadiona u osamdesetak država na svim kontinentima, primili su ga mnogi veliki svjetski državnici, a cijeli ga život prate njegovi izuzetni navijači. Nikada nije napustio prvotligaško društvo, nije mijenjao ime iako je imao burnu prošlost egzistirajući tijekom tri rata i četiri države: u Austro-Ugar-

skoj, prvoj pa drugoj Jugoslaviji, te napokon u svojoj Hrvatskoj koju je oduvijek želio.

Prema domaćim i europskim rezultatima, NK *Hajduk* je najuspješniji hrvatski klub. Iza njega je 17 osvojenih državnih prvenstava: 1927., 1929., 1940./41., 1946., 1950., 1952., 1954./55., 1970./71., 1973./74., 1974./75., 1978./79., 1992., 1993./94., 1994./95., 2000./01., 2003./04. i 2004./05. Osvojio je i 13 nacionalnih kupova: 1966./67., 1972., 1973., 1974., 1975./76., 1976./77., 1983./84., 1986./87., 1990./91., 1992./93., 1994./95., 1999./2000. i 2002./03. Klub se ponosi i s osvojenih šest hrvatskih super-kupova: 1992., 1993., 1994., 1995., 2004. i 2005.

U europskim natjecanjima, od Kupa prvaka preko Kupa Uefe, *Hajduk* je također imao zapaženih rezultata. Tri je puta u Kupu prvaka došao do četvrtzavršnice: u sezoni 1975./76. eliminirao ga je nizozemski PSV *Eindhoven*, 1979./80. zapadnonjemački *Hamburger SV*, a u sezoni 1994./95. u Ligi prvaka kasniji pobjednik, nizozemski *Ajax*. U Kupu pobjednika kupova u sezoni 1972./73. *Hajduk* je igrao u poluzavršnici, ali je engleski *Leeds United* bio bolji. U sezoni 1977./78. u četvrtzavršnici ga je iz daljnjeg natjecanja izbacila bečka *Austrija* na jedanaesterce. U Kupu Uefe *Hajduk* je jednom igrao u poluzavršnici, 1983./84., a u četvrtzavršnici u sezoni 1985./86.

NK *Hajduk* je naš najpopularniji športski kolektiv, ima navijače u cijeloj zemlji i u hrvatskom iseljentištvu, a oni najvatreniji su okupljeni u navijačkoj skupini *Torcida*, osnovanoj 1950. godine. *Hajduk* je jedan, jedinstven u mnogo čemu pa i u ljubavi svog Splitsa i Dalmacije prema voljenom klubu, jer doista, kako je napisano u predgovoru knjige izdane u povodu ove godišnjice: "Svi smo mi prolazni, samo Hajduk živi vječno".

POKAŽITE SVOJ

SPORTSKI DUH!

Zajednička kartica

Diners Cluba i

Hrvatskog olimpijskog odbora

omogućuje vam da izrazite svoju
ljubav prema sportu.

Diners Club daruje 1% prometa ostvarenog
ovom karticom Hrvatskom olimpijskom odboru.

Zatražite pristupnicu i
pridružite se hrvatskoj
sportskoj obitelji!

SPORTSKA FOTOGRAFIJA

Ljubitelji bijelih padina

Piše **Zdenko Jajčević**

Unatoč geografskim uvjetima u kojima postoji samo nekoliko vrhova viših od 1000 metara i klimatskim prilikama bez oštrijih zima, u Hrvatskoj skijanje ima bogatu tradiciju. Međunarodni uspjesi naših skijaša u posljednjih desetak godina na najljepše mogući način zaokružuju priču o hrvatskom skijanju, dugu više od jednog stoljeća.

Zahvaljujući skijaškim djelatnicima, u Hrvatskom športskom muzeju sačuvan je niz fotografija koje svjedoče o objektima, opremi, transportu, natjecanjima i drugim događajima iz kojih se može proniknuti u nit razvoja ovoga prekrasnog športa. Takve fotografije nalazimo u zbirka koje pripadaju Franji Bučaru, Ivi Lipovščaku, Anti i Mirku Pandakoviću, Viktoru Šetini, Mladenu Maroviću i drugima.

Nakon pionirskih pothvata u razvoju skijanja u Hrvatskoj pod vodstvom Franje Bučara i osnivanja prve skijaške sekcije u Prvom hrvatskom sklizalačkom društvu 1894. godine, početkom XX. stoljeća postupno je pao interes za tu športsku granu. Skupu skijašku opremu mogli su nabaviti samo bogatiji građani. Međutim, s tadašnjim skijama moglo se samo kretati po snijegu i eventualno spustiti niz neku blagu padinu. Skijanje je predstavljalo ne mali napor u kojem je bilo malo uživanja. Novo povoljnije razdoblje u razvoju skijanja započelo je 1908. Te se godine na međunarodnom skijaškom natjecanju u Češkoj istaknuo zagrebački odvjetnik Janko pl. Wodwarka koji je bio redoviti gost čeških skijaških natjecanja. On je 9. veljače 1908. godine u mjestu Jilemnici nastupio na "prvenstvu zemalja češke krune", izvan konkurencije, i pobijedio u utrci na 10 km.

Među propagatore skijaškog športa uključila su se i dva mlada športaša i športska djelatnika, Ivo Lipovščak i Ante Pandaković. Pojavile su se i prve skijašice - Katja Dean i Mary Pandaković - Klaić. Ivo Lipovščak, koji je bio na čelu ski-sekcije HAŠK-a, uspio je vrlo brzo pridobiti članove da se umjesto sanjkanja počnu baviti skijanjem. Uz Bučara se pojavljuju i drugi mladi skijaši, koji sa suvremenijom opremom sa dva štapa skijaju tehnički mnogo bolje.

U to je vrijeme Medvednica za zimske športove bila neupotrebljiva.

Bila je obrasla gustom šumom, s malo puteva i bez pogodnih livada. Zbog toga su Zagrepčani izabrali relativno lako dostupne pitome padine Plešivice, kao najpogodnije za svoje aktivnosti. Međutim, to novo, tehnički savršenije skijanje, s mnogo većim brojem poklonika, u daljnjem je razvoju tražilo nove, prostranije i strmije terene sa sigurnijim i dugotrajnijim snijegom. U Hrvatskoj, takva područja mogla su se pronaći jedino u Gorskom kotaru.

5

6

1. Polaznici Tečaja za učitelje gimnastike zimi 1894./95. na Cmroku
2. Rudolf Zigmundovski na Medvednici 1908. godine
3. Skijaši HAŠK-a uspinju se na Sljeme u siječnju 1911. godine
4. Zagrebački skijaši na državnom prvenstvu u Bohinju 1923. godine
5. Skijaši HAŠK-a na Plešivici 1914. godine
6. Start natjecatelja na prvom spustu na Medvednici 1933. godine
7. Skijaško natjecanje Zlatni medvjed 1984. godine
8. Svjetski kup za skijašice na Sljemenu 2006. godine

7

8

Maksimirske igre

Olimpijske građevine, čak i kada bi se svake igre u sljedećih 50 godina održavale na istom mjestu, bile bi pune 180 dana, a prazne ili poluprazne 18.070 dana!

Piše **Krešimir Ivaniš**

Što je sportska infrastruktura? Kome i čemu služi, od čega i kako nastaje? Tko je održava i njome upravlja?

Sportske građevine su zgrade i uređene vanjske površine (na tlu, snijegu, ledu, vodi ili zraku) namijenjene igri i zabavi, odmoru i rekreaciji, odgoju i obrazovanju, sportskom vježbanju i natjecanju... Skup planiranih i izvedenih građevina (od igrališta za naselja, vrtiče ili škole do borilišta za međunarodna natjecanja), usklađen s potrebama, zahtjevima i mogućnostima sredine čini kvalitetnu mrežu javnih sportskih građevina ili piramidu integralnog sustava sportske infrastrukture. Javna sportska infrastruktura je dio komunalnog standarda. Vrstom, kvalitetom, količinom i rasprostranjenosti svjedoči o udjelu sporta i okolice u civilizaciji i kulturi vlastite sredine, uvažavanju javnog interesa i o načinu raspolaganja javnim financijama.

Dogradnjom sportske infrastrukture u Republici Hrvatskoj, nužno je riješiti osnovne nedostatke: količina, kvaliteta i rasprostranjenost ne zadovoljavaju potrebe i zahtjeve; tehnološka zastarjelost uzrokuje skupo održavanje; nepostojanje suvremenih standarda te nerealni i nestručni programi dovode do realizacija iznad potreba i mogućnosti sredine; naslijeđe otuđenog odlučivanja, megalomanija i diletantizam još opterećuju naše, osobito kapitalne, projekte i realizacije.

Prethodne definicije su opća mjesta ciljeva i dijagnoza stanja. Kako do ciljeva uz izbjegavanje nepravilnosti?

Glavni investitor "puk"

Uspjeh svakog projekta financiranog javnim proračunom ovisi o jasno izraženom javnom interesu, pretočenom u kvalitetne i realne planove, provedene uz kontrolu javnosti.

Piramidu sportske infrastrukture čini kvalitetna osnovica namijenjena primarnim potrebama s vrhom od realnih i održivih centara za natjecateljski sport.

Iako nam je i osnovica nedovoljna kvalitetom i količinom, način izgradnje vrhunskih građevina upozorava i zahtijeva promjene, već i zbog nesrazmjera utrošenih javnih sredstava i postignutih rezultata.

Izgradnju za velika natjecanja prati epidemija političke euforije, programske megalomanije te financijske i ekološke neodgovornosti. Nakon kratkotrajnih igara i otrježnjenja, glavni investitor, "puk", još dugo plaća uzaludno održavanje "bijelih slonova" dok začetnici megalomanije u pravilu ostaju anonimni i nedužni.

Mega-kapaciteti građeni za "velike" igre su, uz pretpostavku životnog vijeka od 50 godina, popunjeni samo 15 dana! Olimpijske građevine, čak i kada bi se svake OI u sljedećih 50 godina održavale na istom mjestu, bile bi pune 180 dana, a prazne ili poluprazne 18.070 dana!

Sportska infrastruktura treba doprinosti kvaliteti urbanog življenja, a ne biti skup krupni otpad koji se ne može reciklirati.

Pouke iz Sydneya i Atene

U Sydneyu je 2000. godine sagrađena najveća u svijetu koncentracija olimpijske sportske infrastrukture. Danas je Olimpijski centar u Homebush Bayu napušten, uz izuzetak Aquatic Centrea, olimpijskog plivališta.

Homebush je najskuplji svjetski primjer ignoriranja važnosti postolimpijskog korištenja.

Planirano dokidanje sjeverne i južne tribine stadiona zbog usklađenja s postolimpijskom potrebom nije

provedeno. Naime, ni stadion niti cijeli olimpijski kompleks nisu gradu potrebni. Sydney ima dovoljno svakodnevnih stadionskih kapaciteta na Sydney Cricket Groundu u srcu grada.

Pokrajinska vlada i grad sada raspisuju uzaludne natječaje za alternativno korištenje Olimpijskog centra koji se održava iz javnih i sponzorskih fondova uz velike gubitke, a sporadična sportska i druga zbivanja nisu posjećivana zbog daleko atraktivnije ponude u središtu grada. Predlaže se i rušenje olimpijskog kompleksa uz izuzetak Aquatic centra i konverzija u stambenu zonu. Olimpijsko selo postalo je stambena zona sumnjive kvalitete. Jedini ekološki projekt "OI Sydney 2000" bio je montažni stadion za odbojku na pijesku na Bondi Beachu, koji je demontiran nakon Igara.

Atensku vrlo sličnu pouku opisala je kolegica Gregurić u Olimpiju broj 17.

Pouka iz Barcelone

Dalekovidnom, kompleksnom i mudrom planu urbane obnove Barcelone, Olimpijske igre 1992. bile su samo katalizator. Izvrsno organizirani planerski, administrativni, financijski i operativni sektori proveli su opsežnu reurbanizaciju u kojoj je olimpijski sportski kompleks stajao samo pet posto ukupnih troškova. Igre nisu ostavile "bijeće slonove" niti mrtve zone, dapače, većina sportskih građevina još i danas je među najposjećenijima i u gradu i u Kataloniji.

Pouka iz Münchena

Najava Gradskog poglavarstva Zagreba o angažiranju Münchenskog aktera pri "dovršavanju" maksimirske stadiona obavezuje na detaljniju analizu.

Osim nužne reurbanizacije, München je 1972. godine trebao svijetu prezentirati novu, demokratsku Njemačku nasuprot onoj nacističkoj s Igara u Berlinu 1936. godine. München je, simbolički, na mjestu odlagališta građevnog otpada od bombardiranja iz Drugog svjetskog rata, izgradio Olympia park, natkriljen jedinstvenom arhitektonskom i konstruktorskom šatorastom majstorijom Güntera Behnisha i Frei Otta. Danas, nakon 34 godine, Olympia park još je najposjećeniji javni prostor grada i najljepši olimpijski kompleks u svijetu.

Nakon dobivanja Svjetskog nogometnog prvenstva, Franz Beckenbauer je 1998. godine predlagao rušenje Olimpijskog, dakle i atletskog, stadiona i izgradnju novog, isključivo nogometnog. Nakon glatke javne odbijenice prijedloga svemoćnog “Keisera Franza” uslijedio je sustavni procesa izgradnje Allianz Arene, poučan i indikativan, pogotovo nama.

Detaljan, prezentiran javnosti, usvojen i recenziran projektni program bio je s financijski atraktivnim pozivom upućen na 20 međunarodnih timova arhitekata i izvođača maksimalnog kredibiliteta. Autoritativni ocjenjivački sud sužavao je izbor u čak četiri faze sa 20 na 10 pa na šest autorskih grupa od kojih je tražen čak glavni projekt s detaljnim troškovnikom i ponudom! Konačno je između dviju grupa izvedba povjerena švicarskim arhitektima Herzogu i de Meuronu.

Naglasak nije na rezultatu nego na stručnoj pripremi, javnom nadmetanju ideja i ponuda i transparentnosti postupka.

Kako Zagreb koristi pouke Münchena?

Münchenskoj temeljitosti i postupnosti zagrebačko poglavarstvo suprotstavlja originalnu prečicu: maksimirski stadion će na račun višegodišnjeg najma “dovršiti” građevinska tvrtka koja je izvodila Allianz Arenu!

Projektni program, nadmetanje arhitektonskih grupa, građevinarsko nadmetanje cijenom, rokom, jamstvima i referencama te kompetentna stručna prosudba cijelog procesa Zagrebu i

Javna sportska infrastruktura je dio komunalnog standarda. Vrstom, kvalitetom, količinom i rasprostranjenosti svjedoči o udjelu sporta i dokolice u civilizaciji i kulturi vlastite sredine, uvažavanju javnog interesa i o načinu raspolaganja javnim financijama

dalje nisu potrebni! Ni nakon dugotrajnog, skupog i nedosljednog građenja s poraznim rezultatom.

Procesi odlučivanja, planiranja i provedbe usporedivi su u svih igara, od olimpijskih do seoskih, međutim demokratski i stručni filtri su, ako se koriste, vrlo efikasni.

Prije devet godina predlagao sam, naravno uzalud (u listovima “Banka” i “Čovjek i prostor”), provedbu međunarodnog natječaja za rješenje te neuralgične teme, na osnovi kvalificiranog programa koji uvažava i delikatni prostorni kontekst i realni kapacitet. Isto predlažem i danas.

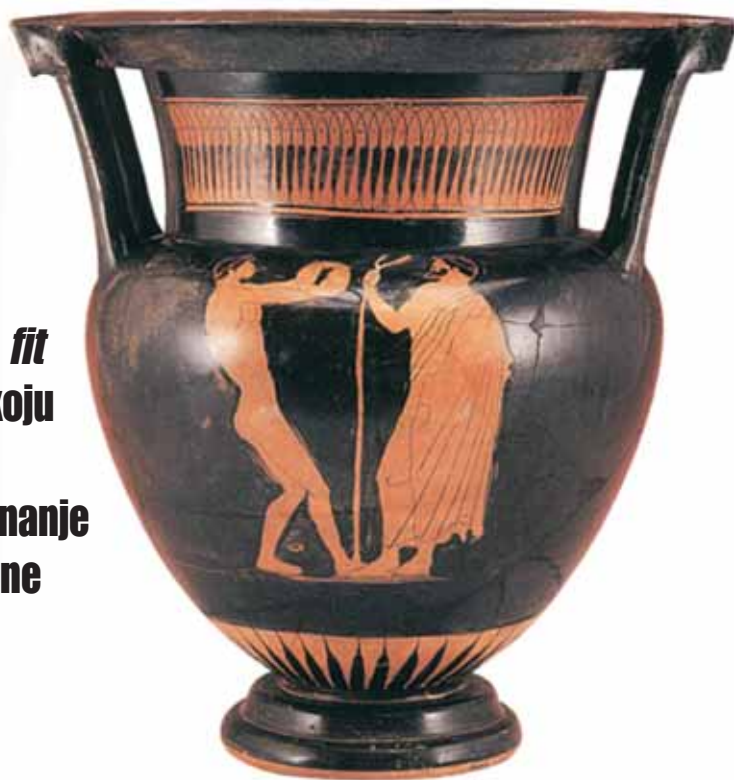
Postojeće građevinske posljedice skupog lutanja treba ukloniti. Usporedbe radi, za utrošeni iznos (koristim se srednjom vrijednošću od nagađanih u medijima jer su točni podaci nedostupni javnosti), moglo se izgraditi oko 30 dvoranskih plivališta modela Šibenik ili oko 20 tipa Čakovec, broj dvostruko veći od svih postojećih plivališta u nas!

Želim da ova analiza potakne raspravu o stanju duha i procesima odlučivanja u našoj, ponajprije zagrebačkoj, sredini. Iako, na sreću, nemamo prilike za organizaciju olimpijskih igara, brojne i sve skuplje “igre” sa sportskom infrastrukturom povod su za ozbiljnu raspravu. Cilj hitnih i bitnih promjena postojećih modela odlučivanja je utvrđivanje i zaštita javnog interesa te planiranje, izgradnja i održavanje usklađeni s potrebama i mogućnostima.

Igra, zabava i posao

Šport nisu samo rezultati, on je dio kulture, način života, izražavanja. Biti *fit* znači biti svjestan uloge tjelovježbe koju ona ima kako na fizičko, tako i na psihičko zdravlje. Biti *fit* znači imati znanje koje se danas smatra dijelom određene razine obrazovanja

Piše **Darija Omrčen**

Šport je oduvijek bio dio društvenih kretanja. Vrlo često nismo ni svjesni da je on od samih početaka ljudske civilizacije ugrađen u svijest ljudi. Jedna od njegovih semantičkih odrednica je i kretanje, a kretanje je metafora života, te je tako u pelaškome mitu o stvaranju svijeta Eurinoma, božica svih stvari, plesala na morskim valovima pokrenuvši tako vjetar koji joj se učinio pogodnim za početak stvaranja svijeta (Graves, 2003, 19).

Agonistika - starogrčki šport

Poznati američki antropolog Conrad Ph. Kottak kaže (2000.) da su kulturološke snage te koje oblikuju ljudsku biologiju, odnosno da je kultura ta koja je ključ okolinskih sila što određuju rast i razvoj ljudskog tijela - kulturološka tradicija promovira određene aktivnosti i sposobnosti i postavlja standarde fizičkog dobrostanja - fizičke aktivnosti, uključujući i one športske,

koje su pod utjecajem kulture, pomažu izgraditi tijelo. U staroj je Grčkoj tjelesni odgoj bio podijeljen na gimnastiku i agonistiku. Potonja je podrazumijevala razne varijante vježbanja čiji je cilj bio postizanje rezultata tijekom natjecanja. U grčkome jeziku *agon* je označavao, dakle, nadmetanje. Međutim, uz tu je riječ postojala i riječ *áthlos*, koja je također značila *natjecanje* - *atletika* je podrazumijevala gimnastička i konjička natjecanja (Beyer, 1987:42). Od otprilike 500. godine prije Krista nadalje naziv atlet se koristio za sve koji su se kroz dugačak i strukturiran trening pripremali za atletske agone koji su uključivali borilačke, trkačke i bacačke discipline (Beyer, 1987:70).

Pojam gimnastika opet se javlja u renesansi

Šport i športska natjecanja su, dakle, prolazili razne promjene. Primjerice, rimski car Theodosius I. godine 393. poslije Krista ukinuo je olimpijske igre smatrajući ih, u skladu s tadašnjim

uvjerenjima kršćanstva kojemu je i sam pripadao, poganskim aktivnostima. Naziv se gimnastika nakon doba Antike ponovo počinje koristiti tek u renesansi (Renson, 2002.) i predstavlja prijelaz prema stvaranju i uporabi novoga naziva, *kineziologija* (*cinésiologie*), koji će se u 19. stoljeću početi koristiti za označavanje "znanosti o kretanju i njezine povezanosti s obrazovanjem, higijenom i terapijom" (Prot, 1997.; Renson, 2000.; Renson, 2002.). U istome se stoljeću u Engleskoj i Francuskoj razvija koncept športa u onom značenju u kakvome ga shvaćamo danas.

Različiti odnos društva spram tjelovježbe i športa

Šport, međutim, nisu samo rezultati - on je dio kulture, on je način života, način izražavanja. Biti *fit* znači biti svjestan uloge tjelovježbe koju ona ima kako na fizičko, tako i na psihičko zdravlje. Biti *fit* znači imati znanje koje se danas smatra dijelom određene

razine obrazovanja. Imidž tijela danas nije sinonim za ljepotu, nego za njegovu sposobnost i funkcionalnost - to je odraz našega stava prema svijetu koji nas okružuje. Odnos prema tjelovježbi i športu uveliko je određen stavovima u društvu. Kottak opisuje kako se u Sjedinjenim Američkim Državama djevojke potiču na tjelovježbu i sudjelovanje u sportskim aktivnostima - cilj je biti u formi, ali i biti vitak, iako se danas u znanstvenim krugovima raspravlja o tome da vitkost i dobra forma nisu nužno komplementarni pojmovi. Na primjer, Blake i suradnici za tipičan opis osobe koja je u formi koriste riječi poput *snažan, mršav i mišićav* (Blake, Miller i Brown, 2000.), ali istodobno navode i raspravu Barlowa i suradnika o tome može li osoba imati prekomjernu tjelesnu težinu, a ipak biti *fit*.

Androgeni imidž ženskog tijela, međutim, nije popularan u svim kulturama. Tako Kottak opisuje (2000.) da se u Brazilu tolerira više masnoga tkiva na tijelu te da se žene u brazilskome društvu ne potiču toliko na športske aktivnosti kao što je to slučaj u američkom društvu - dovoljna je usporedba broja američkih i brazilskih športašica koje sudjeluju, primjerice, u međunarodnim atletskim i plivačkim natjecanjima.

Športski pojmovi sastavni dio svakodnevne komunikacije

Šport i tjelovježba se ne ogledaju samo u imidžu tijela - oni su postali i dijelom svakodnevne jezične komunikacije. Riječi poput *teretana, fitness* ili *tjelesno vježbanje* dio su

svakodnevnog diskursa. Kada smo pretjerali s poslom treba *malo stati na loptu*, kada netko ne poštuje pravila igre u bilo kakvoj komunikaciji može dobiti *crveni karton*, u autu smo kada smo indisponirani, a svakome u životu treba *odskočna daska* da bi započeo nešto novo. Nije dobro raditi *pogreške u koracima*, a cilj je svake poslovne aktivnosti biti *prva liga*. Razvoj trgovine je donio konkurenciju na tržištu - kvaliteta nekoga proizvoda predmetom je nadmetanja konkurenata čiji je cilj pridobiti što više kupaca. Kada shvatimo da *gubimo bitku* vrijeme je da *bacimo ručnik u ring*. Život je *utakmica*, a utakmica je, naravno, nadmetanje. A nadmetanje je igra (Huizinga, 1970:71). I ples je igra. Ples je i način komunikacije - on je sredstvo izražavanja. Platon je smatrao da je ples božanskog podrijetla (Chevalier i Gheerbrant, 1983:514), dok ga je Aristotel uspoređivao s poezijom (*History of dance*, 2005.). Igra je i zabava, a zabava je jedno od obilježja športa (McPherson, Curtis i Loy, 1989:15).

Veza između novca i športa

Šport danas, međutim, ima i drugu funkciju - on je postao veliki *business*. Od njega se očekuje ne samo ekonomska dobit za športaša, nego i za niz onih koji su na razne načine povezani sa športom i športskim natjecanjima - treneri, sponzori, televizijske kuće itd. Ljudi koji su organizirali olimpijski pokret u 19. stoljeću i sponzorirali moderne olimpijske igre nisu bili iz siromašnih radničkih slojeva. To su bili bogati aristokrati koji su svoju moć iskoristili da bi etablirali definiciju amatera koja

je privilegirala športaše iz bogatih sredina (Coakley, 2003:327). Ta sveza između novca i športa postoji i danas - vrlo su rijetki slučajevi uspješnih športaša iza kojih ne stoji financijska pomoć okoline s jedne strane, a s druge, oko gotovo svakog uspješnog športaša stvara se krug financijski zainteresiranih subjekata. Šport je igra, on je i zabava, ali i veliki posao. Međutim, s druge strane, maknemo li pogled s pozornice velikih športskih uspjeha, i obratimo li pažnju na običnog čovjeka nešportaša, onda je nezaobilazno spomenuti da je danas više nego ikada tjelovježba postala istoznačnicom modernoga načina življenja u kojemu čovjek nastoje za sebe učiniti nešto dobro, nešto kreativno.

Literatura:

- Beyer, E. (1987.). Wörterbuch der Sportwissenschaft. Deutsch, Englisch, Französisch. Dictionary of Sport Science. German. English. French. Dictionnaire des Sciences du Sport. Allemand. Anglais. Français. (str. 42, 70) Schorndorf: Verlag Karl Hofmann.
- Blake, A., Miller, & W. C., Brown, D. A. (2000.). *Adiposity does not hinder the fitness response to exercise training in obese women*, The Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, 40(2): 170-177.
- Chevalier, J., & Gheerbrant, A. (1983.). *Rječnik simbola. Mitovi, sni, običaji, geste, oblici, likovi, boje, brojevi*. (str. 514). Zagreb: Nakladni zavod Matica Hrvatske.
- Coakley, J. (2003.). *Sports in society: issues and controversies*. (str. 327). Osmo izdanje, International edition. Boston: McGraw Hill Higher Education.
- Graves, R. (2003.). *Grčki mitovi*. (str. 19). Zagreb: Biblioteka Mitologica, Knjiga 9, LDK promet.
- History of dance. (2005.). http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_dance, 30.11.2005.
- Huizinga, J. (1970.). *Homo ludens. O podrijetlu kulture u igri*. (str. 71). Zagreb: Matica Hrvatska.
- Kottak, C. P. (2000.). *Anthropology. The exploration of human diversity*. Boston: McGraw-Hill Higher Education.
- McPherson, B. D., Curtis, J. E., & Loy, J. W. (1989.). *The social significance of sport. An introduction to the sociology of sport*. (str. 15). Champaign: Human Kinetics Books.
- Prot, F. (1997.). *Nicolas Dally: life and work (1795. - 1865.)*. U D. Milanović (ur.) *Zbornik 1. međunarodne znanstvene konferencije o kineziologiji 'Kineziologija - sadašnjost i budućnost'*, Dubrovnik, 25. - 28. rujna, 1997., (str. 13-17). Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu.
- Renson, R. (2000.). *New insights in the biography and scientific background of Nicolas Dally (1795. - 1862.)*, father of kinesiology (1857.), *Kinesiology*, 32 (1): 5-14.
- Renson, R. (2002.). *Kinesiology: raiders of the lost paradigm?* *Kinesiology*, 34 (2): 210-221.

Himna ljudskom tijelu i

Filmovi o olimpijskim igrama su mnogo više od faktografskog izvještavanja. To je priča o pobjedi i porazu, fizičkom postignuću i sportskoj inteligenciji, slobodi i ustrajnosti, prijateljstvu i suparništvu

Piše **Ana Popović**

Svi oni koji su uživo gledali neki sportski događaj, složiti će se da, bez obzira na prednosti atmosfere i ambijenta, sam prizor djeluje mnogo uvjerljivije gledan na ekranu. Kada gledamo te kadrove u krupnom planu, bez drugih prizora koji nam odvlače pažnju, koncentrirani isključivo na njih, događaji na ekranu postaju “stvarniji od života”.

Filmske kamere prvi put na OI 1900.

Sport i film su od samih početaka toliko dobro funkcionirali zajedno da je iz današnje perspektive gotovo teško povjerovati kako ne postoji filmski zapis s I. olimpijskih igara u Atini 1896. godine. Međutim, filmske su kamere već snimale događanja na II. olimpijskim igrama 1900. u Parizu. Ideja o službenom filmu o olimpijskim igrama javlja se tek 1938. godine. Ipak, već dvije godine ranije, na Olimpijskim igrama u Berlinu, snimljena je *Olympia*, arhetipski sportski dokumentarni film njemačke redateljice Leni Riefenstahl. Diskusije o tom filmu kao dijelu nacističke propagande traju sve do danas, iako je nedvojbeno da

su događanja na tim igrama prikazana krajnje objektivno. Redateljica se čak suprotstavila nacističkom ministru propagande Josephu Goebbelsu koji je tražio da se iz filma izbace Jesse Owens i Ralph Metcalfe, jer su ti crnopusi sprinteri negirali nacističku teoriju o nadmoći arijevske rase. Savršenim nizanem scena najuzbudljivijih

sportskih trenutaka, uz glazbu i naraciju, Leni Riefenstahl je uspjela kreirati film koji je postao paradigma prikazivanja sporta na ekranu. Film *Olympia* je 1938. godine osvojio Grand Prix na Međunarodnom filmskom festivalu u Veneciji, gdje je u konkurenciji bio i film Walta Disneyja *Snjeguljica i sedam patuljaka*.

Poznati redatelji režirali filmove o OI

Osim filma Leni Riefenstahl, najpoznatiji filmovi o olimpijskim igrama su *Slava sporta*, koji pokazuje događaje na XIV. igrama u Londonu 1948. godine i film *Vizija osmorice* o XX. olimpijskim igrama u Münchenu 1972. godine. Taj se film sastoji od osam zasebnih filmova različitih redatelja, među kojima su i Milos

1936.

1948.

Forman i Kon Ichikawa. Nadalje, tu je i *Bijela stijena*, film Tonyja Maylama o XII. zimskim olimpijskim igrama u Innsbrucku 1976. i odličan film *Maraton*, Carlosa Saure o XXV. olimpijskim igrama u Barceloni 1992. godine.

Bud Greenspan, možda najpoznatiji kroničar olimpijskih igara, snimio je

duhu

Šesnaest dana slave o Igrama u Los Angelesu 1984., a pratio je i olimpijske igre u Calgaryju (1988.), Seoulu (1988.), Barceloni (1992.) i Lillehammeru (1994.). Poznati su i filmovi o zimskim olimpijskim igrama u Grenobleu (1968.), *Snjegovi Grenoblea* Jacquesa Ertauda i Jean-Jacquesa Languelpina i *Trinaest dana u Francuskoj* Claudea Leloucha. Svakako treba spomenuti i film *Noć obasjana suncem* Patrica Segala o paraolimpijskim igrama u Arnhemu 1980. godine. Filmovi o olimpijskim igrama su mnogo više od faktografskog izvještavanja. To je priča o pobjedi i porazu, fizičkom postignuću i sportskoj inteligenciji, slobodi i ustrajnosti, prijateljstvu i suparništvu, himna ljudskom tijelu i duhu.

Prvi televizijski prijenos sa OI 1936.

Prvi televizijski prijenosi

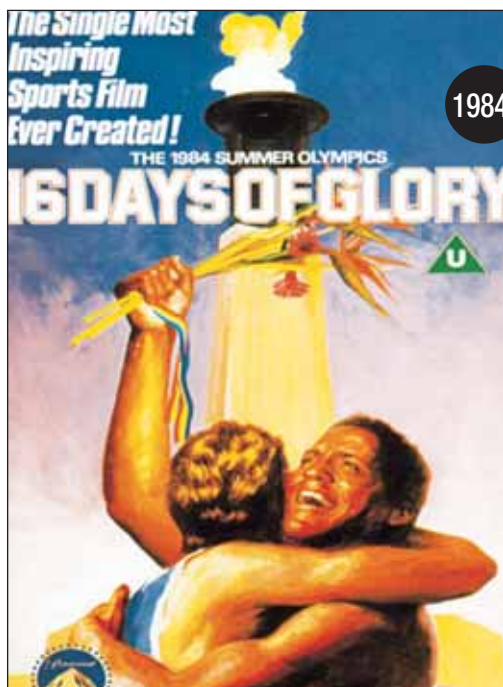
Ključna veza između olimpijskih igara i televizije, dogodila se početkom 60ih, upotrebom satelita. Olimpijske igre su i prije toga bile "pokrivene" i na televiziji. To je prvi puta bilo na OI u Berlinu 1936., ali prijenos nije bio direktan. U trenutku kada se sportski događaj prikazivao na ekranu, svi su već znali ishod, pa pravog uzbuđenja nije bilo. Prvi direktan prijenos sa olimpijskih igara bio je iz Tokyja 1964. godine. S vremenom je televizija nepovratno promijenila iskustvo gledanja sporta. Osim toga, televizija više ne prenosi samo sportski događaj već je postala dio tog događaja. Prijenos i ponavljanje usporene snimke ključnog trenutka, statistički podaci, komentari, diskusije, debate i analize, sve je to povezano u cjelinu.

Suvremeni TV prijenosi

Za većinu ljubitelja sporta, najzanimljiviji dio televizijskog programa u veljači 2006. godine bile su XX. zimske olimpijske igre u Torinu. Svi koji nisu mogli osobno prisustvovati natjecanjima mogli su ih gledati iz svojih domova. Štoviše, danas, za razliku od prije desetak godina, svaka televizijska kuća može

izabrati sportove i prijenose koje će emitirati i individualizirati svoje izvještavanje. Nacionalne televizijske kuće mogu se usredotočiti na izvedbe svojih natjecatelja i dopunjavati ih intervjuima. Ipak, te prednosti bi se trebale koristiti u pravom olimpijskom duhu i izbjeći isključivo nacionalni pogled na događanja. Upravo je to bio glavni problem prijenosa s ovogodišnjih ZOI na Hrvatskoj televiziji. Sudjelovanje naših sportaša još bi nas se više dojmilo da smo ih imali priliku pratiti u kontekstu većeg broja prijenosa drugih sportova. Bez olimpijske aure, izolirani nastupi naših natjecatelja nisu bitno različiti od bilo kojeg drugog natjecanja, na primjer svjetskog kupa. Već je danas izvjesno da će razvojem digitalne televizije u vrlo skoroj budućnosti svakom gledatelju biti omogućeno da sam izabere program koji želi gledati, pa će zapravo biti urednik.

Čvrsta veza između olimpijskih igara i televizije očituje se i u astronomskim ciframa koje se isplaćuju za televizijska prava i ta činjenica je bitno, ako ne i presudno utjecala na to da su igre postale ozbiljan biznis. Izjava Petera Diamonda iz televizijske kuće NBC to najbolje ilustrira: "Olimpijske igre su jednostavno najveći show na televiziji. Ništa se sa njima ne može usporediti".

SVEČANOST ZA NAJBOLJE

Veliki dan s najuspješnijima

U osam kategorija za naslove najuspješnijih konkuriralo je više od 70 kandidata i 20 nacionalnih reprezentacija i ekipa koji su u prošloj godini sudjelovali na 345 međunarodnih natjecanja svjetske i regionalne razine

Piše **Radica Jurkin**

Ministar Dragan Primorac,
potpredsjednica Vlade Jadranka
Kosor, predsjednik države Stjepan
Mesić, predsjednik HOO-a Zlatko
Mateša i Željko Mataja

Unazočnosti predsjednika Republike Stjepana Mesića, brojnih hrvatskih političkih uglednika, sportskih, javnih dužnosnika i gospodarstvenika te domaćina svečanosti, predsjednika Hrvatskog olimpijskog odbora mr. sc. Zlatka Matešu i glavnog tajnika Josipa Čopa, u zagrebačkoj Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog 16. siječnja obilježen je Veliki dan hrvatskog sporta i

proglašeni najuspješniji sportaši i ekipe u iznimno bogatoj sportskoj 2005. U osam kategorija za naslove najuspješnijih konkuriralo je više od 70 kandidata i 20 nacionalnih reprezentacija i ekipa koji su u prošloj godini sudjelovali na 345 međunarodnih natjecanja svjetske i regionalne razine.

■ Najuspješnijom sportašicom 2005. godine proglašena je olimpijka i alpska skijašica **Janica Kostelić** s tri pobjede (slalom, spust i kombinacija) na Svjetskom prvenstvu i 2. mjestom ukupno u Svjetskom kupu. Najuspješniji sportaš je tenisač **Ivan Ljubičić** koji je s hrvatskom momčadi osvojio Davisov kup i bio 9. na ATP ranglisti. Najuspješnija hrvatska muška sportska ekipa prema ocjeni stručnog savjeta HOO-a je **hrvatska teniska reprezentacija** (s četvorkom **Mario Ančić, Goran Ivanišević, Ivo Karlović i Ivan Ljubičić**), dok je najuspješnijom ženskom sportskom ekipom proglašena **hrvatska stolnoteniska reprezentacija** (**Andrea Bakula, Tamara Boroš, Sandra Paović i Cornelia Vaida**) sa 2. mjestom na Europskom prvenstvu.

■ Najuspješnijom ekipom sportaša s invaliditetom u 2005. godini proglašena je **hrvatska rukometna reprezentacija gluhih** koja je osvojila prvo mjesto na Olimpijskim igrama gluhih. U njenom su sastavu Davor Barešić, Mario Bašić, Goran Čehić, Boris Gramnjak, Edin Havić, Pero Jukić, Sabahudin Jusić, Toni Kerum, Damir Lomčarić, Oliver Lušić, Davor Mažuran, Angel Numovski, Ivan Pajić, Dejan Šagovac, Darko Švec te kapetan Mario Lušić

■ Najvećim nadama, sportašicama od kojih hrvatski sport rezultate tek očekuje, ocjenjene su atletičarka **Danijela Grgić** koja je na 400 m osvojila 2. mjesto na Svjetskom juniorskom prvenstvu te karatistica **Petra Naranča** koja je u kategoriji do 60 kg osvojila 3. mjesto na Svjetskom juniorskom prvenstvu. Od brojnih nominiranih u muškoj

Predsjednik Zlatko Mateša i glavni tajnik HOO-a Josip Čop

konkurenciji sportaši - najveće nade hrvatskog sporta su članovi jedriličarske posade **Šime Fantela i Igor Marenić**, s 1. mjestom na Svjetskom juniorskom prvenstvu, tenisač **Marin Čilić** s osvojenim Roland Garrosom, te atletičar **Željko Vincek** s 1. mjestom na Europskom juniorskom prvenstvu u disciplini 400 m.

■ Najuspješniji promicatelji Hrvatske u svijetu je **hrvatska nogometna reprezentacija** koja je 2005. godine bez poraza u 10 kvalifikacijskih utakmica izborila odlazak na Svjetsko prvenstvo 2006. u Njemačkoj. Stoga će, kao sudionici svjetskog nogometnog

medijskog spektakla, nogometaši svoju misiju promicanja Hrvatske i hrvatskoga sporta nastaviti i u 2006. godini. Sastav nogometne reprezentacije - najuspješnijih promicatelja Hrvatske 2005: Tomislav Butina, Joseph Antony Didulica, Stipe Pletikosa, Josip Šimunić, Dario Šimić, Robert Kovač, Niko Kovač, Stjepan Tomas, Darijo Srna, Igor Tudor, Marko Babić, Niko Kranjčar, Dado Pršo, Ivica Olić, Boško Balaban, Jurica Vranješ, Ivan Bošnjak, Mario Tokić, Ivan Leko, Jerko Leko, Eduardo Da Silva, Antony Šerić, Ivan Klasnić i izbornik Zlatko Kranjčar

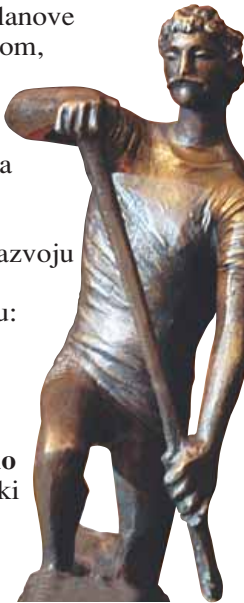
■ Najuspješnijim trenerom u 2005. godini proglašen je **Nikola Pilić**, →

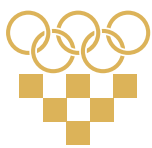
← izbornik i trener hrvatske teniske reprezentacije osvajače Davisova kupa. Njemu su konkurirali Ante Kostelić (skijanje), Pero Tadić (boks), Lino Červar (rukomet), Ivan Ivančić (atletika) i Vladimir Cvjetan (karate).

■ Na svečanosti Velikog dana uručena je i nagrada Međunarodnog olimpijskog odbora "Sport i fair-play" i nagrada HOO-a za "Fair-play" koje je dobio mladi hrvatski tenisač **Deni Žmak**.

■ Posebna priznanja HOO-a za doprinos promicanju sportskog stvaralaštva dobili su **Radiša Mladenović**, legendarni majstor sportske fotografije, i **Veljko Rogošić**, najuspješniji svjetski plivački maratonac svih vremena.

■ Prestižnu Nagradu Hrvatskog olimpijskog odbora koja nosi naziv jednog od najtrofejnijih hrvatskih olimpijaca - **MATIJA LJUBEK** za 2005. godinu, odlukom Ocjenjivačkog suda (na čelu s dopredsjednikom HOO-a i uglednim olimpijcem Stojkom Vrankovićem, uz članove Tomislavom Šepecom, Katicom Ileš, Dinkom Vuletom, Biserkom Perman te uz dva zamjenska člana, Antu Žaju i Branka Zorka) za izniman doprinos razvoju hrvatskog sporta i olimpiзма dobili su: **Marinko Mikulandra**, jedriličar i sportski dužnosnik iz Dubrovnika, **Mirko Novosel**, košarkaški trener i sportski dužnosnik iz Zagreba, **Vladimir Janković**, odbojkaški trener i kineziološki stručnjak iz Zagreba, **Damir Kovačić**, trener i sportski dužnosnik dizanja utega iz Osijeka, te **Streljačko društvo Dalmacijacement iz Solina**, koje u svojim redovima ima brojne hrvatske reprezentativce i osvajače medalja na svjetskim i europskim prvenstvima.

1 Kapetan nauspješnije reprezentacije športaša s invaliditetom, Mario Lušić

2 Radiša Mladenović i Veljko Rogošić, dobitnici posebnog priznanja HOO-a

3 Cornelia Vaida, Andrea Bakula i Tamara Boroš s izbornikom Nevenom Cegnarom (lijevo) i članicom Vijeća Moranom Paliković-Gruden

5

4 Petra Naranča i Danijela Grgić najveće sportske nade - sportašice

6

5 Dobitnici nagrade Matija Ljubek za 2005: Siniša Vitez, Vladimir Janković, Mirko Novosel, Damir Kovačić i Marinko Mikulandra

6 Mlade nade hrvatskog športa jedriličari Igor Marenić i Šime Fantela s Dankom Radićem, članom Vijeća HOO-a

7 Marin Čilić, Šime Fantela i Igor Marenić najveće sportske nade - sportaši

7

Basketball je ime košarka dobio u Zagrebu

Od naziva do zvijezda

Pet poglavlja knjige predstavlja pet tematskih cjelina koje daju povijesni pregled razvoja košarke u Zagrebu, ulogu pojedinaca i klubova

Piše **Milena Dragišić**

Glavni urednik Kruno Sabolić i izvršni urednik Jovan Kosijer okupili su grupu autora koji su svojim znanjem pridonijeli nastanku knjige "Basketball je ime košarka

dobio u Zagrebu".

Košarka je sport koji je nastao u prošlom stoljeću i vrlo brzo se proširio cijelim svijetom. Ni Hrvatska nije izuzetak, i kod nas se posljednjih šezdesetak godina košarka udomaćila kao jedan od sportova koji se igra od dvorišta i školskih dvorana do košarkaških centara.

Pet poglavlja knjige predstavlja pet tematskih cjelina koje daju povijesni pregled razvoja košarke u Zagrebu, ulogu pojedinaca i klubova. Prvo poglavlje je povijesni prikaz nastanka igre i prvih pravila koje je postavio James Naismith. Sljedeće poglavlje posvećeno je razvoju košarke u Hrvatskoj, posebno u Zagrebu. Opisane su uloge koje su u razvoju košarke

u Hrvatskoj imali Hrvatski sokol, Izidor Kršnjavi, Franjo Bučar, pa sve do Cibone i Croatije, a sve je bogato ilustrirano fotografijama i dokumentima prikupljenim za potrebe knjige.

Ukupno 19 pojedinaca predstavljeno je u poglavlju pod nazivom "Zagrebačka dvorana slave": Milan Kobali, Lucijan Kovačić, Zulejka Stefanini, Vladimir Janković, Marijan Maržan, Ivan Arapović "Arap", Zvonimir Neferović "Nef", Zorko Cvetković, Ivan Šafar, Branimir Volfer, Marijan Pasarić, Mirko Novosel, Ružica Meglaj Rimac, Nikola Plečaš, Krešimir Čosić, Dražen Petrović, Koraljka "Korie" Hlede, Željko Cindrić i Stjepan Miroslav Sobočan.

Posebno poglavlje posvećeno je ljudima i trenucima koji su zagrebačku košarku činili prepoznatljivom, trenerima, sucima, liječnicima, novinarima, estradnim zvijezdama, Bukureštu '46., Eurobasketu '61., Zagrebu i NBA, Zagrebu '87. i 89. itd.

I na kraju poglavlje Zagrebačka košarka u brojkama. Predstavljen je Košarkaški savez Zagreba i svi zagrebački klubovi, klupski rezultati, reprezentacijska natjecanja u kojima su nastupili zagrebački sudionici i nastupi za reprezentaciju Hrvatske.

Knjiga je veličine 21,5cmx30,5 na 284 stranice. Prvo izdanje nije u prodaji.

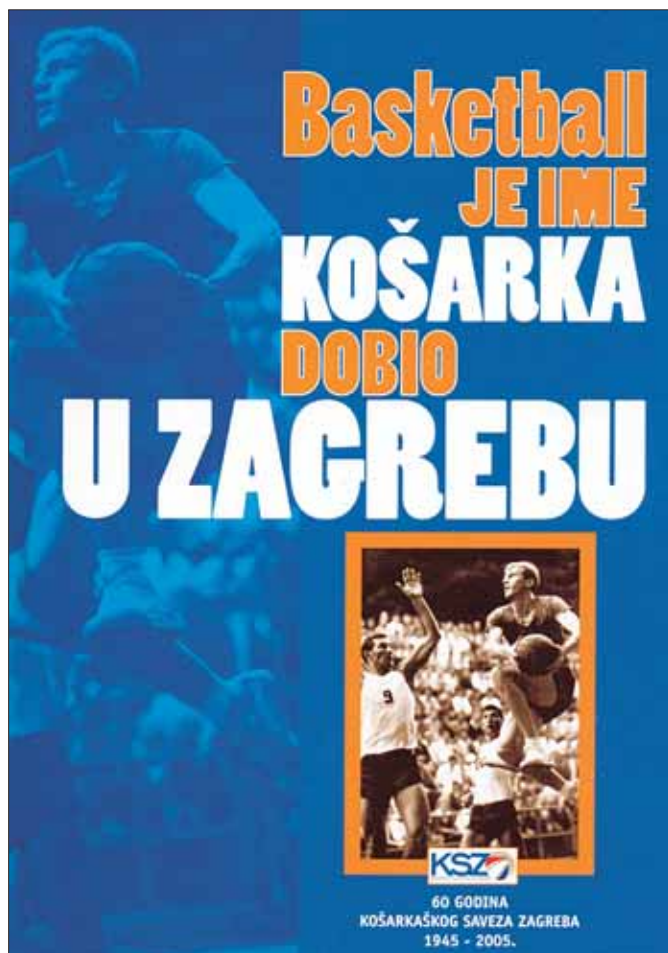
Tajne plemenite vještine

Sve o najvećim svjetskim i domaćim natjecanjima, osvajačima medalja i mnogim zanimljivostima iz amaterskog i profesionalnog boksa u knjizi "Šampioni hrvatskog i svjetskog boksa" autora Zvonimira Bušića

Piše **Denis Vazdar**

Pod pokroviteljstvom Hrvatskog olimpijskog odbora i u suradnji sa Hrvatskim športskim muzejom, izdana je knjiga "Šampioni hrvatskog i svjetskog boksa" Zvonimira Bušića. U prvom dijelu knjige autor se bavi povijesnim razvojem boksa u nas i u svijetu. Opisana su i sva važnija događanja do 1988. godine. Detaljno je opisano šakanje od starih civilizacija, Asira, Krete, Stare Grčke i Rima, srednjeg vijeka do boksa kao modernog športa u Engleskoj početkom XVIII. stoljeća.

U dokumentarnom dijelu zapisana su imena svih osvajača medalja na olimpijskim igrama, svjetskim i europskim prvenstvima, svjetskom kupu i svim službenim domaćim natjecanjima. Tu su i imena najboljih hrvatskih boksača, te

najboljih profesionalaca teške kategorije od Johna Sullivana do Muhammada Alija, kao i niz zanimljivosti iz amaterskog i profesionalnog boksa.

Tekst je pisan jasno i sažeto, popularno, s beskrajnom ljubavi prema događajima, u kojima je autor i sam zdušno sudjelovao.

Riječ je o dragocjenoj knjizi, ne samo za boks, nego i za fizičku kulturu, a još više za naraštaje koji će zavoljeti boks i borilački šport. Ovaj bogato ilustrirani rukopis dobro će doći mladim generacijama da nauče, zavole i bolje upoznaju plemenitu vještinu.

Knjiga ima 480 stranica, 520 fotografija djelomično u boji i na enciklopedijskom formatu. Može se nabaviti kod autora Zvonimira Bušića po cijeni od 260 kn. Informacije na telefon: 01/37 40 273.

Hrvatsko nogometno predstavništvo 1940. - 2005.

Oni su obilježili naš nogomet

Najveći dio knjige, i u tome je njena dokumentacijska vrijednost, su podaci vezani uz nastup hrvatske nogometne reprezentacije od 2. travnja 1940. do 12. listopada 2005. godine

Piše **Milena Dragišić**

Pratiti nacionalnu povijest jednog sporta težak je i mukotrpan, ali i radostan rad. To je upravo ono što je činio Marijan Rogić, novinar i publicist, u knjizi Hrvatsko nogometno predstavništvo 1940. - 2005. godine.

Rogić na početku knjige piše o četiri važne skupštine Hrvatskog nogometnog saveza: utemeljiteljskoj 1912., obnoviteljskoj 1939., skupštini razdruživanja 1991. i aktualnoj skupštini 2002. - 2005. Za svaku od skupština autor ispisuje imena dužnosnika te odrednice rada koje su usvojene tijekom zasjedanja.

Šezdesetak stranica knjige Rogić posvećuje pojedincima koji su, prema njegovom mišljenju, obilježili nogometno stoljeće. Prof. dr. Milovana Zoričića, dr. Ivu Kraljevića

i Vlatka Markovića predstavlja kao najznačajnije predsjednike, a Miroslava Ćiru Blaževića, Tomislava Ivića i Luku Kaliternu kao trenere koji su svojim djelovanjem u nacionalnim momčadima ostavili najviše traga. Svaki sport ima svoja pravila za poštivanje kojih su zaduženi suci, a u Hrvatskoj su prema Rogiću, tri suca koja su se posebno iskazala na tom području: dr. Milan Graf, Antun Mlinarić i Leo Lemšić. Rudolf Sabljak, Ante Pavlović i Zorislav Srebrić svojim djelovanjem u nogometu izdvojeni su kao primjer ljudi koji su također važni. I novinarskoj struci se divi Rogić, a prema njegovom mišljenju, tri su se pera izdvojila - dr. Jerko Šimić,

Zvone Mornar i Zvonimir Magdić Amigo.

Ipak, najveći dio knjige, i u tome je njena dokumentacijska vrijednost, su podaci vezani uz nastup hrvatske nogometne reprezentacije. Navedeni su podaci o mjestu, sucima, strijelcima, sastavima na svim utakmicama od 2. travnja 1940. do 12. listopada 2005. godine.

Knjiga je veličine 14,50x20,50 cm i ima 432 stranice. Stručnu recenziju su napravili prof. dr. sc. Ivan Ćizmić i prof. Antun Toni Petrić. Knjiga je izdana u vlastitoj nakladi autora, a po cijeni od 100 kuna može ju se nabaviti na telefon 01/2361555, kod autora u Hrvatskom nogometnom savezu.

OD **OLIMPA** DO **OLIMPA**

Piše

Radica Jurkin

Glavni

u Hrvatskom olim

■ Program vrijedan 101,5 milijuna kuna

Uz dva amandmana nacionalnih sportskih saveza, Skupština Hrvatskog olimpijskog odbora je, na redovnoj sjednici u prosincu 2005. godine u zagrebačkom hotelu Panorama, prihvatila prijedlog programa javnih potreba u sportu državne razine i proračun HOO-a za 2006. godinu. Program 'težak' 101,5 milijuna kuna bit će pokriven najvećim postotkom iz hrvatske lutrije (46) i marketinške aktivnosti (15), te pričuve za Zimske olimpijske igre Torino 2006. Udio države u ovom programu iznosi 36 milijuna kuna.

■ Imenovana treća članica Vijeća

Trećom članicom u Vijeću, Skupština HOO-a je u prosincu 2005. godine jednoglasno imenovala Zvezdanu Tuma-Pavlov iz Osijeka. Zvezdana Tuma-Pavlov predstavnica je Zajednice sportova Osječko-baranjske županije u Skupštini HOO-a, a donedavno je bila članica Nadzornog odbora HOO-a.

■ HPS i HKS pridruženi članovi

Sa statusom pridruženog člana, od prosinca 2005. godine, novi su članovi HOO-a Hrvatski pikado savez (HPS) sa sjedištem u Zagrebu, Koledinečka 3 (www.hps-dart.hr) i Hrvatski kasački savez (HKS), također sa sjedištem u Zagrebu, Radoslava Cimermana 5. Njihovi predstavnici u Skupštini HOO-a, ujedno i predsjednici saveza, su Branko Šubić (HPK) i Stjepan Bagić (HKS).

■ Magma nova članica POOL-a

Ugovorom o sponzorstvu u vrijednosti četiri milijuna kuna do 2008. godine, HOO-u se pridružila nova članica POOL-a, tvrtka Magma iz Zagreba, čija je sportska oprema North Spirit postala službena oprema hrvatskih olimpijaca. Prvo javno i uspješno predstavljanje sportske kolekcije modernog dizajna i vizualnog identiteta odjeće tvrtka Magma imala je za nastupa hrvatskih sportaša na MI Almerija 2005.

■ T-Hrvatski Telekom zlatni partner HOO-a

Hrvatski olimpijski odbor i dosadašnji zlatni sponzor T-Hrvatski Telekom produžili su partnerski odnos na još jedan olimpijski ciklus. Ugovor vrijedan šest milijuna kuna su, u nazočnosti predsjednika HOO-a Zlatka Mateše i suradnika, u prosincu 2005. potpisali glavni tajnik HOO-a Josip Čop i predsjednik Uprave T-HT-a Ivica Mudrinić.

Predsjednik Mateša zahvalio je dugogodišnjem partneru i zlatnom sponzoru HOO-a na dosadašnjoj suradnji, naglasivši ulogu ugledne komunikacijske kompanije T-HT u poticaju razvoja nacionalnog programa hrvatskog sporta, kao i izravno sponzoriranje sportskih klubova i pojedinaca.

■ Ivanišević podnio ostavku

Dopredsjednik HOO-a, proslavljeni tenisač i olimpijac Goran Ivanišević podnio je neopozivu ostavku na sve funkcije u HOO-u. Ivanišević je nakon imenovanja u srpnju 2005. godine obnašao i dužnost predsjednika Odbora za lokalni sport, a ostavku je podnio, kako je naveo, iz obiteljskih razloga, te nedostatka vremena da se u potpunosti posveti tim odgovornim funkcijama.

■ O hrvatskim sportašima na ZOI

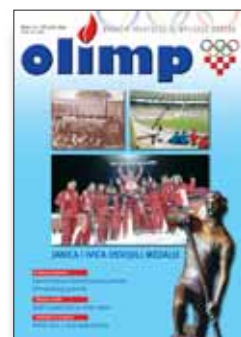
U Novinarskom domu u Zagrebu je, u veljači, predstavljena knjiga "Hrvatski sportaši na Zimskim olimpijskim igrama" uglednog sportskog novinara i TV komentatora Borisa Mutića koji ima izvjestiteljsko iskustvo sa 16 olimpijskih igara. U nazočnosti autora, brojnih uglednika hrvatskog sporta, novinara i publicista, knjigu - koja na 200 bogato ilustriranih stranica sadrži zapise o nastupima hrvatskih sportaša od prvih igara 1924. u francuskom Chamonixu do četiri olimpijska odličja Janice Kostelić u Salt Lake Cityju 2002. - predstavili su predsjednik HOO-a Zlatko Mateša te televizijski novinari Goran Milić i Bruno Kovačević.

■ Potencijalni kandidati za OI Peking 2008.

Razmatrajući prijedlog Odbora za ljetne olimpijske sportove,

dogodaji pijskom odboru

Vijeće je u veljači odlučilo o izboru sportaša koji su potencijalni kandidati za Olimpijske igre u Pekingu 2008. godine. Na popisu sportaša koji su razvrstani u skupine A i B kandidata trenutno je 64 sportaša, među kojima je 18 rukometaša.

"A" olimpijski kandidati: Ivana Brkljačić, Sanja Gavrilović, Andras Haklits (klativo), Edis Elkasević, Danijela Grgić i Blanka Vlašić (atletika), Marijo Šivolija Jelica, (boks), Nikolaj Pešalov (dizanje utega), Mate Arapov i Marin Mišura (jedrenje), Duje Draganja i Gordan Kožulj (plivanje), Zoran Primorac, Tamara Boroš, Cornelia Vaida (stolni tenis), Josip Glasnović (streljaštvo), Martina Zubčić (taekwondo), Mario Ančić, Ivan Ljubičić, Karolina Šprem (tenis), Nikša Skelin i Siniša Skelin (veslanje).

"B" olimpijski kandidati: Vera Begić, Jurica Grabušić, Ivan Pucelj, Josip Šoprek, Željko Vincek (atletika), Vedran Đipalo, Borna Katalinić (boks), Neven Žugaj (hrvanje), Ante Česić i Ante Kujundžić (jedrenje), Mićo Janić, Stjepan Janić (kajak), Sanja Jovanović, Aleksej Puninski, Dajana Zoretić (plivanje), hrvatska rukometna reprezentacija, Ruiwu Tan i Roko Tošić (stolni tenis), Suzana Cimbalić Špirelja (streljaštvo), Josipa Kusanić i Matija Šantić (taekwondo), Ivo Karlović, Jelena Kostanić, Matea Mezak, Ana Vrljić (tenis), Ante Kušurin i Mario Vekić (veslanje).

■ S Privrednom bankom Zagreb

Hrvatski olimpijski odbor i Privredna banka Zagreb, redovna članica hrvatskog olimpijskog POOL-a koja godišnje ulaže dva milijuna eura u nacionalni i regionalni program sporta, obnovili su u veljači ugovor o sponzorstvu vrijedan tri milijuna kuna. Ugovor - koji su u nazočnosti predsjednika HOO-a Zlatka Mateše, članica Vijeća HOO-a Morane Paliković Gruden i Nade Senčar, direktora marketinga HOO-a Ranka Četkovića, glavnog direktora Grupe PBZ Vinka Lucića te predstavnika medija potpisali glavni tajnik HOO-a Josip Čop i predsjednik Uprave Božo Prka - jamči sudjelovanje ove ugle-

dne financijske institucije u pripremi hrvatskog sporta za OI Peking 2008. godine.

■ U znaku olimpijskih igara

Hrvatski olimpijski odbor, tradicionalni partner Zagrebačkog velesajma, nastupio je u veljači na 15. međunarodnom sajmu sporta i nautike. Hrvatski olimpijski odbor, koji ove godine također slavi 15. godišnjicu djelovanja, posvetio je svoj štand proslavi uspjeha hrvatskih sportaša na olimpijskim igrama od osamostaljenja - ljetnim u Barceloni 1992., Atlanti 1996., Sydneyju 2000. i Ateni 2004., te zimskim u Albertvilleu 1992., Lillehammeru 1994., Naganu 1998. i Salt Lake Cityju 2002. Isti tako uspješan nastup HOO je pripremio na 22. međunarodnom sajmu nautike, sporta i tehničke kulture održanom u Rijeci, u ožujku 2006. godine.

■ Hrvatsko članstvo u EOC-u

Odlukom Izvršnog odbora Europskih olimpijskih odbora u siječnju ove godine, predsjednik HOO-a Zlatko Mateša imenovan je članom Komisije za pripremu olimpijskih igara EOC-a, kojom predsjedava Norvežanka Marit Miramael. Uz Janicu Kostelić koja je u svibnju prošle godine imenovana članicom Komisije za sportaše, predsjednik HOO-a Zlatko Mateša drugi je Hrvat imenovan u tijela EOC-a s četverogodišnjim mandatom do 2009. Istodobno, još su dvojica hrvatskih predstavnika potvrđena za članove redovnih radnih skupina. Član Skupštine HOO-a i predsjednik Komisije za razvoj sporta Luciano Sušanju u radnoj je skupini EOC-a Sport za sve i zaštitu okoliša, dok je voditeljica poslova tajništva HOO-a Vesna Peran imenovana članicom radne skupine za komunikaciju.

■ S Kutjevom do 2008.

Ugovorom o poslovnoj suradnji, Hrvatskom olimpijskom odboru se u poticanju razvoja sporta pridružio i jedan od vodećih hrvatskih proizvođača vina, tvrtka Kutjevo d.d. Prema ugovoru koji su potpisali glavni tajnik HOO-a Josip Čop i predstavnik tvrtke Kutjevo Damir Pejaković, ova će uspješna hrvatska tvrtka biti uz hrvatski sport i sportaše do kraja olimpijskog ciklusa, odnosno do Pekinga 2008. godine.

Mediterran kakav je
nekad bio

HRVATSKA

Hrvatska turistička zajednica

Iblerov trg 10 / IV, p.p. 251

10000 Zagreb / HRVATSKA

Tel: + 385 1 46 99 333

Fax: + 385 1 4557 827

e-mail: info@htz.hr

www.hrvatska.hr

EUROHERC

JADRANSKO
Moje osiguranje!

SUNCE

EUROHERC
Life

Koncern AGRAM - Grupa OSIGURANJE Hrvatska
više od ...

- 1,7 milijardi kuna godišnjeg premijskog prihoda
- 25 % udjela hrvatskog tržišta osiguranja
- 200.000 m² poslovnog prostora
- 1.500 djelatnika

KONCERN
AGRAM

Službeni osiguravatelj Hrvatske olimpijske reprezentacije

SPORTSKO LICE JAMNICE

Jamnica pomiče granice uspjeha!

Prirodna negazirana mineralna voda
Jamnica idealna je voda za sportaše i
rekreativce, jer pri tjelesnim naporima
brzo nadoknađuje gubitak elektrolita
te učinkovito gasi žeđ, potiskuje umor
i vraća snagu.

Suvremen, dinamičan i funkcionalan
dizajn PET boce 0,75 l
pravo je sportsko lice Jamnice.

www.jamnica.hr

HRVATSKI OLIMPIJSKI ODBOR
CROATIAN OLYMPIC COMMITTEE

Službena voda
Hrvatskog Olimpijskog odbora

Spremite novčanike, stigao je PBZ kredit 0%!

mi vama

7,50 %

na stambenu štednju

vi nama

0,00 %

na potrošački kredit

Prvi i jedini potrošački krediti uz 0% kamata i 0% naknada, namijenjeni punoljetnim štedišama PBZ stambene štedionice i onima koji će to tek postati, omogućuju vam kupovinu proizvoda po gotovinskim cijenama na 100 prodajnih mjesta diljem zemlje! Istovremeno dok koristite beskamatni kredit, na sredstva na računu vaše stambene štednje možete dobiti do 7,5% kamate. Zatrebate li gotovinu, PBZ vam omogućava podizanje gotovinskih kredita uz najpovoljniju kamatu od samo 5%, bez naknade.

Štedite li u drugoj stambenoj štedionici, prebacite svoja sredstva u PBZ stambenu štedionicu i spremite novčanike.

PBZkredit
0%

Besplatni info telefon 0800 365 365 • www.pbz.hr

PBZ je članica Gruppo Banca Intesa
PBZ stambena štedionica je članica PBZ Grupe

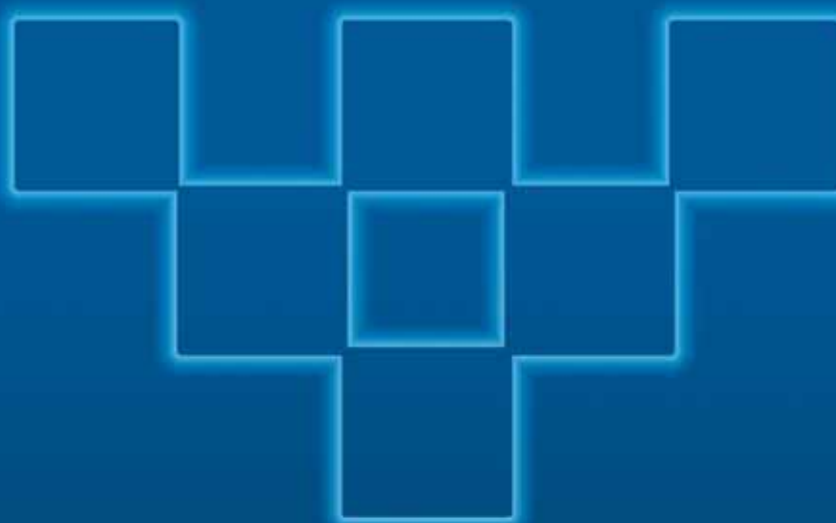
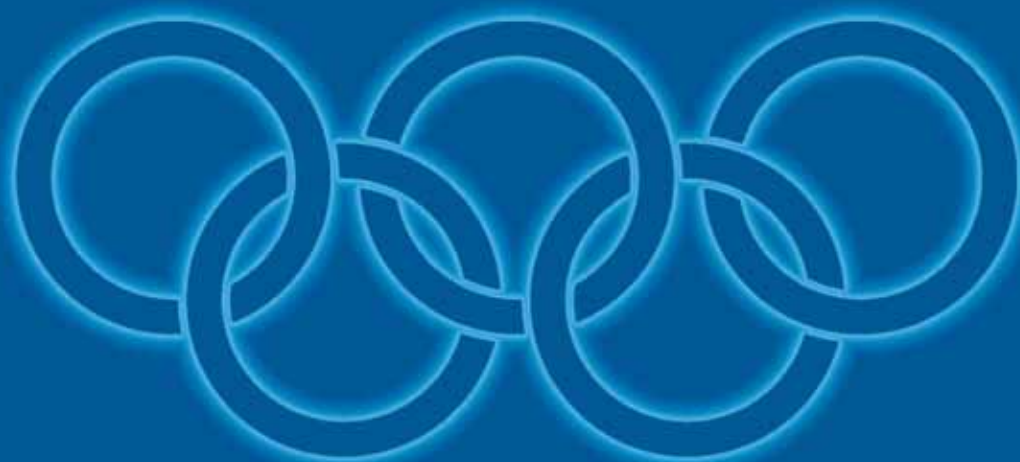
PBZ
STAMBENA
ŠTEDIONICA

PRIVREDNA
BANKA
ZAGREB

autobusni promet d.d.
varaždin

***Vodeći autobusni prijevoznik u Hrvatskoj i
službeni cestovni prijevoznik hrvatskih olimpijaca.***

www.ap.hr

Raiffeisen

Investicijsko
bankarstvo

Štednja

Direktno
bankarstvo

Platni promet

Kredit

Kartično
poslovanje

**Raiffeisen
BANK**

www.rba.hr

Mijenjamo život i poslovanje. **Nabolje!**

Paleta NUTRILITE™ dodataka prehrani sadrži vitaminske i mineralne dodatke prehrani koji igraju važnu ulogu za većinu važnih funkcija u ljudskom organizmu. NUTRILITE™ proizvodi su razvijeni prema strogim standardima kvalitete uz uporabu najsuvremenije tehnologije te zahvaljujući vrhunskim stručnjacima na polju zdrave prehrane.

Milijuni ljudi u više od 50 zemalja diljem svijeta imaju povjerenja u cjelovitost i hranjivu vrijednost NUTRILITE proizvoda.

NUTRILITE™
Best of Nature. Best of Science.™

Amway

NUTRILITE je vodeća svjetska marka vitamina, minerala i dodataka prehrani. (u obliku tableta, podaci se temelje na prodaji iz 2004. godine, izvor: Euromonitor International)

Višnja radi na šalteru za registraciju putnika i prtljage. Svakom putniku posvećuje se s posebnom pažnjom. Svojim vedrim duhom i srdačnošću uspijeva izmamiti osmijeh na Vašem licu.

ZRAČNA LUKA ZAGREB
Zagreb Airport

www.zagreb-airport.hr

Priča o vinskom Kutjevu seže u daleku prošlost, u 13. stoljeće kada je izgrađen stari podrum koji i danas živi svojim punim životom.

Kutjevački podrum je renomirani proizvođač kvalitetnih i vrhunskih vina, nositelj znaka HR kvalitete i aktualni najbolji vinar godine. Na domaćim i međunarodnim natjecanjima Kutjevačka vina su najnagrađivanija vina Hrvatske.

Naša vina svoju osebnost, skladnost i bogatstvo mirisa i okusa duguju prirodnim faktorima najboljeg vinogorja kontinenta Hrvatske, ali i iskusnim ljudima koji su tradicionalno u dubokom predanju lozi i vinu.

Ako nas ne stizete posjetiti svakako kušajte naša vina i ona će vas oduševiti, a godišnji odmor ćete pamtiti po Kutjevačkim vinima.

KUTJEVAČKI PODRUM d.d.

Vinar godine

HRVATSKI OLIMPIJSKI ODBOR

Službeno vino HOO-a

Kutjevački podrum d.d.

Novi Passat Variant. Lijep i lijepo velik.

Kod novog Passata Varianta ne morate birati. Niti između ljepote i veličine, niti između užitka u vožnji i sigurnosti. Za to se pobrinuo njegov plemeniti dizajn, prtljažni prostor volumena do 1731 l te profinjeni koncept aktivne i pasivne sigurnosti. Samo je jedna odluka koju morate donijeti: kada ćete ga isprobati. Stoga rezervirajte svoj termin probne vožnje kod ovlaštenog Volkswagen partnera.

Iz ljubavi prema automobilu

PONOSNI ČLANOVI OBITELJI HOO-a

A REGIONAL STAR ALLIANCE MEMBER

PBZ je članica Gruppo Banca Intesa

Jamnica

KONCERN
AGRAM

Volkswagen

Amway[™]

ZRAČNA LUKA ZAGREB
Zagreb Airport

HRVATSKI OLIMPIJSKI ODBOR
CROATIAN OLYMPIC COMMITTEE

Dobrodošli u T svijet!

Sve što nas povezuje.

■ ■ **T** Hrvatski
Telekom

T ■ ■ Com ■

T ■ ■ Mobile ■